

تشیخ

مبلغان (۳)

بسم الله

مقدمه

دیر زمانی است که اداره پاسخ به سؤالات جامعه الزهراء علیها السلام حوزه علمیه خواهران قم، جوابگوی سؤالهای فقهی بانوان پرسشگر و مشاور و همراه رهپویان معارف الهی در سطحی گسترده (حضوری، تلفنی و مکاتبه‌ای) می‌باشد و طبعاً از این رهگذر می‌بایست آراء و نظرات مراجع عظام دام ظمهم العالی را از آخرین منابع و مآخذ فقهی آنان به طور مستند به دست آورد.

بر همین اساس مجموعه‌ای از موضوعات فقهی با درختواره موضوعی در مسائل مستحدثه و موارد مبتلا به بانوان با آراء مراجع عظام دام ظمهم العالی برای دسترسی آسان اساتید به پاسخ صحیح، تهیه و تنظیم گردیده است. اطلاعات سایت و مجموعه حاضر نمونه‌ای از پنجاه موضوع فقهی است که حاصل تلاش محققین و اساتید مجرب در بخش تحقیقات و استفتائات اداره پاسخ به سؤالات جامعه الزهراء علیها السلام می‌باشد.

پیش از بهره‌برداری از این مجموعه لازم است نکات ذیل مورد توجه خوانندگان محترم قرار گیرد:

۱. ترتیب اسامی مراجع عظام بر اساس حروف الفبا می‌باشد.
۲. موجود نبودن فتوای بعضی از مراجع در برخی از مسائل به لحاظ عدم دسترسی به پاسخ مستند آن مسئله از دفتر معظم‌له بوده است.
۳. اصل تمامی استفتائات و تاریخ ارسال و دریافت آن، در آرشیو اداره پاسخ به سؤالات موجود می‌باشد.

خواهشمند است در صورت مشاهده هر گونه سهو و خطا در کتاب، با شماره ۰۲۵۳۲۱۱۲۳۵۹ تماس حاصل فرمائید.

شایان ذکر است به علت استقبال پاسخگویان به مسائل شرعی در سراسر کشور و معینه‌ها و مبلغین حج و عمره از مجموعه سؤالات و پاسخ‌های موجود، موسوعه فوق‌الذکر به صورت جزوه و کتاب در ۵۰ موضوع فقهی با بیش از ۱۸۰۰۰ پرسش و پاسخ فقهی از آراء مراجع تهیه شده و کلیه مطالب آن در سایت پاسخ به سؤالات قابل دسترسی می‌باشد.

اساتید مجرب اداره پاسخ به سؤالات دینی جهت رفع سؤالات و مسائل مستحدثه و محل تأمل، مشاور و پاسخگوی سؤالات فقهی و اعتقادی شما مبلغین گرامی هستند.

۱. پاسخگویی و مشاوره تلفنی سؤالات شرعی و اعتقادی بانوان:

۰۲۵ - ۳۱۷۶۸

۲. پاسخگویی و مشاوره حضوری سؤالات شرعی و اعتقادی، تاریخی، تربیتی و اخلاقی بانوان:

جامعه الزهراء علیها السلام، ساختمان مدیریت، طبقه اول

۳. پاسخگویی و مشاوره مکاتبه‌ای سؤالات شرعی و اعتقادی، تاریخی، تربیتی و اخلاقی بانوان:

مراجعه به سایت پاسخ به سؤالات فقه و معارف www.pasokhbesoalat.ir

مبلغین گرامی می‌توانند آخرین و جدیدترین استفتائات را از سایت، پیام رسان سروش و کانال تلگرام اداره پاسخ به سؤالات دریافت نمایند:

آدرس سایت پاسخ به سؤالات فقه و معارف: www.pasokhbesoalat.ir

آدرس پیام‌رسان تلگرام فقه و معارف: @edarepasokh

آدرس پیام‌رسان سروش فقه و معارف: @pasokhbesoalat

قابل ذکر است مقلّدين مقام معظم رهبری -دام ظلّه العالی- با شماره‌های ۷-۲۵۳۷۱۱۲۲۵۳ و مقلّدين ساير مراجع عظام -دام نفعهم العالی- با شماره ۰۲۵۳۱۷۶۸ می‌توانند جهت پرسش سؤالات شرعی خود، صبح‌ها ساعت ۸ الی اذان ظهر و عصرها ساعت ۱۹-۱۶ (نیمسال اول) و ۱۸-۱۵ (نیمسال دوم) تماس بگیرند.

شماره تماس دفتر برگزاری دوره‌های تربیت استاد پاسخگو ۰۲۵۳۲۱۱۲۰۷۸

شماره تماس سفارش محصولات فرهنگی ۰۲۵۳۲۱۱۲۳۵۹

«و من الله التوفيق»

جامعه الزهراء علیها السلام معاونت فرهنگی - تبلیغی

اداره پاسخ به سؤالات دینی

زمستان ۱۳۹۸

فهرست

نکاح، طلاق، محرمیت

۹.....	عقد موقت ۹۹ ساله
۱۲.....	عقد موقت بدون ذکر مدت
۱۵.....	عقد موقت بدون ذکر مهریه
۱۶.....	عقد نکاح مکاتبه ای (از طریق اینترنت).....
۱۷.....	اذن ولیّ در ازدواج دختر بالغه باکره
۲۲.....	اذن پدر در ازدواج دختر مطلقه باکره
۲۴.....	اذن ولی در ازدواج مجدد دختر پس از وطی در دبر
۲۹.....	مقدار مهریه در عقد موقت بدون نزدیکی
۳۳.....	حکم مهریه در صورت فسخ عقد به سبب ثابت شدن خلاف شرط
۳۸.....	حکم مهریه در صورت اعتقاد به باکره بودن زوجه و تخلف آن
۴۱.....	عدم توانایی پرداخت مهریه در حیات و بعد از مرگ همسر
۴۴.....	نفقة همسر (۱)
۴۷.....	هزینه تحصیل زوجه
۴۹.....	هزینه درمان زوجه
۵۳.....	وطی در دُبر
۵۷.....	جلوگیری از بارداری بدون اجازه‌ی شوهر
۶۰.....	اجبار مرد به جلوگیری از بارداری
۶۱.....	اذن خروج از منزل در دوران عقد
۶۵.....	نخواندن صیغه محرمیت در جشن نامزدی
۶۷.....	حکم مستترابه بودن خانم غیر یائسه

- تمام شدن مدّت عقد موّقّت در حیض و محاسبه‌ی عدّه ۷۳
- حکم مطالبه مهریه در صورت نزدیکی از دبر ۷۶
- حکم خواستگاری در انواع عدّه ۷۷
- محرّمیت بستگان در رحم اجاره ای ۸۳

پوشش، نگاه و زینت

- پوشش وجه و کفین در مقابل نامحرم ۹۳
- پوشش وجه و کفین در مقابل نگاه نامحرم با قصد لذت ۹۶
- پوشش پا ۹۸
- نمایان بودن پا در برابر نامحرم (عشایر و ..) ۱۰۰
- پوشش با رنگ‌های روشن ۱۰۳
- پوشیدن مانتوهای تنگ ۱۰۵
- استفاده از عینک، ساعت، حلقه و انگشتر در مقابل نامحرم ۱۰۷
- ابروی اصلاح شده در مقابل نامحرم ۱۰۹
- پوشش در مقابل ممیّز نامحرم ۱۱۱
- پوشیدن لباس‌های نیمه عریان در مجالس زنانه ۱۱۴
- پوشیدن لباس‌های قالب اندام در مجالس زنانه و حکم نگاه به آن ۱۱۶
- پوشش زن و نگاه محرم با قصد لذّت ۱۱۸
- لباس شهرت و پوشیدن آن ۱۲۰
- تکرار نگاه به وجه و کفین نامحرم ۱۲۳
- نگاه به زنان بد حجاب ۱۲۴
- تماشای برنامه‌های ورزشی ۱۲۵
- نگاه به عورت بچه ۱۲۸
- تاتوی ابرو و حکم آن برای آرایشگر و آرایش شونده ۱۲۹

کرم ضد آفتاب	۱۳۲
استفاده از کرم سفید کننده	۱۳۴
کاشتن ناخن و مژه مصنوعی	۱۳۵
حکم گذاشتن نگین بر روی بینی و دندان زن	۱۳۸
جرّاحی اعضاء صورت به قصد زیبایی و حکم پوشش آن	۱۴۰
طلای سفید و پلاتین برای مردان	۱۴۳
استفاده از کراوات	۱۴۵
برخورد با تهاجم فرهنگی	۱۴۷
گفتگو با مردان نامحرم	۱۴۸
دست دادن به نامحرم با دستکش یا چادر	۱۵۰
موتور، دوچرخه و اسب سواری بانوان مقابل نامحرم	۱۵۲
دوست داشتن نامحرم بدون ابراز کردن	۱۵۴

رقص، موسیقی، کف زدن

رقص برای همسر	۱۵۷
رقص در مقابل همجنس یا محارم	۱۶۰
حضور در مجلس رقص	۱۶۲
شاباش به عنوان هدیه	۱۶۵
معیار در حرمت موسیقی	۱۶۸
تک خوانی خانم ها در مقابل آقایان	۱۷۰
جمع خوانی خانم ها در مقابل آقایان	۱۷۳
کف زدن در مجالس جشن و عروسی	۱۷۶
کف زدن در جشن میلاد ائمه علیهم السلام (حوزه های علمیه)	۱۷۸

نکاح، طلاق، محرمیت

عقد موقت ۹۹ ساله

سؤال: آیا ازدواج موقت به مدت ۹۹ سال، صحیح است و موقت محسوب می‌شود؟

امام خمینی رحمته الله

صحیح است و موقت محسوب می‌شود.

استفتائات، ج ۳، ص ۲۴۴ و ۲۴۵، س ۴ و ۱۰

تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۲۹۰، م ۹

آیت الله اراکی رحمته الله

در حکم عقد دائم نیست.

استفتائات، ص ۱۹۷، س ۹

آیت الله بهجت رحمته الله

هر مقدار که به سفاهت نرسد (معقول باشد یعنی مدت عقد بیش از عمر زوجین نباشد) ازدواج موقت صحیح است.

جامع المسائل، ج ۴، ص ۱۰، (مقدار مدت)

استفتائات، ج ۴، ص ۱۵۱، س ۵۱۱۸

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

عقد باطل نیست لکن در ترتیب آثار عقد دائم و عقد موقت باید احتیاط کنند. در صورتی که در عقد شرط ارث یا نفقه نشده، زن مطالبه ارث و نفقه نکند و برای جدا شدن بنابر احتیاط واجب علاوه بر ابراء مدت، مرد او را طلاق هم بدهد.

استفتائات جدید، ج ۲، ص ۳۴۲، س ۱۴۱۰

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۳۴۴، (فی عقد المتعه)

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

در فرض سؤال عقد صحیح است و موقت محسوب می شود.

«فرض سؤال عقد صحیح است و موقت محسوب می شود»

۲۰۹۸

آیت الله خونی رحمته الله علیه

در احکام، ملحق به عقد دائم است.

استفتائات، ص ۲۹۲، س ۹۸۹

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

اگر زمان عقد موقت بیش از عمر زوجین یا یکی از آن دو باشد باطل است.

المسائل المنتخبة، ص ۳۷۶، با استفاده از م ۱۰۲۶

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۷۷، با استفاده از م ۲۴۴

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

اگر احتمال عرفی حیات زوجین تا آخر مدت وجود داشته باشد عقد صحیح است و موقت محسوب می شود.

بسمه تعالی
اگر احتمال عرفی حیات زوجین تا آخر مدت وجود داشته باشد عقد صحیح است و موقت محسوب می شود.

ایرجب المرجب ۱۴۲۷

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

صحیح است و موقت محسوب می شود.

هدایة العباد، ج ۲، ص ۴۴۵، م ۹

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

صحیح است و موقت محسوب می شود.

الاحکام الواضحه، ص ۳۸۷، با استفاده از النکاح المنقطع

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

صحیح است و موقت محسوب می شود.

هدایة العباد، ج ۲، ص ۳۵۲، با استفاده از م ۱۲۲۷

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

چنانچه مدت عقد موقت چندان طولانی باشد که به طور متعارف تمام عمر زوج یا زوجه را شامل شود، حکم عقد دائم را دارد.

احکام ویژه، ص ۴۸، م ۵۱

آیت الله نوری همدانی رحمته الله

اگر مدت زمان عقد بیش از عمر زوجین باشد تبدیل به دائم می شود.

منتخب المسائل، ص ۳۱۶، م ۱۰۱۱

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله

بنابر احتیاط واجب نباید زمان عقد موقت بیش از عمر زوجین یا یکی از آن دو باشد و صحت عقد موقت، در فرض مذکور و تبدیل آن به عقد دائم محل اشکال است.

منهاج الصالحین، ج ۳، فی عقد المتعه، ص ۳۰۹، پاورقی ۱۰۴۸

جزوه موجود در واحد پاسخ به سؤالات، ص ۸۸، س ۳۵۲

عقد موقت بدون ذکر مدت

سؤال: اگر در عقد موقت مدت معین نشود، آیا عقد صحیح است؟

امام خمینی رحمته الله

اگر عمداً یا از روی فراموشی باشد عقد موقت باطل است و تبدیل به دائم می شود.

تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۲۹۰، م ۹، القول فی النکاح المنقطع

آیت الله بهجت رحمته الله

اگر عمداً مدت ذکر نشود عقد باطل است و اگر از روی جهل به مسأله یا فراموشی باشد در صورتی که قصد مطلق نکاح را داشته‌اند تبدیل به عقد دائم و مهرالمثل می شود در غیر این صورت عقد موقت باطل است.

استفتائات، ج ۴، ص ۱۴۵، س ۵۰۹۳ و ص ۱۴۹، س ۵۱۱۲

احکام ازدواج، ص ۱۲۵

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

عقد باطل است گرچه ذکر مدت فراموش شود.

المسائل المنتخبه، ص ۳۰۴، م ۱۰۱۱

منهاج الصالحين، ج ۲، ص ۳۴۵، با استفاده از

م ۱۳۰۲ و فصل رابع

آیت الله خامنه ای مد ظله العالی

ذکر مدت در ازدواج موقت شرط است پس اگر آن را عمداً یا از روی فراموشی ذکر نکند متبرع بودن آن باطل می شود
نکند متعه بودن آن باطل می شود و عقد دائم انعقاد پیدا می کند البته در صورتی که
کسی را برای خواندن عقد موقت وکیل کرده باشند و او مدت را معین نکند در صورتی
عقد دائم منعقد می شود که زوجین اجازه دهند.

ذکر مدت در ازدواج موقت شرط است پس اگر آن را عمداً یا از روی فراموشی ذکر نکند متبرع بودن آن باطل می شود
عقد دائم انعقاد پیدا می کند، البته در صورتی که کسی را برای خواندن عقد موقت وکیل کرده باشند و او مدت را معین نکند و
صورتی که عقد دائم منعقد می شود که زوجین اجازه دهند.

۲۰۹۸۸

آیت الله خویی رحمته الله علیه

عقد باطل است گرچه ذکر مدت فراموش شود.

استفتائات، ص ۲۹۲، س ۹۸۸

منهاج الصالحين، ج ۳، ص ۳۰۶، با استفاده از

م ۱۳۰۲ و فصل رابع

آیت الله سیستانی مد ظله العالی

اگر عمداً، نسیاناً، غفلتاً یا از روی حیاء یا غیره مدت ذکر نشود عقد باطل است.

منهاج الصالحين، ج ۳، ص ۷۷، م ۲۴۳

المسائل المنتخبه، ص ۳۷۶، م ۱۰۲۶

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه
باطل است.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

اگر عمداً یا نسیاناً مدت ذکر نشود عقد موقت باطل است و تبدیل به دائم می شود.
هدایة العباد، ج ۲، ص ۴۴۵، م ۹

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

اگر عمداً یا از روی فراموشی باشد عقد موقت باطل است و تبدیل به دائم می شود.
الاحکام الواضحه، ص ۳۸۷، م ۱۷۱۶
جامع المسائل، ج ۲، ص ۴۵۳، س ۱۲۷۲

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

اگر عمداً یا نسیاناً مدت ذکر نشود عقد موقت باطل است و تبدیل به دائم می شود.
هدایة العباد، ج ۲، ص ۳۵۲، م ۱۲۲۷

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه
عقد باطل است.

توضیح المسائل، ص ۳۹۹، م ۲۰۷۰
زبدة الاحکام، ص ۲۱۲، م ۸۲۶

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه
عقد باطل است.

منتخب المسائل، ص ۳۱۶، م ۱۰۱۱

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

عقد باطل است گرچه ذکر مدت فراموش شود.

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۳۰۶، بالاستفاده از م ۱۳۰۲ و
فصل رابع

عقد موقت بدون ذکر مهریه

سؤال: چنانچه در عقد موقت مهریه تعیین نشود، آیا عقد صحیح است؟

آیات عظام: امام خمینی رحمته الله، اراکی رحمته الله، بهجت رحمته الله، تبریزی رحمته الله، خامنه‌ای رحمته الله، خویی رحمته الله،

سیستانی رحمته الله، شبیری زنجانی رحمته الله، صافی گلپایگانی رحمته الله، فاضل لنکرانی رحمته الله،

گلپایگانی رحمته الله، مکارم شیرازی رحمته الله، نوری همدانی رحمته الله، وحید خراسانی رحمته الله :

عقد باطل است^۱.

-
۱. امام خمینی رحمته الله تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۲۸۹، م ۵ / توضیح المسائل، ص ۳۴۸، م ۲۳۶۹
 - آیت الله اراکی رحمته الله: العروة الوثقی، ۱۳۷۸، ج ۲، ص ۶۹۲ / توضیح المسائل، ص ۴۴۰، با استفاده از م ۲۳۸۴
 - آیت الله بهجت رحمته الله: احکام ازدواج وموقت، ص ۱۲۳ و ۱۲۴ / استفتانات، ج ۴، ص ۴۲ س ۴۶۹۷
 - آیت الله تبریزی رحمته الله: منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۳۴۴، الفصل الرابع فی عقد المتعه/ المسائل المنتخبه، ص ۳۰۴، م ۱۰۱۱
 - آیت الله خامنه‌ای رحمته الله: جزوه دریافتی از دفتر، ص ۱۳۶، با استفاده از مالیه المهر فی الزواج الموقت
 - آیت الله خویی رحمته الله: منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۲۷۲، الفصل الرابع
 - آیت الله سیستانی رحمته الله: المسائل المنتخبه، ص ۳۹۶، م ۱۰۱۵ / منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۷۵، م ۲۳۳
 - آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله: توضیح المسائل، ص ۵۲۳، م ۲۴۲۸ (خط سوم)
 - آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله: هداية العباد، ج ۲، ص ۴۰۶، با استفاده از م ۱۸
 - آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله: جامع المسائل، ج ۲، ص ۴۵۳، م ۱۲۷۲ / الاحکام الواضحه، ص ۳۸۷، م ۱۷۱۶
 - آیت الله گلپایگانی رحمته الله: مجمع المسائل، ج ۲، ص ۱۴۳، م ۳۸۸ / هداية العباد، ج ۲، ص ۳۵۱، م ۱۲۲۳
 - آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله: توضیح المسائل، ص ۳۹۹، م ۲۰۷۰ / زیادة الاحکام، ص ۲۱۲، م ۸۲۶
 - آیت الله نوری همدانی رحمته الله: منتخب المسائل، ص ۳۱۶، م ۱۰۱۱
 - آیت الله وحید خراسانی رحمته الله: منهاج الصالحین، ج ۳، الفصل الرابع، فی عقد المتعه، ص ۳۰۹

عقد نکاح مکاتبه‌ای (از طریق اینترنت)

سؤال: اجرای عقد نکاح مکاتبه‌ای از طریق اینترنت چه حکمی دارد؟

آیات عظام: امام خمینی رحمته‌الله، اراکی رحمته‌الله، بهجت رحمته‌الله، تبریزی رحمته‌الله، خامنه‌ای رحمته‌الله، خونی رحمته‌الله، سیستانی رحمته‌الله، شبیری رحمته‌الله، زنجانی رحمته‌الله، صافی گلپایگانی رحمته‌الله، فاضل لنکرانی رحمته‌الله، گلپایگانی رحمته‌الله، مکام شیرازی رحمته‌الله، نوری همدانی رحمته‌الله و وحید خراسانی رحمته‌الله: کفایت نمی‌کند!

آیت الله سیستانی رحمته‌الله

بنابر احتیاط لازم کفایت نمی‌کند.

المسائل المنتخبة، ص ۳۷۹، م ۹۵۸

توضیح المسائل، ص ۴۷۱، م ۲۳۲۳

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله

مشکل است. عقد نکاح باید با تلفظ باشد.

شکرت. عبدالحق میرآخوند.

۱. امام خمینی رحمته‌الله: تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۲۴۶، فصل فی عقد النکاح و توضیح المسائل، ص ۳۴۸، با استفاده از م ۲۳۷۰

آیت الله اراکی رحمته‌الله: العروة الوثقی، ج ۲، ص ۶۸۷، م ۳ و توضیح المسائل، ص ۴۴۰، با استفاده از م ۲۳۸۵، شرائط عقد

آیت الله بهجت رحمته‌الله: احکام ازدواج دائم و موقت، با استفاده از ص ۳۳ و توضیح المسائل، ص ۳۷۶ و ۳۷۷، با استفاده از م ۱۸۸۲ و ۱۸۷۹

آیت الله تبریزی رحمته‌الله: صراط النجاة، ج ۸، ص ۱۷۱، س ۴۶۱ و توضیح المسائل، ص ۳۶۲ و با استفاده از م ۲۳۷۲ و ۲۳۷۷

آیت الله خامنه‌ای رحمته‌الله: استفتائات موجود در اداره پاسخ به سؤالات

آیت الله خونی رحمته‌الله: العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۶۳۲، م ۳، (۳۸۳۶) و توضیح المسائل، ص ۴۲۵، با استفاده از م ۲۳۷۹

آیت الله شبیری زنجانی رحمته‌الله: توضیح المسائل، ص ۵۰۹، م ۲۳۷۲

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله: هداية العباد، ج ۲، ص ۴۰۰، (فی عقد النکاح و احکامه) و توضیح المسائل، ص ۴۷۹، با استفاده از م ۲۳۷۲

آیت الله گلپایگانی رحمته‌الله: هداية العباد، ج ۲، ص ۳۱۰ - ۳۰۹، م ۱۰۷۵

آیت الله نوری همدانی رحمته‌الله: التعلیقات علی العروة الوثقی، فصل فی العقد و احکامه، ص ۴۶۰، م ۳ و توضیح المسائل، ص ۴۶۹، با استفاده از م ۲۳۵۹

آیت الله وحید خراسانی رحمته‌الله: توضیح المسائل، ص ۶۵۵، م ۲۴۳۴ (شرائط عقد، شرط اول) و منهاج الصالحین، ج ۳، با استفاده از

ص ۲۹۳، کتاب النکاح، الفصل الاول.

اذن ولیّ در ازدواج دختر بالغه باکره

سؤال: الف) آیا در عقد ازدواج (دائم و موقت) بالغه باکره، اذن ولیّ شرط صحت عقد می‌باشد یا وجوب اذن، حکم تکلیفی است؟

ب) غیراز مورد عدم دسترسی به پدر، در چه صورت وجوب اذن ساقط می‌شود؟ مثلاً اگر دختر بداند در صورت انتظار جهت دریافت اذن ولیّ به گناه می‌افتد، وظیفه چیست؟

امام خمینی رحمته الله

الف) شرط صحت است.

ب) اگر پدر و جدّ پدری از ازدواج دختر با کسی که شرعاً و عرفاً هم کفو اوست ممانعت کنند در حالی که او میل به ازدواج دارد اذن آن دو ساقط است.

توضیح المسائل، ص ۴۵۷، مسائل متفرقه، س ۹۴

تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۲۵۴، فصل فی اولیاء العقد، م ۲

آیت الله اراکی رحمته الله

الف) بنابر احتیاط واجب اذن ولیّ شرط است.

ب) اگر پدر و جدّ پدری از ازدواج دختر با کسی که هم کفو اوست ممانعت کنند در حالی که دختر میل به ازدواج دارد اذن آن دو ساقط است.

توضیح المسائل، ص ۴۴۱، م ۲۳۹۱

العروة الوثقی، ج ۲، ص ۶۹۹ و ۷۰۰، م ۱۰

آیت الله بهجت رحمته الله

الف) بنابر احتیاط واجب اذن تکلیفی است. (شرط صحت عقد نیست ولی کارش حرام است)

ب) اگر پدر یا جد پدری از ازدواج او با کسی که هم کفو اوست، با وجود تمام مقدمات و شرایط، ممانعت کنند، و او نیز تمایل به ازدواج دارد و ازدواج هم به مصلحت او باشد، با اجتماع تمام شرایط می‌تواند ازدواج نماید.

استفتائات، ج ۴، ص ۲۴، س ۴۶۲۷ و ص ۲۵، س ۴۶۳۵
توضیح المسائل، ص ۳۷۹، م ۱۸۹۱ و ۱۸۹۲

آیت الله تبریزی رحمته الله

الف و ب) ازدواج دختر باکره باید به اذن ولی او یعنی پدر یا جد پدری باشد و بدون آن بنابر احتیاط صحیح نیست و امر مذکور در سؤال موجب سقوط شرطیت اذن نمی‌شود.

بسمه تعالی ازدواج دختر باکره باید باذن ولی او یعنی پدر یا جد پدری باشد و بدون آن بنابر احتیاط صحیح نیست و امر مذکور در سؤال موجب سقوط شرطیت اذن نمی‌شود و الله اعلم

آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

الف) در فرض مرقوم اذن ولی بنابر احتیاط واجب شرط صحت عقد می‌باشد.

بسمه تعالی
در فرض مرقوم اذن ولی بنابر احتیاط واجب شرط صحت عقد می‌باشد

ب) اگر دختر نیاز به ازدواج دارد و خواستگار هم کفو شرعی و عرفی او می‌باشد و در حال حاضر خواستگار دیگری که واجد شرائط باشد وجود ندارد، اذن پدر ساقط است.

بسمه تعالی
اگر دختر نیاز به ازدواج دارد و خواستگار هم کفو شرعی و عرفی او می‌باشد و در حال حاضر خواستگار دیگری که واجد شرائط باشد وجود ندارد، اذن پدر ساقط است

آیت الله خویی رحمته الله

- الف) بنابر احتیاط واجب باید از پدر یا جدّ پدری خود اجازه بگیرد.
- ب) اگر پدر و جدّ پدری از ازدواج دختر باکسی که هم کفو اوست ممانعت کنند در حالی که دختر میل به ازدواج دارد اذن آن دو ساقط است.

توضیح المسائل، ص ۴۲۶، م ۲۳۸۵

العروة الوثقی، ج ۲، ص ۶۴۵، م ۱

آیت الله سیستانی رحمته الله

- الف) شرط صحت است.
- ب) در فرض عدم دسترسی اگر انتظار برای او مشکل باشد و نیاز به ازدواج باشد اذن ساقط است.

بایمه عالی

الف- شرط صحت است بآء در فرض عدم دست رسی اگر انتظار برای او مشکل باشد و نیاز به ازدواج باشد اذن ساقط است

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله

- الف) ازدواج دختر بدون اجازه پدر یا جدّ پدری باطل است.
- ب) اگر دختر بالغه رشیده بخواهد با کسی ازدواج کند و پدر و جدّ پدری اجازه نمی دهند، چنانچه ممانعت آن دو بدون رعایت مصلحت دختر می باشد، اجازه ی آنان لازم نیست.

توضیح المسائل، ص ۵۱۳، م ۲۳۸۵

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله

- الف) این حکم به نظر حقیر بنابر احتیاط واجب است و شرط صحت عقد است .

بسم الله الرحمن الرحیم
در شرط صحت عقد است و در تمام

ب) در فرض سؤال هم اذن شرط است و به گناه افتادن دختر طوری نیست که دختر مجبور به آن و اختیار از او سلب شده باشد بلکه اختیار او محفوظ است و تکلیف از او برداشته نشده لذا باید خود را حفظ کند تا به گناه نیفتد.

در فرض سبب از شرط است و به گناه افتادن دختر
طوری نیست که دختر مجبور به آن و تکلیف از او سلب شده باشد
بلکه اختیار او محفوظ است و تکلیف از او برداشته نشده
لذا باید خود را حفظ کند تا به گناه نیفتد. (مستند به حدیث)

هدایة العباد، ج ۲، ص ۴۰۹، ۲م

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله

الف) دختر باکره برای ازدواج بنابر احتیاط باید از پدر یا جدّ پدری خود اجازه بگیرد. ولی اجازه مذکور شرط صحت نیست.

ب) خوف گناه مجوز نیست. بلکه باید صبر کند. بلی اگر پدر بدون عذر موجه مخالفت کند یا اصلاً در شئون دخترش دخالت نکند اذن او ساقط است.

الف: دختر اگر پدر یا جدّ پدری را برای ازدواج باکره
اجازه بگیرد، ولی اجازه پدر یا جدّ پدری را نگیرد
ب: خوف گناه مجوز نیست. بلکه باید صبر کند. بلی اگر پدر بدون عذر موجه
مخالفت کند یا اصلاً در شئون دخترش دخالت نکند اذن او ساقط است.

آیت الله گلپایگانی رحمته الله

الف) بنابر احتیاط دختر باکره بالغه غیر رشیده باید از پدر (یا جدّ) اجازه بگیرد. لکن اگر بالغه رشیده باشد بدون اجازه می‌تواند ازدواج کند.

ب) اگر پدر و جدّ پدری از ازدواج دختر با کسی که شرعاً و عرفاً هم کفو اوست ممانعت کند در حالی که او میل به ازدواج دارد اذن پدر و جدّ پدری ساقط است.

هدایة العباد، ج ۲، ص ۳۱۷، ۱۱۰۲م

مجمع المسائل، ج ۲، ص ۱۵۱، س ۴۱۶

آیت الله مکارم شیرازی مد ظله العالی

الف) شرط صحت است.

ب) در صورتی که خواستگار عقد دائم کفو دختر باشد و پدر بی جهت مخالفت کند اذن وی ساقط می گردد.

در صورتیکه خواستگار عقد دائم کفو دختر باشد و پدر بی جهت مخالفت کند اذن وی ساقط می گردد.

آیت الله نوری همدانی مد ظله العالی

الف) اذن ولی شرط صحت عقد می باشد.

اذن ولی شرط صحت عقد می باشد

ب) در صورتی که همسر مناسب شرعی و عرفی پیدا شود و پدر دختر مخالفت کند اذن او شرط نیست.

در صورتی که همسر مناسب شرعی و عرفی پیدا شود و پدر دختر مخالفت کند اذن او شرط نیست.

آیت الله وحید خراسانی مد ظله العالی

الف) بنابر احتیاط واجب باید از پدر یا از جد پدری خود اجازه بگیرد.

ب) اگر ولی از ازدواج دختر با کسی که شرعاً و عرفاً هم کفو اوست، ممانعت کند، اذن ولی ساقط می شود.

توضیح المسائل، ص ۶۵۷، م ۲۴۴۰

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۲۹۳، کتاب النکاح، الفصل الاول

اذن پدر در ازدواج دختر مطلقه باکره

سؤال: دختری پس از عقد (بدون دخول) طلاق گرفته، آیا برای ازدواج مجدد نیاز به اذن پدر دارد؟

امام خمینی رحمته الله

باکره نیست ولی احتیاط واجب این است که اجازه بگیرد.

عروة الوثقی، ج ۲، ص ۷۰۰، پاورقی ۶، ذیل مسأله ۲،
بحث اولیاء عقد

آیت الله اراکی رحمته الله

باکره نیست و احتیاط مستحب این است که دختر اجازه بگیرد.

عروة الوثقی، ج ۲، ص ۷۰۰، ذیل مسأله ۲، بحث اولیاء عقد

آیت الله بهجت رحمته الله

این فرد باکره است ولی تکلیفاً اذن از ولی می خواهد بنابر احتیاط واجب.

جامع المسائل، ج ۳، ص ۵۲۵، م ۴
توضیح المسائل، ص ۳۷۹، م ۱۸۹۱

آیت الله تبریزی رحمته الله

باکره هست و بنابر احتیاط لازم اذن می خواهد.

صراط النجاة، ج ۸، ص ۲۱۳، س ۶۰۳
منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۳۳۴، م ۱۲۳۷

آیت الله خویی رحمته الله

باکره نیست و اجازه نمی خواهد.

تعلیقہ علی العروة الوثقی، ج ۲، ص ۲۴۵، بحث اولیاء
عقد، با استفاده از م ۲

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

باکره است و اجازه پدر می خواهد.

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۲۸، م ۷۰

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

باکره نیست و بنابر احتیاط واجب اذن می خواهد.

عروة الوثقی، ج ۲، ص ۷۴۸، با استفاده از م ۲، پاورقی ۲ و ۳

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

محکوم به بکر است و برای ازدواجش اذن می خواهد.

العروة الوثقی، ج ۲، ص ۷۰۰، پاورقی ۷، ذیل مسأله

۲، بحث اولیاء عقد

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

باکره نیست و اجازه نمی خواهد.

احکام ویژه، ص ۴۶، با استفاده از م ۴۰ و ۴۴

احکام خانواده، ص ۱۶۳، با استفاده از س ۴۱۴

با استفاده از استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

باکره است و اذن می خواهد.

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

باکره است و بنابر احتیاط واجب اذن می خواهد.

احکام بانوان، ص ۱۵۵، س ۱۵۸

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

اذن ولی در ازدواج مجدد دختر پس از وطی در دبر

سؤال: اگر شوهر، همسر باکره خود را در ایام عقد پس از وطی در دبر، طلاق دهد؛

الف) آیا زوجه همچنان باکره محسوب می‌شود که برای عقد بعدی نیاز به اذن پدر داشته باشد؟

ب) آیا زوجه باید عده نگه دارد؟

ج) اگر زوجه به خیال اینکه عده ندارد در ایام عده (طلاق رجعی) زنا کند آیا بر مرد زانی حرام ابد می‌شود؟

امام خمینی رحمته الله

الف) _____

ب) باید عده نگه دارد.

ج) حرام ابد می‌شود.

تحریر الوسیله، ج ۲، فصل فی عده الفراق، ص ۳۳۵، م ۱ و ۲

القول فی المصاهره، ص ۲۸۱، م ۲۳

العروة الوثقی، ج ۲، کتاب النکاح، فصل ۱، ص ۶۴۰، م ۴

آیت الله اراکی رحمته الله

الف) _____

ب) باید عده نگه دارد.

ج) به احتیاط واجب حرام ابد می‌شود.

العروة الوثقی، ج ۲، کتاب النکاح، فصل ۱، ص ۶۴۰، م ۴

المسائل الواضحه، ج ۲، ص ۸۶، م ۲۴۱۲

آیت الله بهجت رحمته الله

الف) _____

ب) باید عده نگه دارد.

ج) حرام ابد می شود.

استفتائات، ج ۴، ص ۲۳۰، س ۵۴۲۴

جامع المسائل، ج ۴، ص ۱۵۵ و ج ۳، ص ۵۷۱

توضیح المسائل، ص ۳۸۲، م ۱۹۱۷

آیت الله تبریزی رحمته الله

الف) _____

ب) باید عده نگه دارد.

ج) به احتیاط واجب حرام ابد می شود.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۳۷۳، م ۱۴۴۵ و ص ۳۳۹،

م ۱۲۶۳

آیت الله خامنه‌ای (دام‌ظله)

الف) باکره محسوب نمی شود.

باکره محسوب نمی شود.

ب) باید عده نگه دارد.

ج) حرام ابد می شود.

تحریر الوسیله، ج ۲، فصل فی عده الفراق، ص ۳۳۵، م ۱ و ۲

القول فی المصاهره، ص ۲۸۱، م ۲۳

آیت الله خویی رحمته الله

الف) _____

ب) باید عده نگه دارد.

(ج) به احتیاط واجب حرام ابد می‌شود.

منهاج‌الصالحین، ج ۳، ص ۳۳۸، م ۱۴۴۵ و ص ۳۰۲.

م ۱۲۶۳

آیت‌الله سیستانی (دام‌ظله)

(الف) خیر باکره نیست.

(ب) باید عده نگه دارد.

(ج) به احتیاط واجب حرام ابد می‌شود.

منهاج‌الصالحین، ج ۳، ص ۲۸، م ۷۰ و ص ۶۴، م ۱۹۲

و ص ۱۶۵، با استفاده از م ۵۴۲ و ۵۴۳ و ش ۱

المسائل‌المنتخبه، ص ۳۶۸، م ۱۰۰۰

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت‌الله شبیری زنجانی (دام‌ظله)

(الف) در فرض سؤال، برای ازدواج بعدی نیازی به اذن پدر نیست.
 باسلام

در فرض سؤال، برای ازدواج بعدی نیازی به اذن پدر نیست.

(ب) باید عده نگه دارد.

(ج) موجب حرمت ابد نمی‌شود. احتیاط مستحب مؤکد آن است که با او ازدواج نکند.

توضیح‌المسائل، ص ۵۴۵، م ۲۵۱۹ و ص ۵۱۷.

م ۲۴۰۷

آیت‌الله صافی گلپایگانی (دام‌ظله)

(الف) در فرض سؤال بر بکارت باقی است.

در فرض سؤال بکارت باقی است.

۲۸ رمضان المبارک ۱۴۳۸

ب) باید عده نگه دارد.

ج) حرام ابد می شود.

هدایة العباد، ج ۲، ص ۴۹۷، م ۱ و ۲ و ص ۴۳۶، م ۲۵

آیت الله فاضل لنکرانی (دام ظلّه)

الف) باکره نیست.

ب) باید عده نگه دارد.

ج) حرام ابد نمی شود هر چند احتیاط در ترک این ازدواج است.

احکام الواضحه، ص ۳۹۹، م ۱۷۴۸

توضیح المسائل، ص ۴۳۰، م ۲۵۲۰

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۲، فصل فی التزویج فی

العهده، ص ۷۰۵، م ۲۰

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت الله گلپایگانی (دام ظلّه)

الف) _____

ب) باید عده نگه دارد.

ج) حرام ابد می شود.

هدایة العباد، ج ۲، احکام المصاهرة، ص ۳۴۳، م ۱۱۸۷

و ص ۳۳۹، م ۱۴۰۷

آیت الله مکارم شیرازی (دام ظلّه)

الف) برای عقد بعدی نیازی به اذن پدر ندارد، حتی اگر هیچ نوع آمیزشی صورت نگیرد.

بسمه تعالی

برای عدم بعدی نیازی به اذن پدر ندارد، حتی اگر

هیچ نوع آمیزشی صورت نگیرد

(ب) باید عده نگه دارد.

(ج) حرام ابد نمی‌شود.

احکام خانواده، ص ۴۴۵، س ۱۰۰۵

استفتائات، ج ۳، ص ۲۴۱، با استفاده از س ۶۴۱

استفتاء شفاهی از دفتر

آیت‌الله نوری همدانی (دام‌ظله)

(الف) عقد بعدی نیز باید با اذن ولی باشد.

(ب) باید عده نگه دارد.

(ج) حرام ابد می‌شود.

برسختی

درفش‌نوال؛

عذربری نیز باید با اذن ولی باشد. حسین‌مهرزاد

۱۳۹۶/۷/۲۰

التعليقات على العروة الوثقى، ص ۴۴۶، م ۴ و ص ۴۵۲، م ۲۰

توضیح المسائل، ص ۴۷۶، م ۲۳۹۴

آیت‌الله وحید خراسانی (دام‌ظله)

(الف) باکره است.

(ب) باید عده نگه دارد.

(ج) به احتیاط واجب حرام ابد می‌شود.

منهاج‌الصالحین، ج ۳، ص ۳۳۵، م ۱۴۳۵ و ص ۳۰۲،

م ۱۲۶۳

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

مقدار مهریه در عقد موقت بدون نزدیکی

سؤال: در عقد موقت اگر نزدیکی صورت نگیرد؛ در صور زیر چه مقدار مهر به زن تعلق می‌گیرد؟

(الف) قبل از دخول، مرد مدت را ببخشد.

(ب) مدت تمام شود و مرد نزدیکی نکند.

(ج) زن تمکین نکند. (بدون عذر)

امام خمینی رحمته الله

(الف) نصف مهر به زن تعلق می‌گیرد.

(ب) تمام مهر به زن تعلق می‌گیرد.

(ج) مهر ساقط می‌شود.

تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۲۸۹ و ۲۹۰، م ۶ و ۷

توضیح المسائل، ص ۳۵۶، م ۲۴۳۱

آیت الله اراکی رحمته الله

(الف) نصف مهر به زن تعلق می‌گیرد.

توضیح المسائل، ص ۴۴۹، م ۲۴۴۵

زبدۃ الاحکام، ص ۲۷۵، م ۳

آیت الله بهجت رحمته الله

(الف) نصف مهر به زن تعلق می‌گیرد.

(ب) تمام مهر به زن تعلق می‌گیرد.

(ج) مهر ساقط می‌شود.

استفتائات، ج ۴، ص ۱۵۷، س ۵۱۴۲

جامع المسائل، ج ۴، ص ۹، پاراگراف دوم و چهارم

احکام ازدواج دائم و موقت، ص ۱۲۴، س مهریه

آیت الله تبریزی رحمته الله

(الف) نصف مهر به زن تعلق می‌گیرد.

(ب) تمام مهر به زن تعلق می‌گیرد.

(ج) مهر ساقط می‌شود.

توضیح المسائل، ص ۳۷۲، م ۲۴۴۰

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۳۴۵، م ۱۳۰۴ و ۱۳۰۵

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله

نصف مهریه به زن تعلق می‌گیرد.

تمام مهریه به زن تعلق می‌گیرد.

به نسبت مدتی که زن بدون عذر تمکین نکرده است از مهریه کم می‌شود.

- ۱- نصف مهریه به زن تعلق می‌گیرد.
- ۲- تمام مهریه به زن تعلق می‌گیرد.
- ۳- به نسبت مدتی که زن بدون عذر تمکین نکرده است از مهریه کم می‌شود.

۲۵۷۴۹
دفتر
مجلس شورای اسلامی
مجلس استفتائات

آیت الله خویی رحمته الله

(الف) نصف مهر به زن تعلق می‌گیرد.

(ب) تمام مهر به زن تعلق می‌گیرد.

(ج) مهر ساقط می‌شود.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۲۷۲، م ۱۳۰۴ و ۱۳۰۵

المسائل المنتخبة، ص ۳۰۵، م ۱۰۱۷

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

الف) نصف مهر به زن تعلق می گیرد.

ب) تمام مهر به زن تعلق می گیرد.

ج) مهر ساقط می شود.

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۷۶، م ۲۳۷ و ص ۷۷، م ۲۴۰ و ۲۴۱

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

الف) بنابر احتیاط (واجب) تمام مهر به زن تعلق می گیرد.

توضیح المسائل، ص ۵۲۵، م ۲۴۴۰

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

الف) نصف مهر به زن تعلق می گیرد.

ب) تمام مهر به زن تعلق می گیرد.

ج) مهر به زن تعلق می گیرد.

هدایة العباد، ج ۲، ص ۴۴۵، م ۶ و ۷

توضیح المسائل، ص ۴۹۱، م ۲۴۴۰

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

الف) نصف مهر به او تعلق می گیرد.

ب) تمام مهر به زن تعلق می گیرد.

ج) مهر ساقط می شود.

توضیح المسائل، ص ۴۳۴، م ۲۵۵۴

تفصیل الشریعه، النکاح، ص ۳۳۹ و ۳۴۰ (پاورقی)

الاحکام الواضحه، ص ۳۸۷، م ۱۷۱۷

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

(الف) نصف مهر به زن تعلق می‌گیرد.

(ب) تمام مهر به زن تعلق می‌گیرد.

(ج) مهر ساقط می‌شود.

توضیح المسائل، ص ۴۱۲، م ۲۴۴۰

هدایة العباد، ج ۲، ص ۳۵۱، م ۱۲۲۴ و ۱۲۲۵

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

(الف) تمام مهر به زن تعلق می‌گیرد.

(ج) مهر ساقط می‌شود.

توضیح المسائل، ص ۴۰۰، م ۲۰۷۷

استفتائات جدید، ج ۲، ص ۳۴۲، س ۹۹۸

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

(الف) نصف مهر به زن تعلق می‌گیرد.

توضیح المسائل، ص ۴۸۱، م ۲۴۲۷

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

(الف) نصف مهر به زن تعلق می‌گیرد.

(ب) تمام مهر به زن تعلق می‌گیرد.

(ج) مهر ساقط می‌شود.

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۳۰۶، م ۱۳۰۴ و ۱۳۰۵

توضیح المسائل، ص ۶۶۵، م ۲۴۹۵

حکم مهریه در صورت فسخ عقد به سبب ثابت شدن خلاف شرط
سؤال: اگر عقد مشروط به وجود وصفی در زوجه (مثل سلامت، بکارت و ...) باشد و خلاف آن ثابت شود، آیا زوج حق فسخ دارد؟ در صورت وجود حق، اگر زوج فسخ کند تکلیف مهریه در موارد ذیل چیست؟

الف) قبل از دخول

ب) بعد از دخول (با تدلیس و بدون تدلیس)

امام خمینی رحمته الله

الف و ب) زوج حق فسخ دارد. اگر فسخ قبل از دخول باشد، زن مهریه ندارد و اگر بعد از دخول باشد بدون اینکه تدلیسی شده باشد، مهرالمسمی برای زن ثابت است. اما اگر تدلیس شده باشد و زوجه خود مدّلس باشد، مهریه ندارد. و اگر فرد دیگری مدّلس باشد مهرالمسمی برای او ثابت است و زوج می تواند به مدّلس رجوع کند.

تحریر الوسیله، ج ۲، فی العیوب الموجبه لخیار الفسخ و

التدلیس، ص ۲۹۵، م ۱۰ و ۱۳ و ۱۶

آیت الله اراکی رحمته الله

در صورت تدلیس زوج حق فسخ دارد. به جز شرط بکارت که اگر معلوم شود باکره نبوده، زوج حق فسخ ندارد اما به نسبت تفاوت مهرالمثل باکره و غیرباکره از مهرالمسمی کم می شود.

استفتائات، ص ۱۸۳، س ۲ و ۵

المسائل الواضحه، ج ۲، ص ۹۳، م ۲۴۵۸

توضیح المسائل، ص ۴۵۱، م ۲۴۵۸

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

الف و ب) زوج حق فسخ دارد. اگر فسخ قبل از دخول باشد، زن مهریه ندارد و اگر بعد از دخول باشد بدون اینکه تدلیسی شده باشد، مهرالمسمی برای زن ثابت است. اما اگر تدلیس شده باشد و زوجه خود مدلس باشد، مهریه ندارد. و اگر فرد دیگری مدلس باشد مهرالمسمی برای او ثابت است و زوج می‌تواند به مدلس رجوع کند.

استفتائات، ج ۴، ص ۸۰، س ۴۸۵۲ و ص ۸۸، س ۴۸۸۱

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

اگر شرط حریت شده و بعد معلوم شود زوجه کنیز است، زوج حق فسخ دارد و اگر دخول نشده زن مهریه ندارد و اگر بعد از دخول باشد به مدلس رجوع می‌شود.

اگر شرط بکارت شده و بعد معلوم شود زوجه باکره نبوده، زوج حق فسخ ندارد و به نسبت تفاوت مهرالمثل باکره و غیرباکره، از مهرالمسمی کم می‌شود.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۳۵۱، م ۱۳۴۷ و ۱۳۴۹

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

الف) اگر فسخ قبل از دخول باشد مهریه ثابت نیست.

ب) اگر وجود صفت یا سلامت از عیوب در ضمن عقد شرط یا دختر توصیف به آن شده باشد یا سلامت از عیوب در ضمن عقد شرط یا دختر توصیف به آن شده باشد و باطل از عقد ذکر گردیده و عقد مبنی بر آن واقع شده باشد و خلاف آن ثابت شود زوج حق فسخ دارد و اگر دخول شده و مدلس (فریب دهنده) زوجه بوده استحقاق مهر را ندارد و اگر مدلس غیر زوجه بوده مهرالمسمی را استحقاق دارد و زوج بعد از پرداخت مهریه می‌تواند به مدلس رجوع و از او اخذ نماید.

بسم الله

الف) اگر فسخ قبل از دخول باشد مهریه ثابت نیست.

ب) اگر در وقت انعقاد عقد سلامت از عیوب در ضمن عقد شرط یا دختر توصیف به آن شده باشد و باطل از عقد ذکر گردیده و عقد مبنی بر آن واقع شده باشد و خلاف آن ثابت شود زوج حق فسخ دارد و اگر دخول شده و مدلس (فریب دهنده) زوجه بوده استحقاق مهر را ندارد و اگر مدلس غیر زوجه بوده مهرالمسمی را استحقاق دارد و زوج بعد از پرداخت مهریه می‌تواند به مدلس رجوع و از او اخذ نماید.

منهاج الصالحين، ج ٢، ص ٢٧٩، م ١٣٤٧ و ١٣٤٩

منهاج الصالحين، ج ٣، ص ٨٨ و ٨٩، م ٢٨٤ و ٢٨٥

توضیح المسائل، ص ۳۹۴، م ۲۴۰۷

در بکارت اگر شرط کرده باشند به طوری که ظهورش در این باشد که اگر باکره نبوده بتواند فسخ کند در این صورت، قبل از دخول مستحق مهر نیست و بعد از دخول فقط مستحق مهرالمثل چنین زنی در این مدت محرمیت و استمتاع است. در غیر بکارت، در فرض شرط نیز بنابر احتیاط نمی تواند عقد را بهم بزند. و اگر شرط نکرده ولی تدلیس کرده نمی تواند عقد را بهم بزند ولی اگر راضی نشود و او را طلاق دهد اگر زوجه مدلس بوده مستحق چیزی نیست ولی اگر دیگری مدلس بوده مستحق تمام مهر است و زوج می تواند به مدلس رجوع کند.

بسمتعالی
و بجزارت کثرت کده باشد، جوی که نورش در این باشد که اگر بار کوه باشد فتح کند و این صورت، قبل
از دخول ستم حسرت و بعد از دخول خط ستم حاصل نمی‌گردد و این مدت حسرت و استماع است.
و غیر بجزارت، و در حق نیز شرط بجزارت نیست و فائده حد تمام می‌نمزد.

و اگر شرط کرده‌ای پیش کردنی و فائده حد را هم بر سر نه‌اندی اگر راستی شود و اگر غلطی که اگر نه بدست
ستم می‌گردد نیست ولی اگر دیگری بدست شود ستم تمام می‌گردد و زوج و فائده حد را هم بر سر
نمی‌گردد.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

الف و ب) زوج حق فسخ دارد. اگر فسخ قبل از دخول باشد، زن مهریه ندارد و اگر بعد از دخول باشد بدون اینکه تدلیسی شده باشد، مهرالمسمی برای زن ثابت است. اما اگر تدلیس شده باشد و زوجه خود مدّلس باشد، مهریه ندارد. و اگر فرد دیگری مدّلس باشد مهرالمسمی برای او ثابت است و زوج می‌تواند به مدّلس رجوع کند.

هدایة العباد، ج ۲، ص ۴۵۳، م ۱۳

جامع الاحکام، ج ۲، ص ۱۸، س ۱۲۸۳

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

الف و ب) زوج حق فسخ دارد. اگر فسخ قبل از دخول باشد، زن مهریه ندارد و اگر بعد از دخول باشد بدون اینکه تدلیسی شده باشد، مهرالمسمی برای زن ثابت است. اما اگر تدلیس شده باشد و زوجه خود مدّلس باشد، مهریه ندارد. و اگر فرد دیگری مدّلس باشد مهرالمسمی برای او ثابت است و زوج می‌تواند به مدّلس رجوع کند.

احکام الواضحه، ص ۳۷۵، م ۱۶۵۴ و ۱۶۵۵

جامع المسائل، ج ۱، ص ۴۳۴، م ۱۵۴۰ و ص ۴۳۲، م ۱۵۳۵

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

الف و ب) زوج حق فسخ دارد. اگر فسخ قبل از دخول باشد، زن مهریه ندارد و اگر بعد از دخول باشد بدون اینکه تدلیسی شده باشد، مهرالمسمی برای زن ثابت است. اما اگر تدلیس شده باشد و زوجه خود مدّلس باشد، مهریه ندارد. و اگر فرد دیگری مدّلس باشد مهرالمسمی برای او ثابت است و زوج می‌تواند به مدّلس رجوع کند.

هدایة العباد، ج ۲، ص ۳۵۷، م ۱۲۵۰

توضیح المسائل، ص ۴۱۴، م ۲۴۵۳

آیت الله مکارم شیرازی مد ظله العالی

الف و ب) زوج حق فسخ دارد. اگر فسخ قبل از دخول باشد، زن مهریه ندارد و اگر بعد از دخول باشد بدون اینکه تدلیسی شده باشد، مهرالمسمی برای زن ثابت است. اما اگر تدلیس شده باشد و زوجه خود مدلس باشد، مهریه ندارد. و اگر فرد دیگری مدلس باشد مهرالمسمی برای او ثابت است و زوج می تواند به مدلس رجوع کند.

استفتانات، ج ۱، ص ۱۸۱، س ۷۰۱ و ۷۰۴ و ص ۲۸۳، س ۹۴۷

آیت الله نوری همدانی مد ظله العالی

الف) شوهر حق فسخ دارد.

ب) _____

توضیح المسائل، ص ۴۸۳، م ۲۴۴۰

آیت الله وحید خراسانی مد ظله العالی

اگر شرط حریت شده و بعد معلوم شود زوجه کنیز است، زوج حق فسخ دارد و اگر دخول نشده زن مهریه ندارد و اگر بعد از دخول باشد به مدلس رجوع می شود. اگر شرط بکارت شده و بعد معلوم شود زوجه باکره نبوده، اگر زوج بخواهد فسخ کند بنابر احتیاط واجب طلاق هم بدهد و به نسبت تفاوت مهرالمثل باکره و غیرباکره از مهرالمسمی کم می شود چه عقد را فسخ کند و چه بر آن باقی بماند.

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۳۱۶، م ۱۳۴۹

توضیح المسائل، ص ۴۷۲، م ۲۵۰۸

حکم مهریه در صورت اعتقاد به باکره بودن زوجه و تخلف آن

سؤال: اگر به اعتقاد باکره بودن زوجه (بدون اشتراط) عقد انجام شود و بعد معلوم شود زوجه پیش از عقد باکره نبوده؛

الف) آیا زوج حق فسخ دارد؟

ب) تکلیف مهریه چه می شود؟

امام خمینی رحمته الله علیه

الف) زوج حق فسخ ندارد.

ب) به نسبت تفاوت مهرالمثل باکره و غیرباکره، از مهرالمسمی کم می شود.

تحریرالوسیله، ج ۲، ص ۲۹۶، م ۱۶

آیت الله اراکی رحمته الله علیه

الف) زوج حق فسخ ندارد.

ب) _____

المسائل الواضحه، ج ۲، ص ۹۳، با استفاده از م ۲۴۵۸

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

الف) زوج حق فسخ ندارد.

ب) به نسبت تفاوت مهرالمثل باکره و غیرباکره، از مهرالمسمی کم می شود.

استفتائات، ج ۴، ص ۸۰، س ۴۸۵۲ و ص ۸۸، س ۴۸۸۰

جامع المسائل، ج ۴، ص ۴۴

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

الف) زوج حق فسخ ندارد.

ب) به نسبت تفاوت مهرالمثل باکره و غیرباکره، از مهرالمسمی کم می شود.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۳۵۱، با استفاده از م ۱۳۴۹

آیت الله خامنه ای مد ظله العالی

الف) حق فسخ ندارد.

ب) به نسبت تفاوت مهر المثل باکره و غیر باکره، از مهر المسمی کم می شود.

بسم الله الرحمن الرحیم

الف - حق فسخ ندارد.

ب - به نسبت تفاوت مهر المثل باکره و غیر باکره، از مهر المسمی کم می شود.

دفتر
مجلس شورای اسلامی
۹۵۱۲۴

آیت الله خویی رحمته الله

الف) زوج حق فسخ ندارد.

ب) به نسبت تفاوت مهر المثل باکره و غیر باکره، از مهر المسمی کم می شود.

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۳۱۳، با استفاده از م ۱۳۴۹

آیت الله سیستانی مد ظله العالی

الف) زوج حق فسخ ندارد.

ب) به نسبت تفاوت مهر المثل باکره و غیر باکره، از مهر المسمی کم می شود.

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۸۹، م ۲۸۵

توضیح المسائل، ص ۴۷۲، م ۲۴۱۰

آیت الله شبیری زنجانی مد ظله العالی

الف) حق فسخ ندارد مگر آن که حد خورده و تدلیس کرده باشد.

ب) در فرض تدلیس اگر راضی به بقای عقد نشود و از او جدا شود اگر زوجه مدلس

بوده مستحق چیزی نیست ولی اگر دیگری مدلس بوده مستحق تمام مهر است و زوج

می تواند به مدلس رجوع کند.

بسم الله تعالى

الف) حق فسخ ندارد مگر آن که حد خورده و تدلیس کرده باشد.

ب) در فرض تدلیس اگر راضی به بقای عقد نشود از او جدا شود و اگر

زوجه مدلس بوده مستحق چیزی نیست ولی اگر دیگری مدلس بوده مستحق

تمام مهر است و زوج می تواند به مدلس رجوع کند.

پیش استفتائات
دفتر حضرت
امام خمینی (مد ظله العالی)

۱۴۳۷ سال ۱۲۳۷

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

الف) زوج حق فسخ ندارد.

ب) به نسبت تفاوت مهرالمثل باکره و غیرباکره، از مهرالمسمی کم می‌شود.

هدایة العباد، ج ۲، ص ۴۵۴، م ۱۷

جامع الاحکام، ج ۲، ص ۱۸، س ۱۲۸۳

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

الف) زوج حق فسخ ندارد.

ب) به نسبت تفاوت مهرالمثل باکره و غیرباکره، از مهرالمسمی کم می‌شود.

جامع المسائل، ج ۱، ص ۴۳۱، س ۱۵۳۴ و ص ۴۳۳، س ۱۵۳۸

احکام الواضحه، ص ۳۷۵، م ۱۶۵۵

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

الف) زوج حق فسخ ندارد.

ب) به نسبت تفاوت مهرالمثل باکره و غیرباکره، از مهرالمسمی کم می‌شود.

هدایة العباد، ج ۲، ص ۳۵۸، م ۱۲۵۲ و ۱۲۵۳

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

در فرض سؤال زوج حق فسخ نکاح را دارد و اگر پیش از اطلاع دخول صورت

گرفته باید مهریه را بدهد ولی می‌تواند مهریه را از مدلس بگیرد.

در فرض سؤال زوج حق فسخ نکاح را دارد و اگر پیش از اطلاع دخول صورت گرفته باید مهریه را بدهد ولی می‌تواند مهریه را از مدلس بگیرد. هدیة مؤمنین، ۹۵/۴، ص ۱۰۰

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

در فرض سؤال الف) چنانچه عقد مبنی بر بکارت واقع شده باشد ولو لفظاً شرط

نشده باشد در صورت عدم بکارت، زوج اختیار فسخ دارد.

ب) اگر دخول واقع نشده است در این صورت مهریه ندارد. و اگر واقع شده است مدّکس خود زوجه بوده است استحقاق مهر ندارد. و اگر غیر زوجه بوده است رجوع به او می شود برای مهریه.

عدم توانایی پرداخت مهریه در حیات و بعد از مرگ همسر

سؤال: اگر شوهر به علت فقر مالی، توانایی پرداخت مهریه‌ی همسر خود را در حال حیات و یا بعد از فوت نداشته باشد، آیا با مطالبه همسر در زمان حیات و یا پس از مرگ، پرداخت مهریه واجب می شود؟

امام خمینی رحمته الله علیه

در زمان حیات شوهر، زن باید مهلت دهد تا تمکن حاصل شود و بعد از مرگ شوهر باید از ماترک او بپردازند و اگر ماترک ندارد پرداخت مهریه بر کسی واجب نیست.

استفتائات، ج ۳، ص ۵۶، ص ۵۴ و ص ۱۸۰، س ۹
ص ۱۸۷، س ۲۸

تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۲۹۹، م ۱۱
استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

اگر در زمان حیات زن مطالبه کند؛ بر مرد واجب است. ولو بنحو اقساطی بطور ممکن مهریه اش را بدهد و بعد از مرگ هم اگر ماترکی دارد از اصل ماترک باید مهریه اش را بدهند و اگر هیچ ماترکی ندارد، وظیفه ای نیست.

بسم الله الرحمن الرحیم
در جواب سئوالی که در این باره پرسیده شد و بعد از آنکه
مهریه هم اگر ماترکی دارد از اصل ماترک باید بپردازد.
به همدارگرمهریه ای که در این باره پرسیده شد نیست.
مهریه ای که در این باره پرسیده شد نیست.

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

در زمان حیات شوهر، زن باید مهلت دهد تا تمکن حاصل شود و بعد از مرگ شوهر باید از مایه‌ی او بپردازد و اگر مایه‌ی او ندارد پرداخت مهریه بر کسی واجب نیست.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۳۵۲، م ۱۳۵۰، ۱۳۵۲، ۱۳۶۲.

و ص ۲۱۳، با استفاده از م ۸۰۱ و ۸۰۶

آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

در حال حیات با مطالبه همسر پرداخت مهریه اگر مرد داشته باشد واجب می‌شود و تهیه آن از راه شغل مناسب در صورت نداشتن واجب است، ولی در صورتی که مرد فقیر باشد باید به او تا زمانی که توانایی پرداخت و سعی در تهیه آن را پیدا کند مهلت داده شود. و بعد از مرگ باید قبل از تقسیم اموال میت تمامی دیون وی از جمله مهریه همسر او پرداخت شود و اگر هیچ مالی از او نمانده بود، وظیفه ای برای دیگران نیست.

در حال حیات با مطالبه همسر پرداخت مهریه اگر مرد داشته باشد واجب می‌شود و تهیه آن از راه شغل مناسب در صورت نداشتن واجب است، ولی در صورتی که مرد فقیر باشد باید به او تا زمانی که توانایی پرداخت و سعی در تهیه آن را پیدا کند مهلت داده شود. و بعد از مرگ باید قبل از تقسیم اموال میت تمامی دیون وی از جمله مهریه همسر او پرداخت شود و اگر هیچ مالی از او نمانده بود، وظیفه ای برای دیگران نیست.

مجلس
مجلس شورای اسلامی
مجلس استفتاء

۲۵۷۷۵

آیت الله خویی رحمته الله علیه

در زمان حیات شوهر، زن باید مهلت دهد تا تمکن حاصل شود و بعد از مرگ شوهر باید از مایه‌ی او بپردازد و اگر مایه‌ی او ندارد پرداخت مهریه بر کسی واجب نیست.

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۳۱۹، با استفاده از م ۳۶۲ و

کتاب القرض، ص ۱۹۹، م ۸۰۶

توضیح المسائل، ص ۴۰۳، با استفاده از م ۲۲۸۵ و

ص ۴۲۷، با استفاده از م ۲۳۸۸

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

در زمان حیات شوهر، زن باید مهلت دهد تا تمکن حاصل شود و بعد از مرگ شوهر باید از ماترک او بپردازند و اگر ماترک ندارد پرداخت مهریه بر کسی واجب نیست.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۳۱۲، م ۹۸۹

ملحقات کتاب منهاج الصالحین، جزوه بزرگ، با استفاده م ۱۰۷

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

در زمان حیات اگر شوهر مفلس است زن باید مهلت دهد که توانایی پیدا کند. پس از مرگ، از ماترک هر چه مانده باید مهریه را بدهند و در صورتی که ماترک نداد و مفلس است، پرداخت مهریه واجب نیست مگر اینکه پدرش مهریه را خودش به عهده گرفته باشد.

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

در زمان حیات شوهر، زن باید مهلت دهد تا تمکن حاصل شود و بعد از مرگ شوهر باید از ماترک او بپردازند و اگر ماترک ندارد پرداخت مهریه بر کسی واجب نیست.

جامع الاحکام، ج ۲، ص ۲۳، س ۱۲۹۴ و ص ۲۵ و

۲۶، س ۱۳۰۱ و ۱۳۰۵

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

در زمان حیات شوهر، زن باید مهلت دهد تا تمکن حاصل شود و بعد از مرگ شوهر باید از ماترک او بپردازند و اگر ماترک ندارد پرداخت مهریه بر کسی واجب نیست.

استفتائات، ج ۴، ص ۲۵۴، با استفاده از س ۶۴۱ و

ج ۳، ص ۲۴۴، با استفاده از س ۶۴۹

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

اگر شوهر ماترک نداشته باشد به عهده دیگری نیست.

هزار و یک مسئله فقهی، ج ۲، ص ۱۸۷، س ۶۲۵
استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

در زمان حیات شوهر، زن باید مهلت دهد تا تمکن حاصل شود و بعد از مرگ شوهر باید از ماترک او بپردازد و اگر ماترک ندارد پرداخت مهریه بر کسی واجب نیست.

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

نفقة همسر (۱)

سؤال: آیا نفقه‌ای که شوهر به همسرش می‌پردازد برای زن مالکیت می‌آورد یا فقط اباحه تصرف را به دنبال دارد؟ (به این صورت که اگر چیزی از آن بواسطه قناعت یا غیره باقی ماند متعلق به زن است یا باید به شوهر برگرداند؟)

امام خمینی رحمته الله علیه

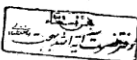
اگر پول طعام یا خود طعام را زن تحویل بگیرد مالکش می‌شود و لو صرفه‌جویی نماید و اضافه بیاید ولی در پوشاک و مانند آن ملک زن نیست، اباحه تصرف است.

تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۳۱۷، با استفاده از م ۱۴ و ۱۵

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

اگر تا آخر آن مدتی که نفقه آن را گرفته بر استحقاق باقی باشد مالک آن می‌شود نه که فقط اباحه تصرف برایش باشد.

بسیار
اگر، آخر آن مدتی که نفقه آن را گرفته بر استحقاق باقی باشد
مالک آن می‌شود نه فقط اباحه تصرف برایش باشد

آیت الله تبریزی رحمته الله

نفقه شوهر برای همسر اگر در مثل سکنی باشد اباحه تصرف است و در غیر سکنی اگر شوهر قصد تملیک نموده باشد مال زن می باشد و مالکیت می آورد و اگر قصد تملیک نباشد اباحه تصرف است چنانکه چیزی از آن باقی بماند یا زن قناعت کند مال شوهر است.

نقد شوهر برای همسر در مثل سکنی است. اما در غیر سکنی اگر شوهر قصد تملیک نموده باشد مال زن می باشد و مالکیت می آورد و اگر قصد تملیک نباشد اباحه تصرف است چنانکه چیزی از آن باقی بماند یا زن قناعت کند مال شوهر است. در امام

آیت الله خامنه ای مد ظله العالی

اگر نفقه واجبه باشد، زن آن را مالک می شود و اگر کمک خرجی خانه باشد باید در امور مربوط به خانه صرف شود.

اگر نفقه واجبه باشد زن آن را مالک می شود.
و اگر کمک خرجی خانه باشد باید در امور مربوط به خانه صرف شود.

آیت الله خویی رحمته الله

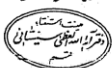
آنچه که موقع استفاده عین آن از بین می رود مثل صابون و طعام، زن مالک می شود و بعید نیست لباس هم شامل آنها باشد.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۲۸۹، م ۱۴۰۸

آیت الله سیستانی مد ظله العالی

در مورد خوراک و پوشاک و مانند آن زن می تواند مطالبه کند که شوهر عین مال را به او تملیک کند و در اینصورت می تواند بفروشد یا نگه دارد و می تواند اکتفا کند به همین صورت که معمول است در مایملک زوج به مقدار نیاز تصرف نماید و در اینصورت مالک نمی شود.

در مورد خوراک و پوشاک و مانند آن زن می تواند مطالبه کند که شوهر عین مال را به او تملیک کند و در این صورت می تواند بفروشد یا نگه دارد و می تواند اکتفا کند به همین صورت که معمول است در مایملک زوج به مقدار نیاز تصرف نماید و در اینصورت مالک نمی شود.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

زن مالک نفقه می شود.

در فرضی که زن مالک نفقه می شود و با هم

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

زن مالک نفقه است و اختیار این مال با زن است.

نزد مالک نفقه است و اختیار این مال
 به زن است

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

اگر زن با صرفه جوئی مقداری از نفقه را زیاد بیاورد مرد حق استرداد ندارد.

هدایة العباد، ج ۲، ص ۳۷۹، م ۱۳۳۶

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

نفقه ملک زن می شود.

جواب
 نفقه ملک زن می شود.

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

ظاهر این است که موارد فرق می کند. اگر در خانه شوهر است و با هم زندگی می کنند متعارف این است که اباحه تصرف است ولی اگر شوهر غائب است یا در عده‌ی طلاق رجعی است مالکیت می آورد.

جواب
 ظاهر این است که مورد فرق می کند اگر عده شوهر است و با هم
 زندگی می کنند متعارف این است که اباحه تصرف است و اگر
 شوهر غائب است یا در عده طلاق رجعی است
 مالکیت می آورد

 ۸۷، ۱۹

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

آنچه از نفقه، انتفاع به آن، متوقف بر ذهاب عین آن باشد مثل خوردنی ها و آشامیدنی ها و لوازم بهداشتی زوجه، مالک عین آن می باشد بنابراین زوجه می تواند از زوج بخواهد که به او تملیک نماید و می تواند به همان نحوه که او بذل می کند اکتفاء نماید. و آنچه از نفقه با انتفاع از آن، باقی می ماند مثل مسکن یا فراش، زوجه نمی تواند از زوج بخواهد که به او تملیک نماید بلکه إمتاع* زوج کافی است و تملیک لازم نیست. و نسبت به پوشاک (کسو) مسأله محل اشکال است. در قسم دوم، برای زوجه اباحه جایز نیست که بدون اجازه زوج در آن مال به غیر نحوه متعارف تصرف نماید یا به دیگری منتقل نماید ولی در قسم اول همه اینها جایز است.

استفتائات موجود در واحد پاسخ به سؤالات

*امتاع: در اختیار قرار دادن نفقه از طرف زوج برای استفاده زوجه.

هزینه تحصیل زوجه

سؤال: آیا هزینه تحصیل زوجه بر عهده شوهر می باشد؟ در حکم مذکور فرقی بین موارد ذیل وجود دارد یا خیر؟

(الف) زوجه از خانواده ای است که اکثر افرادش تحصیل کرده اند.

(ب) ادامه تحصیل زوجه در ضمن عقد شرط شده باشد.

(ج) خواستگاری و ازدواج در اثناء تحصیل زوجه در مقطع خاصی بوده.

(د) زوجه پس از ازدواج؛ مقطع تحصیلی جدیدی را شروع کند.

آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

به طور کلی هزینه تحصیل زوجه بر عهده شوهر نیست، مگر اینکه ضمن عقد نکاح یا عقد شرعی دیگری پرداخت هزینه تحصیل شرط شده باشد.

بسم الله الرحمن الرحیم
بطور کلی هزینه تحصیل زوج بر عهده شوهر نیست، مگر اینکه ضمن عقد نکاح یا عقد شرعی دیگری پرداخت هزینه تحصیل شرط شده باشد.
۲۵۶۹۹
دفتر
مجلس شورای اسلامی استان تهران
پیش استفتائات

آیت الله سیستانی مد ظله العالی

در تمام موارد ذکر شده هزینه تحصیل بر عهده زوج نیست مگر در ضمن عقدی شرط شود که زوج هزینه تحصیل را بدهد و تحصیل او نیز مشروع باشد.

بسم الله الرحمن الرحیم
در تمام موارد ذکر شده هزینه تحصیل بر عهده زوج نیست مگر در ضمن عقدی شرط شود که زوج هزینه تحصیل را بدهد و تحصیل او نیز مشروع باشد.
۱۱
۱۳۸۸
دفتر
مجلس شورای اسلامی استان تهران
پیش استفتائات

آیت الله صافی گلپایگانی مد ظله العالی

در همه موارد مذکوره هزینه تحصیل زوجه بر عهده زوج نیست.

بسم الله الرحمن الرحیم
در همه موارد مذکوره هزینه تحصیل زوج بر عهده شوهر نیست.
۱۳۴۰
دفتر
مجلس شورای اسلامی استان تهران
پیش استفتائات

آیت الله شبیری زنجانی مد ظله العالی

تنها مقاطعی از تحصیل که معاش همسر در حداقل شأن اجتماعی اش وابسته به آن است جزء نفقه واجب محسوب می شود.

بسم الله الرحمن الرحیم
تنها مقاطعی از تحصیل که معاش همسر در حداقل شأن اجتماعی اش وابسته به آن است جزء نفقه واجب محسوب می شود.
۱۳۷۲
دفتر
مجلس شورای اسلامی استان تهران
پیش استفتائات

آیت الله مکارم شیرازی مد ظله العالی

شوهر مسئولیتی نسبت به هزینه تحصیل ندارد مگر ضمن عقد شرط شده باشد.

شوهر مسئولیتی نسبت به هزینه تحصیل ندارد
مگر ضمن عقد شرط شده باشد

آیت الله نوری همدانی مد ظله العالی

در فرض سؤال جواب همه سؤالات خیر، برعهد شوهر نیست مگر آنکه در ضمن عقد نکاح شرط شده باشد.

جهت اطلاع
روزنامه رسول برادران
نیز بر عهد و مسئولیت نکاح در ضمن عقد نکاح شرط شده است
۹۵/۵/۲۲

هزینه درمان زوجه

سؤال: آیا هزینه درمان زوجه بر عهدهی زوج است؟

امام خمینی رحمته الله علیه

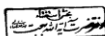
هزینه متعارف و معمول درمان زوجه (که معمولاً برای هر کس اتفاق می افتد) به عهدهی زوج است ولی بیماری های سخت که به طور اتفاقی پیش می آید مخصوصاً در صورتیکه هزینه زیادی داشته باشد جزء نفقه نمی باشد.

تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۳۱۶، م ۹۴ (فصل فی النفقات)

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

بر ذمه بودن زوج ولو درمان ضروری باشد، تأمل است.

مستند: بهجت، بیون برنج و لو درمان ضروری باشد، تأمل است

احتیاط کنند (در این مورد مصالحه کنند).

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

هزینه متعارفه درمان زن در زمان حیاتش به عهده‌ی شوهر است و بیماری‌های صعب العلاجی که زوجه به طور اتفاقی به آن مبتلا می‌شود ولو نیازمند به هزینه زیادی است مشروط به این که شوهر به حرج نیفتد و امید به شفاء بلکه اطمینان به معالجه زوجه داشته باشد نیز بر ذمه زوج است.

استفتائات جدید، ج ۱، ص ۳۶۹، س ۱۶۵۱

منهاج الصالحین، ج ۲، احکام النفقات، ص ۳۵۹، م ۱۳۹۸

آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

هزینه‌های متعارف برای درمان امراض و آلامی که معمولاً افراد در خلال ماهها و سالها به آن مبتلا می‌شوند جزء نفقه واجب محسوب می‌شوند، ولی آنچه بخاطر معالجه امراض و آلام صعب العلاج که به طور اتفاقی افراد به آن مبتلا شده و بعضاً هزینه‌های سنگینی را هم در پی دارند، باشد، جزء نفقه واجب محسوب نمی‌شوند.

بسم الله تعالی

هزینه‌های متعارف برای درمان امراض و آلامی که معمولاً افراد در طول ماه‌ها و سال‌ها به آن مبتلا می‌شوند جزء نفقه واجب محسوب می‌شوند، ولی آنچه بخاطر معالجه امراض و آلام صعب العلاج که به طور اتفاقی افراد به آن مبتلا شده و بعضاً هزینه‌های سنگینی را هم در پی دارند، باشد جزء نفقه واجب محسوب نمی‌شوند.

آیت الله خویی رحمته الله علیه

هزینه درمان بیماری متعارف زوجه بر شوهر واجب است و در بیماری صعب العلاج که اتفاقی پیش می‌آید و نیاز به هزینه زیاد دارد مشروط به اینکه شوهر به حرج نیفتد بر شوهر واجب است.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۲۸۷، م ۱۳۹۸

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

هزینه درمان بیماری متعارف زوجه بر شوهر واجب است و در بیماری صعب العلاج که اتفاقی پیش می آید و نیاز به هزینه زیاد دارد مشروط به اینکه شوهر به خرج نیفتد بر شوهر واجب است.

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۱۲۶، م ۴۲۱

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

هزینه درمان ناخوشی های معمولی بر ذمه زوج است ولی هزینه امراض اتفاقی بر ذمه زوج نیست.

بسم الله
نیزه درمان ناخوشی های عمومی بر ذمه زوج است
و نه بر ذمه امرای اتفاقی بر ذمه زوج بر می آید

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

هزینه بیماری های معمولی زوجه به عهده ی زوج است. ولی مخارج بیماری های سختی که گاهی اتفاق می افتد مخصوصاً در مواردی که هزینه زیادی به دنبال داشته باشد به عهده ی شوهر نیست.

هدایة العباد، ج ۲، ص ۴۷۴ و ۴۷۵، ۹م

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

مخارج درمان زوجه به مقدار متعارف به عهده زوج است و زائد بر آن به عهده خود زوجه است و در عین حال سزاوار است زوج کوتاهی نکند خصوصاً اگر زن توان مالی نداشته باشد.

جامع المسائل، ج ۱، ص ۴۴۶، س ۱۶۸۶

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

هزینه بیماریهای معمولی زوجه به عهده‌ی زوج است. ولی مخارج بیماریهای سختی که گاهی اتفاق می‌افتد مخصوصاً در مواردی که هزینه زیادی به دنبال داشته باشد به عهده‌ی شوهر نیست.

مجمع المسائل، ج ۲، ص ۱۸۳، س ۵۲۰

هدایة العباد، ج ۲، ص ۳۷۸، م ۱۳۳۴

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

مداوا در حدّ متعارف جزء نفقه است.

استفتائات، ج ۱، ص ۲۴۱، س ۸۴۷

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

هزینه درمان زوجه در بیماریهای معمول و متعارف به عهده زوج است و در سایر بیماریها هم در صورت امکان بهتر آن است که بپردازد.

هزینه درمان زوجه در بیماریهای معمول و متعارف به عهده زوج است و در سایر بیماریها هم در صورت امکان بهتر آن است که بپردازد.

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

در امراض متعارف بر عهده زوج است در امراض صعب العلاج در اینکه جزء نفقه واجب باشد، احتیاط واجب است در این گونه موارد مصالحه کنند.

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۳۲۵ و ۳۲۶، م ۱۳۹۸

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

وطی در دُبُر^۱

سؤال: الف) نزدیکی در دبر در حال طهر یا حیض با رضایت و عدم رضایت زن چه حکمی دارد؟

ب) در صورت حرمت اگر موجب کفاره شود، کفاره‌ی آن چه مقدار است؟

امام خمینی رحمته الله

الف) کراهت شدید دارد و احتیاط آن است که ترک کند مخصوصاً اگر زن راضی نباشد.
ب) کفاره ندارد.

تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۲۴۱، م ۱۱
توضیح المسائل، ص ۵۸، م ۴۵۳

آیت الله اراکی رحمته الله

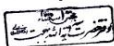
الف) در دُبُر حائض و طی کردن محل اشکال است. و در دبر زن طاهره کراهت شدید دارد و احتیاط مستحب آن است که ترک کند مخصوصاً اگر زن راضی نباشد.
ب) بنابر احتیاط واجب کفاره دارد.

العروة الوثقی، ج ۲، ص ۶۴۰، م ۱
توضیح المسائل، ص ۷۹، م ۴۴۷ و ۴۵۰

آیت الله بهجت رحمته الله

الف) در حال طهر کراهت شدید دارد و در حال حیض خلاف احتیاط است.

ب) در دبر طاهره کراهت شدید دارد و در دبر حائض کراهت احتیاطی دارد.

(ب) کفاره واجب نیست.

وسيلة النجاة، ج ۱، ص ۷۹، م ۲۶۸
استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت الله تبریزی رحمته الله

(الف) بنابر احتیاط واجب جائز نیست.

بنابر احتیاط واجب جائز نیست

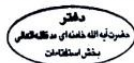
(ب) کفاره واجب نیست.

توضیح المسائل، ص ۷۰، با استفاده از م ۴۵۸

آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

(الف) این عمل کراهت شدیده دارد و احتیاط در ترک آن است مخصوصاً اگر زن راضی نباشد و در صورتی که موجب اذیت او شود حرام است.

این عمل کراهت شدیده دارد و احتیاط در ترک آن است خصوصاً اگر زن راضی نباشد و در صورتی که موجب اذیت او شود.

حرام است.

(ب) کفاره واجب نیست.

توضیح المسائل امام خمینی رحمته الله، ص ۵۷ و ۵۸، م ۴۵۳

آیت الله خویی رحمته الله

(الف) بنابر احتیاط لازم وطی در دبر چه حائض باشد چه نباشد، حرام است و اگر زن حائض باشد لازم است مرد استغفار کند.

(ب) احتیاط مستحب آن است که کفاره بدهد.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۲۲۵، السابع

توضیح المسائل، ص ۷۵ و ۷۶، م ۴۵۶ و ۴۵۸

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

الف) بدون رضایت زن بنابر احتیاط واجب جایز نیست و در صورت رضایت کراهت شدید دارد.

بدون رضایت زن بنابر احتیاط واجب جایز نیست
و در صورت رضایت کراهت شدید دارد.

ب) کفاره واجب نیست.

توضیح المسائل، ص ۸۸، با استفاده از م ۴۵۰

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

الف) وطی زن در دبر، شدیداً مکروه است و خلاف احتیاط استحبابی است و در حال حیض احتیاط استحبابی اکید، ترک آن است و مرد نمی تواند بدون رضایت زن به این کار اقدام ورزد.

ب) بنابر احتیاط مستحب کفاره دهد.

توضیح المسائل، ص ۹۷، با استفاده از م ۴۵۶

و ص ۵۲۱ و ۵۲۲، ذیل مسأله ۲۴۲۱

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

نزدیکی در دبر در حالت طهر و حیض تفاوت ندارد یعنی در هر دو صورت کراهت شدید دارد چه زن راضی باشد یا نه.

بسمه تعالی. نزدیکی در دبر در حالت طهر و حیض تفاوت ندارد یعنی در هر دو صورت
کراهت شدید دارد چه زن راضی باشد یا نه. - ۱۴۲۹ / ۲۴ / ۳۷

ب) کفاره واجب نیست.

توضیح المسائل، ص ۹۰، با استفاده از م ۴۵۸

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله

(الف) اگر زن راضی باشد کراهت شدید دارد و در صورت عدم رضایت وی حرام است .

(ب) کفاره ندارد.

توضیح المسائل، ص ۷۲، م ۴۵۰

آیت الله گلپایگانی رحمته الله

(الف) احوط و اولی (بنابر احتیاط مستحب) در هر دو حال (حیض و غیر حیض) ترک است و در حال حیض احتیاط ترک، شدیدتر است.

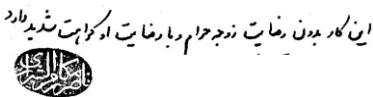
(ب) کفاره واجب نیست.

مجمع المسائل، ج ۴، ص ۲۸۳، س ۷۸۳،

توضیح المسائل، ص ۷۶، با استفاده از م ۴۵۸

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله

(الف) این کار بدون رضایت زوجه حرام و با رضایت او کراهت شدید دارد و در حال حیض کراهت آن بیشتر است.

(ب) کفاره واجب نیست و اگر موجب آسیبی شود دیه تعلق می گیرد.

استفتائات جدید، ج ۲، ص ۵۵۸، س ۱۶۱۸

توضیح المسائل، ص ۸۴، با استفاده از م ۴۳۹

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

الف) نزدیکی، در دبر زن در هیچ صورتی جایز نیست.

نزدیکی، در دبر زن در هیچ صورتی جایز نیست
 حسین بن محمد
 ۱۲/۳/۸۶

ب) کفاره واجب نیست.

توضیح المسائل، ص ۹۲، با استفاده از م ۴۵۴

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

الف) بنابر احتیاط واجب از وطی در دبر زن حائض اجتناب شود و در حال طهر اگر زن راضی باشد بنابر اظهر کراهت شدید دارد.

ب) کفاره واجب نیست.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۶۶، م ۲۲۸، پاورقی ۱۷۰

توضیح المسائل، ص ۲۷۲، م ۴۵۹

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

جلوگیری از بارداری بدون اجازه‌ی شوهر

سؤال: آیا زن می‌تواند بدون اجازه‌ی شوهر به وسیله‌ی دارویی که ضرر زیادی ندارد، از بارداری موقتاً جلوگیری نماید؟

امام خمینی رحمته الله علیه

خیر. جایز نیست.

استفتائات، ج ۳، ص ۲۸۳، س ۷

آیت الله بهجت رحمته الله

اگر نکاح مشروط به استیلا (بیچه دار شدن) بوده است، نمی تواند.

استفتائات، ج ۴، ص ۷۷، س ۴۸۴۲

آیت الله تبریزی رحمته الله

در صورتی که جلوگیری موقت باشد و ضرر زیادی نداشته باشد اجازه شوهر لازم نیست.

صراط النجاة، ج ۹، ص ۲۷۵، س ۹۳۰

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۳۵۶، م ۱۳۷۸

آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

محل اشکال است. (بنابر احتیاط بدون رضایت شوهر اقدام نکند).

اجوبة الاستفتائات، ص ۳۰۰، س ۱۲۵۹

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت الله خویی رحمته الله

در صورتی که جلوگیری موقت باشد و ضرر زیادی نداشته باشد اجازه شوهر لازم نیست.

صراط النجاة، ج ۲، ص ۳۱۹، س ۱۰۰۵

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۳۱۸، م ۱۳۷۸

آیت الله سیستانی مد ظله العالی

اجازه شوهر لازم نیست.

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۱۱۶، م ۳۸۵

ملحقات کتاب منهاج الصالحین، ص ۲۱۷، س ۱۶۹

آیت الله شبیری زنجانی مد ظله العالی

جایز نیست.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

بنابر احتیاط واجب باید با اجازه‌ی شوهر باشد.

جامع الاحکام، ج ۲، ص ۵۴، س ۱۴۰۵

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

رضایت شوهر لازم نیست.

جامع المسائل، ج ۱، ص ۴۵۹، س ۱۷۵۱ و ج ۲،

ص ۴۸۰، س ۱۳۳۷

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

ظاهراً اذن شوهر شرط نیست.

مجمع المسائل، ج ۲، ص ۱۷۳، س ۴۸۶ و ج ۳،

ص ۲۴۴، س ۷۰

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

باید با رضایت شوهر باشد.

استفتائات جدید، ج ۲، ص ۶۱۰، با استفاده از س ۱۷۶۵

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

جلوگیری برای مدت طولانی جایز نیست و در صورت موقت، با تذکر شوهر به عدم رضایت جایز نیست.

هزار و یک مسأله فقهی، ج ۱، ص ۲۸۰، س ۹۶۰

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

اگر ضرر زیادی نداشته باشد رضایت شوهر لازم نیست.

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۳۲۲، م ۱۳۷۸

اجبار مرد به جلوگیری از بارداری

سؤال: آیا شوهر می‌تواند جهت جلوگیری از بارداری، همسرش را اجبار به بستن لوله، خوردن قرص و غیره نماید؟

آیات عظام: امام خمینی رحمته الله علیه، اراکی رحمته الله علیه، بهجت رحمته الله علیه، تبریزی رحمته الله علیه، خامنه‌ای رحمته الله علیه، خویی رحمته الله علیه، سیستانی رحمته الله علیه، شبیری رحمته الله علیه، زنجانی رحمته الله علیه، صافی گلپایگانی رحمته الله علیه، فاضل لنکرانی رحمته الله علیه، گلپایگانی رحمته الله علیه، مکام شیرازی رحمته الله علیه، نوری همدانی رحمته الله علیه و وحید خراسانی رحمته الله علیه:
خیر.^۱

-
۱. امام خمینی رحمته الله علیه: تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۳۰۵، با استفاده از القول فی النشوز و توضیح المسائل، ص ۳۵۴، م ۲۴۱۲، احکام عقد دائم آیت‌الله اراکی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۴۴۷، م ۲۴۲۶ (احکام عقد دائم) و المسائل الواضحه، ج ۲، ص ۸۸، با استفاده از م ۲۴۲۶ آیت‌الله بهجت رحمته الله علیه: استفتانات، ج ۴، ص ۵۲، با استفاده از م ۴۷۳۲ و توضیح المسائل، ص ۳۸۰، م ۱۸۹۷ و ۱۸۹۸ آیت‌الله تبریزی رحمته الله علیه: استفتانات، ج ۱، ص ۳۲۹، با استفاده از م ۱۴۶۰ و منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۳۶۱، م ۱۴۰۷ و توضیح المسائل، ص ۴۲۴، با استفاده از م ۲۴۲۱ و ۲۴۲۲ آیت‌الله خامنه‌ای رحمته الله علیه: اجوبه الاستفتانات، ص ۲۷۷، م ۱۲۵۷ آیت‌الله خویی رحمته الله علیه: منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۲۸۲، با استفاده از م ۱۳۶۵ و ۲۸۹، با استفاده از م ۱۴۰۷ و توضیح المسائل، ص ۴۳۲، با استفاده از م ۲۴۲۱ و ۲۴۲۲ آیت‌الله سیستانی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۳۹۰، م ۲۳۷۵ و ۲۳۷۶ و منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۱۰۶، با استفاده از م ۳۵۰ آیت‌الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۵۲۱ و ۵۲۲، با استفاده از م ۲۴۲۱ و ۲۴۲۲ آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه: هدایه العباد، ج ۲، ص ۴۶۳، با استفاده از القول فی النشوز و توضیح المسائل، ص ۴۱۹، با استفاده از م ۲۴۲۱ و ۲۴۲۲ (احکام عقد دائم) آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۴۳۲، با استفاده از م ۲۵۳۵ و ۲۵۳۶ و جامع المسائل، ج ۱، ص ۴۴۱، با استفاده از م ۱۶۶۶ آیت‌الله گلپایگانی رحمته الله علیه: هدایه العباد، ج ۲، ص ۳۶۷، با استفاده از م ۱۲۹۰ و توضیح المسائل، ص ۴۱۰، با استفاده از م ۲۴۲۱ و ۲۴۲۲ آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه: احکام پزشکی، ص ۷۰، م ۱۸۱ و احکام خانواده، ص ۲۸۳، م ۶۸۳ آیت‌الله نوری همدانی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۴۷۸، با استفاده از م ۲۴۰۸ و ۲۴۰۹ و منتخب المسائل، ص ۳۱۴، با استفاده از م ۹۹۸ و ۹۹۹ آیت‌الله وحید خراسانی رحمته الله علیه: منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۳۲۵، با استفاده از الفصل العاشر فی النفقات و توضیح المسائل، ص ۶۶۳، با استفاده از م ۲۴۷۶ و ۲۴۷۷

اذن خروج از منزل در دوران عقد

سؤال: در دوران عقد که دختر هنوز در خانه پدر است و شوهر نفقه‌ای نمی‌پردازد و زن نیز تمکین نمی‌کند:

- (الف) در اموری مانند بیرون رفتن از منزل اجازه با کیست؟ (پدر یا شوهر) و در صورت نهی شوهر از این امور کدام یک از پدر و شوهر مطاع است؟
(ب) در صورت تمکین زن از شوهر چطور؟ (در همان دوران عقد)

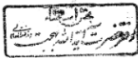
امام خمینی رحمته الله

الف و ب) تمام حقوق زوجیت ثابت است و در هر دو صورت اذن همسر لازم است.
استفتائات، ج ۳، ص ۱۴۶، س ۴

آیت الله بهجت رحمته الله

مطلقا اجازه با شوهر است.

مطلقا اجازه با شوهر است

آیت الله تبریزی رحمته الله

در فاصله بین عقد و عروسی که بطور متعارف زن در خانه پدر می‌ماند نفقه او بر شوهر نیست و خارج شدن او از خانه چه تمکین بنماید یا تمکین ننماید.

در فاصله بین عقد و عروسی که بطور متعارف زن

در خانه پدر می‌ماند نفقه او بر شوهر نیست و خارج شدن او از خانه
این ممنوع باذن شوهر نیست چه تمکین بنماید یا تمکین ننماید

آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

دختری که عقد کرده ولی هنوز به خانه شوهر نرفته و در منزل پدر زندگی می‌کند آیا نفقه او به عهده‌ی شوهر است؟
اگر زن تمکین از شوهر دارد نفقه او بر عهده‌ی زوج است.

اگر زن تمکین از شوهر دارد نفقه او بر عهده‌ی زوج است.

در فرض مرقوم، آیا تمکین بر این دختر واجب است، با توجه به این که مرسوم خانواده‌ها این است که تا انجام مراسم عروسی، عمل زناشویی انجام نشود؟
اگر مورد درخواست شوهر باشد و بر زوجه حرجی نباشد تمکین بر زوجه واجب است ولیکن زوجه باکره می‌تواند امتناع کند از تمکین به دخول تا دریافت مهریه در صورتی که قید شده باشد شوهر عندالمطالبه باید آنرا پرداخت نماید (یعنی مهر موجّل نباشد) و چنانچه در ضمن عقد شرط عدم تمکین به دخول شده باشد و یا عقد مبنی بر آن منعقد شده باشد رعایت شرط لازم است.

۲- اگر مورد درخواست شوهر باشد در زوجه حرجی نباشد تمکین بر زوجه واجب است. ولیکن زوجه باکره می‌تواند امتناع کند از تمکین به دخول تا دریافت مهریه در صورتی که قید شده باشد شوهر عندالمطالبه باید آنرا پرداخت نماید (یعنی مهر موجّل نباشد) و چنانچه در ضمن عقد شرط عدم تمکین به دخول شده باشد و یا عقد مبنی بر آن منعقد شده باشد رعایت شرط لازم است.

آیا خروج این دختر در این مدت از خانه پدر باید با اجازه‌ی شوهر باشد؟
خروج دختر از خانه پدرش منوط به اجازه شوهر نیست.

۳- خروج دختر از خانه پدرش منوط به اجازه شوهر نیست.

آیت الله خویی رحمته الله

نیاز به اذن شوهر نمی باشد.

صراط النجاة، ج ۲، ص ۲۱۳، ۶۰۹م

آیت الله سیستانی مد ظله العالی

در هر دو صورت اجازه با همسر است.

مناسک محشی، ص ۹۷، با استفاده س ۱۸۳، پاورقی ۳

آیت الله شبیری زنجانی مد ظله العالی

در هر حال خروج از منزل، منوط به رضایت شوهر است.

بسمه تعالی
در حال خروج از منزل، منوط به رضایت شوهر است.
۲۱ ثواب اکرم ۱۴۳۷

آیت الله صافی گلپایگانی مد ظله العالی

در هر مورد اطاعت شوهر لازم است.

در هر مورد اطاعت شوهر لازم است و در هر حال

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله

وقتی عقد ازدواج بین زن و مرد خوانده می شود تمام احکام زن و شوهری بین آنها جاری است و زن موظف به تمکین است و بدون اجازه شوهر نمی تواند از منزل خارج شود.

مطلوبه و تمکین مستلزم ازدواج بین زن و مرد
تمام احکام زن و شوهری بین آنها جاری است
موظف به تمکین است و بدون اجازه شوهر نمی تواند
از منزل خارج شود.

آیت الله مکارم شیرازی مد ظله العالی

مادام که در خانه پدر است نه نفقه دارد نه اجازه برای خروج از منزل از سوی شوهر لازم است.

مادام که در خانه پدر است نه نفقه دارد نه اجازه برای خروج از منزل از سوی شوهر لازم است.

آیت الله نوری همدانی مد ظله العالی

در هر دو صورت اجازه با همسر است.

هزار و یک مسأله فقهی، ج ۲، ص ۱۹۸، با استفاده از س ۶۶۱

مناسک محشی، ص ۹۷، با استفاده از س ۱۸۳، پاورقی ۳

آیت الله وحید خراسانی مد ظله العالی

بیرون رفتن در دوران عقد متوقف بر اجازه شوهر نیست ولی برای بیرون رفتن از شهر بنابر احتیاط واجب اذن بگیرد. (فرقی بین تمکین و عدم تمکین و دادن یا ندادن نفقه نیست).

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

نخواندن صیغه محرمیت در جشن نامزدی

سؤال: آیا نامزدهائی که شیرینی نامزدی خورده‌اند، ولی صیغه عقد
نخوانده‌اند، محرم یکدیگرند؟

اتفاق آراء مراجع

بدون اجراء عقد، محرمیت حاصل نمی‌شود.

طلاق و عده‌ی مستترابه^۱

سؤال: طلاق و عده‌ی زنی که به علل طبیعی و غیرطبیعی خون حیض نمی‌بیند ولی در سن زن‌هایی است که خون حیض می‌بینند، چگونه می‌باشد؟

آیات عظام: امام خمینی رحمته الله علیه، اراکی رحمته الله علیه، بهجت رحمته الله علیه، تبریزی رحمته الله علیه، خامنه‌ای رحمته الله علیه، خویی رحمته الله علیه، سیستانی رحمته الله علیه، شبیری زنجانی رحمته الله علیه، صافی گلپایگانی رحمته الله علیه، فاضل لنکرانی رحمته الله علیه، گلپایگانی رحمته الله علیه، مکام شیرازی رحمته الله علیه، نوری همدانی رحمته الله علیه و حید خراسانی رحمته الله علیه : طلاق: باید بعد از گذشتن سه ماه از آخرین نزدیکی، صیغه طلاق جاری شود. عده: باید بعد از طلاق تا سه ماه قمری عده نگه دارد.^۲

۱. زنی که به حد یائسگی نرسیده ولی به عللی خون حیض نمی‌بیند.

۲. امام خمینی رحمته الله علیه : تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۳۲۸، ۱۴ و ص ۳۳۶، ۱۱ و توضیح المسائل، ص ۳۶۷، ۲۵۰۷
 آیت‌الله اراکی رحمته الله علیه : المسائل الواضحه، ج ۲، ص ۱۰۷ و ۱۰۸، ۲۵۲۱ و ۲۵۲۶ و توضیح المسائل، ص ۴۶۴ و ۴۶۵، ۲۵۲۱م و ۲۵۲۶
 آیت‌الله بهجت رحمته الله علیه : جامع المسائل، ج ۴، ص ۱۳۲ و ۱۳۳، ۲۵۲۱م و توضیح المسائل، ص ۳۹۸ و ۳۹۹، ۲۰۰۸ و ۲۰۰۹
 آیت‌الله تبریزی رحمته الله علیه : منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۳۶۸، ۱۴۲۲ و ۱۴۲۶ و ص ۳۷۳، ۱۴۴۸م و توضیح المسائل، ص ۳۸۴ و ۳۸۵، ۲۵۱۶م و ۲۵۲۲
 آیت‌الله خامنه‌ای رحمته الله علیه : تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۳۲۸، ۱۴ و ص ۳۳۶، ۱۱ و توضیح المسائل، ص ۳۶۷، ۲۵۰۷
 آیت‌الله خویی رحمته الله علیه : منهاج الصالحین (المعاملات)، ج ۲، ص ۲۹۳، ۱۴۲۶ و توضیح المسائل، ص ۴۴۸ و ۴۴۹، ۲۵۱۶م و ۲۵۲۲
 آیت‌الله سیستانی رحمته الله علیه : منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۱۴۸ و ۱۴۹ الامر الثالث، ۳ و ص ۱۶۷ و ۱۶۸ القسم الثالث، ۵۵۰م و توضیح المسائل، ص ۵۰۳ و ۵۰۴، ۲۴۶۶ و ۲۴۷۱
 آیت‌الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه : توضیح المسائل، ص ۵۴۶ و ۵۴۷، ۲۵۱۶م و ۲۵۲۱
 آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه : توضیح المسائل، ص ۵۰۷ و ۵۰۸، ۲۵۱۶م، ۲۵۲۱ و ۲۵۲۲ و هدایه العباد، ج ۲، ص ۴۹۰ و ۴۹۹، ۱۱م و ۱۴
 آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه : الاحکام الواضحه، ص ۳۹۵ و ۳۹۹، ۱۷۶۴ و ۱۷۸۷ و توضیح المسائل، ص ۴۵۱ و ۴۵۲، ۲۶۳۶م و ۲۶۴۲
 آیت‌الله گلپایگانی رحمته الله علیه : هدایه العباد، ج ۲، ص ۳۹۲، ۱۳۷۹م و ص ۴۰۱ و ۴۰۲، ۱۴۱۷ و ۱۴۲۱ و توضیح المسائل، ص ۴۲۵، ۲۵۱۶م و ۲۵۲۲
 آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه : توضیح المسائل، ص ۴۱۴ و ۴۱۵، ۲۱۴۳ و ۲۱۴۷ و احکام بانوان، ص ۲۰۵، ۷۳۳
 آیت‌الله نوری همدانی رحمته الله علیه : توضیح المسائل، ص ۳۷۴ و ۳۷۵، ۲۵۰۲ و ۲۵۰۸ و منتخب المسائل، ص ۳۳۶، ۱۰۸۶م
 آیت‌الله وحید خراسانی رحمته الله علیه : منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۳۲۹، ۱۴۲۶م و ص ۳۳۴، ۱۴۴۸م و توضیح المسائل، ص ۶۸۰ و ۶۸۱، ۲۵۷۱م و ۲۵۷۷

حکم مستترابه بودن خانم غیر یائسه

سؤال: زنی که یائسه نشده اما هر چند ماه یکبار حیض می‌شود، در چه صورتی ملحق به مستترابه است؟

امام خمینی رحمته الله

اگر فاصله بین دو حیض او کم‌تر از سه ماه است، ملحق به مستترابه نمی‌شود و اگر فاصله بین دو حیض سه ماه یا بیش‌تر است، ملحق به مستترابه است.

تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۲۷۶، م ۱۱

آیت الله بهجت رحمته الله

اگر فاصله بین دو حیض او کم‌تر از سه ماه است، ملحق به مستترابه نمی‌شود و اگر فاصله بین دو حیض سه ماه یا بیش‌تر است، ملحق به مستترابه است.

جامع الاحکام، ج ۴، ص ۱۵۸

آیت الله تبریزی رحمته الله

اگر فاصله بین دو حیض او کم‌تر از سه ماه است، ملحق به مستترابه نمی‌شود و اگر فاصله بین دو حیض سه ماه یا بیش‌تر است، ملحق به مستترابه است.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۳۷۳، م ۱۴۴۶ و ۱۴۴۷

آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

اگر فاصله بین دو حیض او کمتر از سه ماه است، ملحق به مستترابه نمی‌شود و اگر فاصله بین دو حیض سه ماه یا بیش‌تر است، ملحق به مستترابه می‌شود.

استفتاء

اگر فاصله بین دو حیض او کمتر از سه ماه است، ملحق به مستترابه نمی‌شود و اگر فاصله بین دو حیض سه ماه یا بیش‌تر است، ملحق به مستترابه می‌شود.

آیت‌الله خویی رحمته الله علیه

اگر فاصله بین دو حیض او کم‌تر از سه ماه است، ملحق به مسترابه نمی‌شود و اگر فاصله بین دو حیض سه ماه یا بیش‌تر است، ملحق به مسترابه است.

منهاج‌الصالحین، ج ۲، ص ۳۳۴، م ۱ و ص ۳۴۹، م ۱۹

آیت‌الله سیستانی مد ظله العالی

اگر فاصله بین دو حیض او کم‌تر از سه ماه است، ملحق به مسترابه نمی‌شود و اگر فاصله بین دو حیض سه ماه یا بیش‌تر است، ملحق به مسترابه است.

منهاج‌الصالحین، ج ۳، ص ۱۶۶ و ۱۶۷، م ۵۴۷ و ۵۴۹

آیت‌الله شبیری زنجانی مد ظله العالی

اگر فاصله بین دو حیض او کم‌تر از سه ماه است، ملحق به مسترابه نمی‌شود و اگر فاصله بین دو حیض سه ماه یا بیش‌تر است، ملحق به مسترابه است.

توضیح‌المسائل، ص ۵۴۶، م ۲۵۲۱

آیت‌الله صافی گلپایگانی مد ظله العالی

اگر فاصله بین دو حیض او کم‌تر از سه ماه است، ملحق به مسترابه نمی‌شود و اگر فاصله بین دو حیض سه ماه یا بیش‌تر است، ملحق به مسترابه است.

هدایة‌العباد، ج ۲، ص ۴۹۹، م ۱۱

آیت‌الله گلپایگانی رحمته الله علیه

اگر فاصله بین دو حیض او کم‌تر از سه ماه است، ملحق به مسترابه نمی‌شود و اگر فاصله بین دو حیض سه ماه یا بیش‌تر است، ملحق به مسترابه است.

هدایة‌العباد، ج ۲، ص ۴۰۱، م ۱۴۱۷

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

در صورتی که فاصله عادت او بیش از سه ماه است، عده او سه ماه می باشد.

بسم الله الرحمن الرحیم
در صدق آن فاضل عادت او بیش از سه ماه است
عده او سه ماه می باشد. هشتم معنی و غیر
۱۳۳۰ ره ۲۴
ناصرالدین

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

اگر فاصله دو حیض او سه ماه یا بیشتر است، به مستترابه ملحق می شود.

بسم الله الرحمن الرحیم
اگر فاصله دو حیض او سه ماه یا بیشتر است، به مستترابه ملحق می شود.
۱۳۹۶/۹/۲۲
محمد

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

اگر فاصله بین دو حیض او کم تر از سه ماه است، ملحق به مستترابه نمی شود و اگر فاصله بین دو حیض سه ماه یا بیش تر است، ملحق به مستترابه است.

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۳۳۸، ۱۴۴۶م و ۱۴۴۷

محرمات حداد^۱

سؤال: زنی که شوهرش فوت کرده چه کارهایی در زمان عده بر او حرام است؟

امام خمینی رحمته الله علیه

زینت در لباس و لباس الوان و زینت در بدن مانند سرمه کشیدن، زدن عطر، خضاب، سرح کردن صورت و خط انداختن و مانند این ها.

توضیح المسائل، ص ۳۴۷، م ۲۵۱۸

تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۳۳۸، م ۴

۱. حداد یعنی خودداری زن شوهرمردم از کاربرد زینت و بوی خوش و مانند این ها در مدت عده وفات.

آیت‌الله اراکی رحمته‌الله

زینت حرام است مانند سرمه کشیدن، زدن عطر، خضاب کردن و هم‌چنین لباس الوان و رنگارنگ و هم‌جنس کارهای دیگری که زینت حساب می‌شود.

المسائل الواضحه، ج ۲، ص ۱۰۹، م ۲۵۳۲
توضیح المسائل، ص ۴۶۶، م ۲۵۳۲

آیت‌الله بهجت رحمته‌الله

زینت در بدن و لباس بر او حرام است. (لباس رنگارنگ و سرمه حرام است و هر کاری زینت حساب شود).

جامع المسائل، ج ۴، ص ۱۶۴ (بحث عده وفات - وجوب ترک زینت)
توضیح المسائل، ص ۳۹۹، م ۲۰۱۲

آیت‌الله تبریزی رحمته‌الله

زینت در بدن و لباس مانند سرمه کشیدن و بوی خوش و خضاب و سرخاب و آب طلا و پوشیدن لباس سرخ و زرد که نزد عرف لباس زینتی به حساب می‌آید و چه بسا لباس مشکی که زینتی است.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۳۷۴، م ۱۴۵۲

آیت‌الله خوئی رحمته‌الله

زینت در بدن و لباس مانند سرمه کشیدن، بوی خوش، خضاب و سرخاب و آب طلا و پوشیدن لباس سرخ و زرد که در نزد عرف لباس زینتی محسوب می‌شود و چه بسا لباس سیاهی که زینتی هست.

توضیح المسائل، ص ۴۵۱، م ۲۵۲۷
منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۳۹۹، م ۱۴۵۲

آیت الله سیستانی مد ظله العالی

زنی که در عده وفات می باشد حرام است لباسی که زینت است بپوشد. هم چنین سرمه کشیدن و خضاب نمودن استفاده از لوازم آرایش و زیورآلات طلا و نقره هر چه به حسب عرف اجتماعی که در آن جا زندگی می کند زینت به حساب آید بر او حرام است و چه بسا گاهی لباس سیاه به خاطر کیفیت برش یا بعضی از خصوصیات دیگر که در آن موجود است مثل اینکه لباس نقش دار باشد، در عرف لباس زینتی محسوب گردد.

استفتائات، ص ۱۸۲، م ۱۴

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۱۷۶، م ۵۸۱

آیت الله شبیری زنجانی مد ظله العالی

واجب است ترک زینت و پوشیدن لباس و زینت کردن به سرمه یا کارهای دیگر خودداری کند.

توضیح المسائل، ص ۵۴۷، م ۲۵۲۷

آیت الله صافی گلپایگانی مد ظله العالی

زینت در بدن مانند سرمه کشیدن و استعمال عطر و خضاب و آرایش کردن و زینت در لباس مانند لباس سرخ و زرد و امثال این ها و زیورآلات زنانه و به طور کلی آنچه برای شوهر در عروسی و اعیاد زینت می کرد و به لحاظ اختلاف در زمان و مکان و اشخاص، زینت مختلف است.

توضیح المسائل، ص ۵۰۹، م ۲۵۲۷

هدایة العباد، ج ۲، ص ۵۰۲، م ۴

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله

حرام است لباس‌های زینتی بپوشد و سرمه بکشد و هم‌چنین کارهای دیگری که زینت حساب شود بر او حرام می‌باشد و هم‌چنین بوی خوش و روغن مالیدن.

توضیح المسائل، ص ۴۵۳، م ۲۶۴۷

احکام‌الواضحه، ص ۴۰۱، م ۱۷۹۵

آیت‌الله گلپایگانی رحمته‌الله

زینت در بدن مانند سرمه کشیدن، عطر استعمال کردن، خضاب نمودن، آرایش کردن و زینت در لباس مانند لباس سرخ و زرد و امثال اینها و زیورآلات زنانه و به طور کلی آنچه برای شوهر در عروسی و اعیاد زینت می‌کرد و به لحاظ اختلاف در زمان و مکان و اشخاص زینت مختلف است.

توضیح المسائل، ص ۴۲۶، م ۲۵۲۷

مجمع المسائل، ج ۲، ص ۲۶۱، س ۷۴۷

هدایة العباد، ج ۲، ص ۴۰۳، م ۱۴۲۶

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله

زن باید در مدت عده وفات از پوشیدن لباس‌های زینتی و کشیدن سرمه در چشم و کارهای دیگر که زینت حساب می‌شود خودداری کند.

احکام خانواده، ص ۴۶۳، س ۱۰۲۷

احکام بانوان، ص ۲۲۸، م ۸۵۳

توضیح المسائل، ص ۴۲۰، م ۲۱۵۲

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله

لباس الوان، سرمه کشیدن و هم‌چنین کارهای دیگری که زینت حساب می‌شود.

توضیح المسائل، ص ۴۹۷، م ۲۵۱۳

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

زینت در بدن و لباس مانند سرمه کشیدن، بوی خوش، خضاب، سرخاب، آب طلا و پوشیدن لباس سرخ و زرد که در نزد عرف لباس زینتی محسوب می شود و چه بسا لباس سیاهی که زینتی هست.

توضیح المسائل، ص ۶۸۳، م ۲۵۸۲
منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۳۳۹، م ۱۴۵۲

تمام شدن مدت عقد موقت در حیض و محاسبه ی عدّه

سؤال: اگر مدت عقد موقت خانمی در بین حیض تمام شود، آیا روزهای باقیمانده حیض برای او یک حیض محسوب می شود؟

امام خمینی رحمته الله علیه

خیر، باقیمانده، جزء دو حیض محسوب نمی شود.

تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۳۳۷، م ۱۳

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

بعد از اتمام مدت یا بذل مدت باید دو حیض کامل عدّه نگه دارد.

استفتائات، ج ۴، ص ۱۵۰، با استفاده از س ۵۱۱۳ و
ص ۲۴۵ با استفاده از س ۵۴۷۳

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

بنابر احتیاط واجب روزهای باقی مانده از حیض، جزء عدّه محسوب نمی شود و باید منتظر شود که دو حیض کامل ببیند.

صراط النجاة، ج ۸، ص ۲۰۸، س ۵۸۲

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

اگر در اثنای حیض مدت آن منقضی شد یا مدت آن را مرد ببخشد این حیض از عده حساب نمی شود بلکه حتما باید بعد از آن دو حیض کامل ببیند. البته این در صورتی است که حامله نباشد.

اگر در اثنای حیض، مدت آن منقضی شد یا مدت آن را مرد ببخشد این حیض از عده حساب نمی شود، بلکه حتما بعد از آن

دو حیض کامل ببیند؛ البته این در صورتی است که حامله نباشد. ۲۰۹۸۸ دفتر حضرت آیه الله خامنه‌ای مد ظله العالی بخش استفتائات

آیت الله خویی رحمته الله علیه

خیر، باید دو حیض کامل باشد.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۲۷۴، با استفاده از م ۱۳۱۰، (فی عقد المتعه)

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

خیر، بنابر احتیاط لازم باید دو حیض کامل باشد.

المسائل المنتخبة، ص ۳۹۶، با استفاده از م ۱۱۰۲ منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۱۷۴، با استفاده از م ۵۷۴

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

خیر، عده اش به یک حیض کامل است و احتیاط استحبابی در دو حیض کامل است. توضیح المسائل، ص ۵۴۶، با استفاده از م ۲۵۲۴

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

خیر، باید دو حیض کامل بعد از آن باشد.

هدایة العباد، ج ۲، ص ۴۴۶، م ۱۶

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

خیر، بنابر احتیاط واجب باید دو حیض کامل باشد.

الاحکام الواضحه، ص ۴۰۰، م ۱۷۸۹

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

خیر، باید دو حیض کامل بعد از آن باشد.

هدایة العباد، ص ۳۵۳، م ۱۲۳۴

آیت الله مکارم شیرازی مد ظله العالی

خیر، باید دو حیض کامل عدّه نگه دارد.

احکام بانوان، ص ۲۲۳، م ۸۳۱

آیت الله نوری همدانی مد ظله العالی

باید دو حیض کامل باشد.

توضیح المسائل، ص ۴۹۶، با استفاده از م ۲۵۱۰

منتخب المسائل، ص ۳۳۶، با استفاده از م ۱۰۸۷

آیت الله وحید خراسانی مد ظله العالی

خیر، باید دو حیض کامل باشد.

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۳۰۷، با استفاده از

م ۱۳۱۰

حکم مطالبه مهریه در صورت نزدیکی از دبر

سؤال: اگر در ایام عقد، نزدیکی از دبر انجام گرفته باشد، در صورت طلاق، تمام مهریه به زن تعلق می‌گیرد یا نصف آن؟

آیات عظام: امام خمینی رحمته الله، اراکی رحمته الله، بهجت رحمته الله، تبریزی رحمته الله، خامنه‌ای رحمته الله، خویی رحمته الله، سیستانی رحمته الله، شبیری رحمته الله، زنجانی رحمته الله، صافی گلپایگانی رحمته الله، فاضل لنکرانی رحمته الله، گلپایگانی رحمته الله، مکارم شیرازی رحمته الله، نوری رحمته الله، همدانی رحمته الله، وحید خراسانی رحمته الله :
تمام مهر تعلق می‌گیرد.^۱

-
۱. امام خمینی رحمته الله : تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۳۰۰، م ۱۷
 - آیت‌الله اراکی رحمته الله : العروة الوثقی، ج ۲، ص ۶۴۰، م ۴
 - آیت‌الله بهجت رحمته الله : جامع المسائل، ج ۴، ص ۶۲ (احکام مهر) دخول موجب مهر
 - آیت‌الله تبریزی رحمته الله : صراط النجاة، ج ۸، ص ۲۱۵، س ۶۰۷
 - آیت‌الله خامنه‌ای رحمته الله : تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۳۰۰، م ۱۷
 - آیت‌الله خویی رحمته الله : العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۶۴۰، م ۴
 - آیت‌الله سیستانی رحمته الله : منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۹۶، م ۳۰۸
 - آیت‌الله شبیری زنجانی رحمته الله : توضیح المسائل، ص ۵۴۴، م ۲۳۹۲، و ص ۸۰، با استفاده از م ۳۵۵
 - آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته الله : هدایة العباد، ج ۲، ص ۴۵۹، م ۱۷
 - آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته الله : العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۲، ص ۶۹۰، م ۴ (۳۶۸۸)
 - آیت‌الله گلپایگانی رحمته الله : هدایة العباد، ج ۲، ص ۳۶۲، م ۱۲۷۰
 - آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته الله : العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۲، ص ۷۶۸، م ۴، و ص ۷۹۸، م ۴
 - آیت‌الله نوری همدانی رحمته الله : التعلیقات علی کتاب، ص ۴۴۶، فصل ۱
 - آیت‌الله وحید خراسانی رحمته الله : منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۳۱۷، م ۱۳۵۰

حکم خواستگاری در انواع عده

سؤال: خواستگاری در انواع عده چه حکمی دارد؟ (طلاق بائن - طلاق رجعی - عده عقد موقت - عده وفات)

آیت الله بهجت رحمته الله

خواستگاری غیرصریح در عده رجعیه جایز نیست و در مطلقه به سه طلاق و عده بائن جایز است.

جامع المسائل، ج ۳، م ۵۹۵

آیت الله تبریزی رحمته الله

خواستگاری غیرصریح در عده رجعیه جایز نیست و در عده بائن جایز است.

منهاج الصالحین، ج ۲، فی المحرمات نکاح، ص ۳۴۴، م ۱۳۰۱

آیت الله خویی رحمته الله

خواستگاری غیرصریح در عده رجعیه جایز نیست و در عده بائن جایز است.

منهاج الصالحین، ج ۲، معاملات، ص ۲۷۲، م ۱۳۰۱

استفتائات، ص ۲۹۰، س ۹۸۰

آیت الله سیستانی مد ظله العالی

در غیر عده رجعی مانعی ندارد.

استفتاء دریافتی از مرکز پاسخگویی ملی

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

خواستگاری در عده رجعی و عده وفات و عده بائنیه که امکان رجوع زوج در آن وجود دارد - مثل طلاق خلع که با رجوع زوجه در بذل امکان رجوع زوج وجود دارد - جایز نیست.

بسمه تعالی

خواستگاری در عده رجعی و عده وفات و عده بائنیه که امکان

رجوع زوج در آن وجود دارد - مثل طلاق خلع که با رجوع

زوج در بذل امکان رجوع زوج وجود دارد - جایز نیست.

آیت الله فاضل گلپایگانی رحمته الله علیه

در عده طلاق رجعی جایز نیست ولی در سایر عده ها مانعی ندارد ولی عقد نباید انجام شود.

استفتاء دریافتی از مرکز پاسخگویی ملی

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

خواستگاری زنی که در عده غنیه است تصریحاً حرام است. در عده غیر رجعیه به طور تعریض و اشاره جایز است ولی در عده رجعیه به طور تعریض هم جایز نیست.

مجمع المسائل، ج ۲، ص ۲۵۶، س ۷۳۳

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

در هیچ کدام جایز نیست.

در هیچ کدام جایز نیست

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

خواستگاری فقط در غیر عده طلاق رجعی اشکال ندارد.

استفتاء دریافتی از مرکز پاسخگویی ملی

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله

خواستگاری غیر صریح در عده رجعیه جایز نیست و در عده بائن جایز است.

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۳۰۸، م ۱۳۰۱

حکم شیردادن مادر بزرگ به نوه

سؤال: اگر مادر بزرگ به فرزند دختر یا پسرش با شرائط شیر بدهد آیا پدر و مادر شیرخوار به یکدیگر حرام می شوند؟

امام خمینی رحمته الله

اگر مادر بزرگ به فرزند دختر خود با شرائط شیر بدهد، آن دختر بر شوهرش حرام (ابد) می شود ولی اگر به فرزند پسر خود شیر دهد موجب حرام شدن پدر و مادر شیرخوار نمی شود.

تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۲۷۲، قسمت تنبیه، م ۱

استفتائات، ج ۳، ص ۲۲۹، س ۲۶

توضیح المسائل، ص ۳۶۱، م ۲۴۷۲

آیت الله اراکی رحمته الله

اگر مادر بزرگ به فرزند دختر خود با شرائط شیر بدهد، آن دختر بر شوهرش حرام (ابد) می شود ولی اگر به فرزند پسر خود شیر دهد موجب حرام شدن پدر و مادر شیرخوار نمی شود.

توضیح المسائل، ص ۴۵۶، م ۲۴۸۶

مسائل الواضحه، ج ۲، ص ۹۸، م ۲۴۸۶

آیت‌الله بهجت رحمته الله علیه

اگر مادر بزرگ به فرزند دختر خود با شرایط شیر بدهد، آن دختر بر شوهرش حرام (ابد) می‌شود ولی اگر به فرزند پسر خود شیر دهد موجب حرام شدن پدر و مادر شیرخوار نمی‌شود.

توضیح المسائل، ص ۳۸۹، م ۱۹۶۳

استفتائات، ج ۴، ص ۹۵، س ۴۹۰۴

آیت‌الله تبریزی رحمته الله علیه

اگر مادر بزرگ به فرزند دختر خود با شرایط شیر بدهد، آن دختر بر شوهرش حرام (ابد) می‌شود ولی اگر به فرزند پسر خود شیر دهد موجب حرام شدن پدر و مادر شیرخوار نمی‌شود.

توضیح المسائل، ص ۳۷۷، م ۲۴۸۱

مسائل‌المنتخبه، ص ۳۱۴، م ۱۰۵۸

آیت‌الله خامنه‌ای مد ظله العالی

اگر زنی بچه دختر خود را شیر دهد (با شرایط آن) آن دختر به شوهر خود حرام می‌شود، ولی اگر بچه پسر خود را شیر دهد، زن پسرش که مادر آن طفل شیرخوار است بر شوهر خود حرام نمی‌شود.

بسم الله

اگر زنی بچه دختر خود را شیر دهد (با شرایط آن) آن دختر به شوهر خود حرام می‌شود، ولی اگر بچه پسر خود را شیر دهد، زن پسرش که مادر آن طفل شیرخوار است بر شوهر خود حرام نمی‌شود.

دفتر
مراجع آیت‌الله خامنه‌ای مد ظله العالی
پیشانی اسفند ۱۴۰۲

۰۲۰۲۲۸

آیت‌الله خویی رحمته الله علیه

اگر مادر بزرگ به فرزند دختر خود با شرایط شیر بدهد، آن دختر بر شوهرش حرام (ابد) می‌شود ولی اگر به فرزند پسر خود شیر دهد موجب حرام شدن پدر و مادر شیرخوار نمی‌شود.

توضیح المسائل، ص ۴۴۱، م ۲۴۸۱

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

اگر مادر بزرگ به فرزند دختر خود با شرایط شیر بدهد، آن دختر بر شوهرش حرام (ابد) می شود ولی اگر به فرزند پسر خود شیر دهد موجب حرام شدن پدر و مادر شیرخوار نمی شود.

توضیح المسائل، ص ۳۹۹، م ۲۴۵۳

مسائل المنتخبه، ص ۳۸۵، م ۱۰۷۳

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

اگر زنی فرزند دختر نسبی خود را شیر کامل دهد، آن دختر بر پدر آن بچه (هر چند رضاعی باشد) حرام است... بلکه بنابر احتیاط واجب اگر مادر بزرگ نوه پسری (نسبی) خود را شیر دهد، عروستش که ما در آن طفل شیرخوار است بر پسرش حرام می شود.

توضیح المسائل، ص ۵۳۳، م ۲۴۸۱

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

اگر مادر بزرگ به فرزند دختر خود با شرایط شیر بدهد، آن دختر بر شوهرش حرام (ابد) می شود ولی اگر به فرزند پسر خود شیر دهد موجب حرام شدن پدر و مادر شیرخوار نمی شود.

توضیح المسائل، ص ۴۹۸، م ۲۴۸۱

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

اگر مادر بزرگ به فرزند دختر خود با شرایط شیر بدهد، آن دختر بر شوهرش حرام (ابد) می شود ولی اگر به فرزند پسر خود شیر دهد موجب حرام شدن پدر و مادر شیرخوار نمی شود.

توضیح المسائل، ص ۴۴۳، م ۲۵۹۹

احکام الواضحه، ص ۳۸۰، م ۱۶۸۲

آیت‌الله گلپایگانی رحمته‌الله علیه

اگر مادر بزرگ به فرزند دختر خود با شرائط شیر بدهد، آن دختر بر شوهرش حرام (ابد) می‌شود ولی اگر به فرزند پسر خود شیر دهد موجب حرام شدن پدر و مادر شیرخوار نمی‌شود.

توضیح المسائل، ص ۴۸۹، م ۲۴۸۱

هدایة العباد، ج ۲، ص ۳۳۴، م ۱۱۵۴

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله علیه

احتیاط مستحب آن است که زن بچه دختر خود را شیر کامل ندهد و (همچنین) مانعی ندارد که زن نوه پسری خود را شیر دهد.

توضیح المسائل، ص ۴۱۱، م ۲۱۱۴ و ۲۱۱۵

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله علیه

اگر مادر بزرگ به فرزند دختر خود با شرائط شیر بدهد، آن دختر بر شوهرش حرام (ابد) می‌شود ولی اگر به فرزند پسر خود شیر دهد موجب حرام شدن پدر و مادر شیرخوار نمی‌شود.

توضیح المسائل، ص ۴۸۸، م ۲۴۶۸

منتخب المسائل، ص ۳۲۶، م ۱۰۵۸

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله علیه

اگر مادر بزرگ به فرزند دختر خود با شرائط شیر بدهد، آن دختر بر شوهرش حرام (ابد) می‌شود ولی اگر به فرزند پسر خود شیر دهد موجب حرام شدن پدر و مادر شیرخوار نمی‌شود.

توضیح المسائل، ص ۴۷۹، م ۲۵۳۶

محرمیت بستگان در رحم اجاره‌ای

سؤال: در رحم اجاره‌ای که نطفه از صاحب رحم و شوهرش نیست، بیان بفرمائید:

۱. آیا رشد جنین در رحم زن موجب محرمیت بچه به این زن و شوهر و سایر محارم نسبی می‌شود؟

۲. اگر رشد جنین در رحم باعث محرمیت نشود، آیا شیر خوردن نوزاد از صاحب رحم، موجب محرمیت می‌شود؟

الف) محرمیت به زن صاحب رحم

ب) محرمیت به سایر محارم مترتب بر رضاع

آیت‌الله خامنه‌ای مد ظله العالی

۱. نسبت به صاحب رحم از حیث محرمیت احتیاط رعایت شود.

با استفاده از استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات

۲. در فرض مرقوم نسبت به صاحب رحم در احکام شرعی مربوط به نسب احتیاط رعایت شود. البته اگر به مقدار مقرر شرعی با رعایت شرایط مربوطه به او شیر داده شود، محرمیت نسبت به زن شیرده و سایر محارم مترتب بر رضاع از بستگان او حاصل می‌شود ولی از خانواده شوهر فقط شوهر محرم می‌شود.

بسم الله الرحمن الرحیم
در فرض مرقوم نسبت به صاحب رحم در احکام شرعی
مربوط به نسب احتیاط رعایت شود البتة اگر به مقدار
مقرر شرعی با رعایت شرایط مربوطه به او شیر داده شود
محرمیت نسبت به زن شیرده و سایر محارم مترتب بر
رضاع از بستگان او حاصل می‌شود ولی از خانواده شوهر
فقط شوهر محرم می‌شود.

آیت‌الله سیستانی مد ظله العالی

۱- فرزند به صاحب رحم محرم می‌شود.

المسائل المنتخبة، ص ۵۳۳، م ۶۸

توضیح المسائل، ص ۴۸۷، م ۶۷

۲- الف) شوهر زن، خواهر و برادران و فرزندان زن محرم می‌شوند.

ب) تفاوتی نمی‌کند.

بسم الله الرحمن الرحيم
الف شوهر زن، خواهر و برادران و فرزندان زن محرم می‌شوند.
ب تفاوتی نمی‌کند.

آیت‌الله شبیری زنجانی مد ظله العالی

۱- محرم نمی‌شود.

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

۲- الف و ب) در هر دو مورد نسبت به محرمیت احتیاط شود.

بسم الله تعالى
در هر دو مورد نسبت به محرمیت احتیاط شود.

آیت‌الله صافی گلپایگانی مد ظله العالی

۱. باعث محرمیت نمی‌شود.

با استفاده از استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات

۲. شیر مذکور موجب محرمیت نیست.

بسم الله الرحمن الرحيم
شیر مذکور موجب محرمیت نیست والله العالم.

آیت‌الله فاضل لنکرانی مد ظله العالی

۱- اگر جنین از بدو رشد در رحم زن دیگر قرار گیرد، آن زن مادر محسوب می‌شود.

جامع المسائل، ج ۱، ص ۶۰۳، س ۲۱۰۹

۲- الف و ب) _____

آیت الله مکارم شیرازی مد ظله العالی

۱- بچه برای مادرِ جانشین به منزله فرزند رضاعی است.

استفتائات جدید، ج ۱، ص ۴۶۳ و ۴۶۴، س ۱۵۲۹ و ۱۵۳۰

۲- احکام رضاع جاری است، چه به او شیر بدهد و چه ندهد.

احکام رضاع جاری است، چه به او شیر بدهد
و چه ندهد

آیت الله نوری همدانی مد ظله العالی

۱- رحم اجاره‌ای موجب محرمیت نمی‌شود.

۲- _____

هزار و یک مسأله فقهی، ج ۲، ص ۲۸۶، س ۹۲۴

آیت الله وحید خراسانی مد ظله العالی

۱- زن صاحب رحم به نوزاد محرم است.

۲- _____

استفتائات موجود در اداره پاسخ به سؤالات، جزوه

احکام پزشکی

محرمیت فرزند خوانده

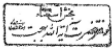
سؤال: نحوه محرمیت دختر یا پسری که از پرورشگاه می‌آورند به پدرخوانده و یا مادرخوانده در صورتی که ولی او مشخص نباشد و یا ولی او فوت کرده، در صورتی که کودک زیر دو سال است و زنی که با شیر دادن او ایجاد محرمیت نماید، در فامیل نباشد و یا کودک بالای دو سال است چگونه است؟

آیت الله بهجت رحمته الله

محرم نیستند و راهی ندارد مگر در بعض موارد نادره به مصاهره.

محرم نیستند و راهی ندارد مگر در بعض موارد نادره به مصاهره

آیت الله تبریزی رحمته الله

راهی برای محرمیت نیست مگر بعد از بلوغ از طریق نکاح راهی برای محرمیت پیدا شود.

راهی برای محرمیت نیست مگر بعد از بلوغ از طریق نکاح راهی برای محرمیت پیدا شود

آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

فرزندخوانده حکم فرزند ندارد و با مرد و زنی که او را بزرگ می‌کند محرم نمی‌شود مگر به وسیله رضاع با مراعات شرایط آن و یا ازدواج پس از بلوغ و رشد و قبل از بلوغ با اذن حاکم شرع و رعایت مصلحت طفل عقد موقت اشکال ندارد.

فرزندخوانده حکم فرزند ندارد و با مرد و زنی که او را بزرگ می‌کند محرم نمی‌شود مگر به وسیله رضاع با مراعات شرایط آن و یا ازدواج پس از بلوغ و رشد و قبل از بلوغ با اذن حاکم شرع

و رعایت مصلحت
طفل عقد موقت اشکال
ندارد.

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

راهی ندارد.

راهی ندارد.

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

فرزند پرورشگاهی اگر دختر باشد به وسیله ازدواج خود پدرخوانده و یا پدر و جد و پسر و نوه (پدر بی واسطه و باواسطه و پسر بی واسطه و باواسطه) پدرخوانده او به وی محرم میشود و اگر پسر باشد با ازدواج خود مادرخوانده و یا دختر بی واسطه یا با واسطه اش با وی محرم خواهد شد البته ازدواج مزبور باید با اذن یا اجازه حاکم شرع باشد.

فرزند پرورشگاهی اگر دختر باشد پیش از ازدواج پدرخوانده و یا پدر و جد و پسر و نوه (پدر بی واسطه و باواسطه و پسر بی واسطه و باواسطه) پدرخوانده او به وی محرم میشود و اگر پسر باشد با ازدواج خود مادرخوانده و یا دختر بی واسطه یا با واسطه اش با وی محرم خواهد شد البته ازدواج مزبور باید با اذن یا اجازه حاکم شرع باشد.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

در صورت مذکوره اگر طفل دختر باشد و مرد پدر داشته باشد در صورتیکه حاکم شرع مصلحت طفل بداند میتواند بعقد انقطاعی او را بازدواج پدر مرد در بیاورد دختر بآن مرد محرم میشود و اگر طفل پسر باشد راهی بنظر نمیرسد.

در صورت مذکوره اگر طفل دختر باشد و مرد پدر داشته باشد در صورتیکه حاکم شرع مصلحت طفل بداند میتواند بعقد

انقطاعی او را بازدواج پدر مرد در بیاورد دختر بآن مرد محرم میشود و اگر طفل پسر باشد بنظر نمیرسد.

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

اگر کودک، دختر شیرخواره باشد، از راههای زیر بین او و مرد (پدر خوانده) محرمیت ایجاد می شود:

۱. شیر همسر انسان را بخورد، که در این صورت دختر رضاعی مرد می شود.

۲. شیر مادر مرد را بخورد، که در این صورت خواهر رضاعی مرد می شود.

۳. شیر خواهر مرد را بخورد، که دختر خواهر رضاعی مرد می‌شود و یا شیر دختر خواهر مرد را بخورد.

۴. شیر زن برادر مرد را بخورد، که دختر برادر رضای او می‌شود و یا شیر دختر برادر او را بخورد.

۵. اگر شیرخوار نباشد یا اگر شیرخوار است، و شیر موارد فوق وجود ندارد می‌توان به وسیله صیغه نکاح موقت بین دختر و پدر مرد یا پدر بزرگ او محرمیت ایجاد کرد. که در این صورت این دختر، زن بابای مرد می‌شود، ولی باید توجه داشت که اگر دختر نابالغ باشد نکاح مذکور باید به اذن ولی شرعی او باشد. و در صورت نبودن ولی باید از مجتهد جامع‌الشرایط اذن گرفت. و در هر صورت نباید صیغه محرمیت برای دختر بچه مفسده داشته باشد. بلکه رعایت مصلحت او لازم است. کما اینکه اگر دختر بالغ باشد اذن پدر یا جد پدری به احتیاط واجب معتبر است. و اگر کودک پسر و شیرخوار باشد، از راههای زیر می‌توان بین او و زن (مادر خوانده) ایجاد محرمیت کرد:

۱. شیر همان زن را بخورد، که فرزند رضاعی او می‌شود.

۲. شیر مادر زن را بخورد، که برادر رضاعی زن می‌شود.

۳. شیر خواهر زن را بخورد، که پسر خواهر رضاعی زن می‌شود یا شیر دختر خواهر زن را بخورد.

۴. شیر زن برادر زن را بخورد، که پسر برادر رضاعی زن می‌شود یا شیر دختر برادر زن را بخورد.

۵. اگر پسر شیرخوار نباشد و مادرخوانده، مادر بدون شوهر داشته باشد و او را به عقد دائم یا موقت پسر درآورند، پس از دخول او به مادرخوانده، ریبیه او می‌شود و به او محرم می‌شود.

البته راههای دیگری هم وجود دارد، که فعلاً محل ذکر آنها نیست.

۱- اگر کودک، دختر شیرخواره باشد، از راههای زیر بین او و مرد (پدر خوانده) محرمیت ایجاد می‌شود.
 ۱- شیر همسر انسان را بخورد، که در این صورت دختر رضاعی مرد می‌شود.
 ۲- شیر مادر مرد را بخورد، که در این صورت خواهر رضاعی مرد می‌شود.
 ۳- شیر خواهر مرد را بخورد، که دختر خواهر رضاعی مرد می‌شود و یا شیر دختر خواهر مرد را بخورد.
 ۴- شیر زن برادر مرد را بخورد، که دختر برادر رضاعی او می‌شود و یا شیر دختر برادر او را بخورد.

۵- اگر شیرخوار نباشد یا اگر شیرخوار است، و شیر موارد فوق وجود ندارد می‌توان بوسیله صیغه نکاح موقت بین دختر و پدر مرد یا پدر بزرگ او محرمیت ایجاد کرد، که در این صورت این دختر، زن پاپای مرد می‌شود، ولی باید توجه داشت که اگر دختر بالغ باشد نکاح مذکور باید به آذن و آوایی شرعی او باشد. و در صورت نبودن آوایی، باید از مجتهد جامع الشرایط آذن گرفت. و در هر صورت نباید صیغه محرمیت برای دختر بچه مقسده داشته باشد. بلکه رعایت مصلحت او لازم است. کما اینکه اگر دختر بالغ باشد آذن پدر یا جد پدری به احتیاط واجب معتبر است.

و اگر کودک پسر و شیرخوار باشد، از راههای زیر می‌توان بین او و زن (مادر خوانده) ایجاد محرمیت کرد:

۱- شیر همان زن را بخورد، که فرزند رضاعی او می‌شود.
 ۲- شیر مادر زن را بخورد، که برادر رضاعی زن می‌شود.
 ۳- شیر خواهر زن را بخورد، که پسر خواهر رضاعی زن می‌شود یا شیر دختر خواهر زن را بخورد.
 ۴- شیر زن برادر زن را بخورد، که پسر برادر رضاعی زن می‌شود یا شیر دختر برادر زن را بخورد.
 ۵- اگر پسر شیرخوار نباشد و مادرخوانده، مادر بدون شوهر داشته باشد و او را به عقد دائم یا موقت، پسر درآورند، پس از دخول به او مادر خوانده، ریبیه او می‌شود و به او محرم می‌شود.
 البته، امعاء، دیگر، هم وجود دارد، که فعلاً محل ذکر آنها نیست.

آیت الله گلپایگانی رحمته الله

و جهی برای محرمیت این قبیل کودکان به اعضاء خانواده که عملی و قابل اجراء باشد
 بنظر نمی‌رسد.

وجهی برای محرمیت این قبیل کودکان به اعضاء خانواده که عملی و قابل اجراء باشد بنظر نمی‌رسد.

آیت‌الله مکارم شیرازی مد ظله العالی

در صورتی که دختر باشد راه صحیح این است که با اجازه حاکم شرع او را برای پدر آن مرد عقد موقت کنند و در این صورت به عنوان زن پدر بر آن مرد محرم می‌شود و اگر پسر باشد راهی جز شیر خوردن از خواهر زن یا مادر زن و مانند آن در سن قبل از دو سالگی ندارد.

این بحث که با اجازه حاکم شرع اداری پدر زن و عقد موقت کنند و در این صورت به عنوان زن پدر بر آن مرد محرم می‌شود و اگر پسر باشد راهی جز شیر خوردن از خواهر زن یا مادر زن و مانند آن در سن قبل از دو سالگی ندارد.

آیت‌الله نوری همدانی مد ظله العالی

در صورتی که دختر باشد و سرپرست خانواده پدر یا جدّ داشته و آن دختر را با اجازه حاکم شرع متعه نماید به سرپرست خانواده محرم می‌شود.

هزار و یک مسأله فقهی، ج ۱، ص ۲۰۵، با استفاده

از ص ۶۹۷ و ۶۹۸

و ص ۲۰۷ با استفاده از ص ۷۰۵

پوشش، نگاه و زینت

پوشش، نگاه و زینت

پوشش وجه و کفین در مقابل نامحرم

سؤال: پوشش وجه و کفین از نامحرم در موارد زیر چه حکمی دارد؟

الف) بدون آرایش

ب) با آرایش

امام خمینی رحمته الله علیه

الف) پوشاندن واجب نیست، مگر در صورت مفسده.

استفتائات، ج ۳، ص ۲۴۷، س ۲

ب) اگر در صورت آرایش موجود باشد باید پوشانده شود و بر مرد اجنبی نیز نگاه کردن جایز نیست و همچنین در کفین اگر دارای زینت ولو انگشتر باشد.

اگر در صورت آرایش موجود باشد باید پوشانده شود و بر مرد اجنبی نیز نگاه کردن جایز نیست و همچنین در کفین اگر دارای زینت ولو انگشتر باشد.

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

الف) احتیاط مستحب در پوشاندن صورت و دست‌ها از نامحرم است.

ب) واجب است.

استفتائات، ج ۴، ص ۱۷۴، س ۵۲۰۰ و ص ۲۰۵، س ۵۳۳۳

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

الف و ب) چنانچه زن در صورتش آرایش دارد باید آنها از نامحرم بپوشاند. البته اگر

آرایش از قبیل سرمه‌ای باشد که حتی در زن‌های مسن متعارف است یا از قبیل

برداشتن مو از صورت و اصلاح ابرو به صورتی که حتی در زن‌های پیر متعارف است یا انگشتر متعارف باشد پوشاندن آن لازم نیست و غیر آن را باید از نامحرم بپوشاند و در فرضی هم که زن آرایش نکرده ولی خصوصیتی دارد که مورد توجه نامحرم قرار می‌گیرد و مورد نگاه التذادی قرار می‌گیرد احتیاط واجب آن است که وجه و کفین را بپوشاند.

بسمه تعالی چنانچه زن در صورتی آرایش دارد باید آنرا از
نامحرم بپوشاند - البته اگر آرایش از قبیل سرمه ای باشد که در نزد عوام
متعارف است یا از قبیل برداشتن مو از صورت و اصلاح ابرو و غیره
که حتی در نزد عوامی هم متعارف است یا انگشتر متعارف باشد باید پوشاند آن
لازم نیست و غیر آنرا باید از نامحرم بپوشاند و در فرضی هم که زن آرایش کرده
ولی خصوصیتی دارد که مورد توجه نامحرم قرار می‌گیرد و مورد نگاه التذادی قرار
می‌گیرد احتیاط واجب آن است که وجه و کفین را بپوشاند و الله اعلم

آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

الف) زنان به جز صورت به مقداری که شستن آن در وضو واجب است و دست‌ها از سرانگشتان تا میچ، بقیه اعضای بدن خود را باید از نامحرم بپوشانند.
ب) اگر در صورت آرایش موجود باشد باید پوشانده شود و بر مرد اجنبی نیز نگاه کردن جایز نیست و همچنین در کفین اگر دارای زینت ولو انگشتر باشد.
استفتائات جدید، ۱، پایگاه اطلاع رسانی، دفتر مقام
معظم رهبری، ص ۸۷، س ۴۳۷

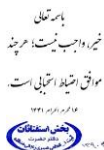
آیت الله سیستانی مد ظله العالی

الف) جایز است زن صورت و دست را تا میچ از نامحرم نپوشاند مگر در سه صورت
۱. بترسد خودش به گناه بیافتد.
۲. قصد او از نپوشاندن مبتلا کردن به نگاه حرام باشد.
۳. نپوشاندن موجب فتنه به وجه عام و ایجاد فساد در جامعه گردد.
ب) واجب است.

توضیح المسائل، بحث نکاح (احکام نگاه کردن)، ص
۴۷۰، م ۲۳۹۸
العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۳۹، فصل فی الستر
و الساتر، الاول، پاورقی ۱۱۷
استفتائات، ص ۱۳۷، م ۳ و ص ۱۳۸، م ۱۰

آیت الله شیرازی زنجانی (دام ظلّه)

(الف) خیر، واجب نیست؛ هر چند موافق احتیاط استحبابی است.

آیت الله صافی گلپایگانی (رحمته الله علیه)

(الف) بنابر احتیاط واجب وجه و کفین باید پوشانده شود.

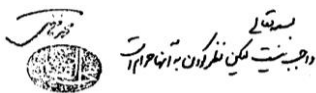
(ب) واجب است.

با استفاده از استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات دینی

جامع الاحکام، ص ۱۶۸، م ۱۶۱۱

آیت الله فاضل لنکرانی (رحمته الله علیه)

(الف) واجب نیست لیکن نظر کردن به آنها حرام است.

(ب) واجب است.

جامع المسائل، ص ۴۸۱، س ۱۳۴۸

آیت الله مکارم شیرازی (رحمته الله علیه)

(الف) واجب نیست.

واجب نیست =

(ب) اگر زینت تند و زننده باشد و منشاء مفاسدی شود جایز نیست.

احکام بانوان، ص ۱۸۷ و ۱۸۸، س ۶۸۸

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

الف) خیر، واجب نیست.

غیر واجب نیست

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

الف و ب) چنانچه زینتی در آن باشد واجب است از نامحرم بپوشاند و اگر زینتی در آن نیست در صورتی که قصد نشان دادن داشته باشد و مرد هم به قصد لذت نظر می کند واجب است بپوشاند و همچنین است بنا بر احتیاط واجب در صورتی که می داند بیننده به قصد لذت نظر می کند هر چند زن قصد نشان دادن نداشته باشد.

استفتائات موجود در واحد پاسخ به سؤالات

جزوه استفتائات دفتر معظم له، ص ۸۵، س ۳۲۲

پوشش وجه و کفین در مقابل نگاه نامحرم با قصد لذت

سؤال: حکم پوشش وجه و کفین در صورت نگاه نامحرم با قصد لذت چیست؟

امام خمینی رحمته الله علیه

واجب است بپوشاند.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۴۱۴ فصل فی الستر والساتر

استفتائات، ج ۳، ص ۲۵۶، با استفاده از س ۳۲

آیت الله اراکی رحمته الله علیه

واجب است بپوشاند.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۴۱۴، فصل فی الستر و ساتر

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

لازم است.

با استفاده از استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات دینی

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

بنابر احتیاط واجب باید بپوشاند.

با استفاده از استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات دینی

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

در فرض مرقوم، پوشش لازم است.

بیت
در فرض مرقوم، پوشش لازم است.

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

لازم نیست.

با استفاده از استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات دینی

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

بلی پوشش آن بر زن لازم است.

بیت
بلی پوشش آن بر زن
لازم است

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

لازم است.

با استفاده از استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات دینی

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

لازم است.

مجمع المسائل، ج ۴، ص ۳۹۸، با استفاده از س ۱۰۶۳

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

آری لازم است.

آری لازم است

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه
واجب نیست.

با استفاده از استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات دینی

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه
بنابر احتیاط واجب باید بپوشاند.

جزوه دریافتی از دفتر معظم له، ص ۸۵ با استفاده از س ۳۳۲

پوشش پا

سؤال: پوشش پا برای بانوان در مقابل نامحرم چه حکمی دارد؟

امام خمینی رحمته الله علیه
باید پاها را از نامحرم بپوشاند.

باید پاها را از نامحرم بپوشد
چون این است

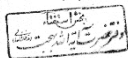
آیت الله اراکی رحمته الله علیه

پوشاندن روی پا در مقابل نامحرم واجب است.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۴۱۴، با استفاده از فصل فی
الستر و الساتر
المسائل الواضحه، ج ۲، ص ۹۱، احکام النظر با استفاده
از م ۲۴۴۹

آیت الله بهجت رحمته الله علیه
بله، واجب است.

بله، واجب است

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

بنابر احتیاط وجوبی لازم است.

بسرش؛ بنا بر احتیاط وجوبی لازم است. والله اعلم

آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

بله، واجب است.

برداست. ۱۴۰۶۴۹

آیت الله سیستانی مد ظله العالی

پاها را باید از نامحرم بپوشاند.

پاها را باید از نامحرم بپوشاند.

آیت الله شبیری زنجانی مد ظله العالی

بلی واجب است.

بسیستانی

بلی جهت سید مرتضی است.

آیت الله صافی گلپایگانی مد ظله العالی

بلی، زن در مقابل نامحرم باید روی پاها را هم بپوشاند.

پاسخ کوتاه به ۳۰۰ پرسش از احکام، ص ۷۳، س ۲۱۷

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

بلی زن باید پای خود را از نامحرم بپوشاند.

عبدالله بن محمد از انعم پوشت

آیت الله گلبایگانی رحمته الله علیه

پوشاندن روی پا در مقابل نامحرم واجب است.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۴۱۴، فصل فی الستر و الساتر

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

در صورتی که منشأ فسادی شود پوشاندن آن لازم است.

در صورتی که منشأ فسادی شود پوشاندن آن لازم است.

اگر مفسده ندارد بنابر احتیاط واجب پوشاندن لازم است.

استفتاء سفاهی از دفتر معظم له

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

بلی واجب است بپوشاند.

بلی واجب است بپوشاند.
صالح

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

پوشاندن روی پا و کف پا از نامحرم واجب است.

استفتائات موجود در واحد پاسخ به سؤالات

نمایان بودن پا در برابر نامحرم (عشایر و ...)

سؤال: پوشش پا برای بانوان (عشایر، مردم پاکستان و یا برخی از روستائیان و اعراب، پوشیدن جوراب مرسوم نیست و یا موجب عسر و حرج است) در مقابل نامحرم چه حکمی دارد؟

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

اگر از بادیه نشینان و روستائیان باشند که کسی رغبت برای نظر به آنها معمولاً ندارد، جایز است.

بجای: ای: اگر از بادیه نشینان و روستائیان باشند که کسی رغبت برای نظر به آنها معمولاً ندارد، جایز است.

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

برای زنان پوشیدن پا از نامحرم واجب است و آنچه در سؤال ذکر شده مجوز ترک واجب نیست، بلی لازم نیست که پوشش مذکور حتماً با جوراب باشد.

بسم الله الرحمن الرحیم - برای زنان پوشیدن پا از نامحرم واجب است و آنچه در سؤال ذکر شده مجوز ترک واجب نیست، بلی لازم نیست که پوشش مذکور حتماً با جوراب باشد.

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

اگر به حد مشقت زیاد برسد به مقدار ضرورت مانعی ندارد و البته می‌توانند از لباس‌های بلندی استفاده کنند که روی پاها را هم می‌پوشانند.

ج. اگر به حد مشقت زیاد برسد مقدار ضرورت مانعی ندارد و البته می‌توانند از لباس‌های بلند استفاده کنند که روی پاها را هم می‌پوشانند.

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

زن باید در مقابل نامحرم پای خود را به گونه‌ای که دیده نشود، بپوشاند و در این جهت تفاوتی بین افراد مختلف نیست؛ و مجرد عسر و حرج نسبت به حضور در مقابل نامحرم به نحوی که پا دیده شود، علاوه بر اینکه رافع حرمت نیست تحقق آن نیز عید به نظر می‌رسد.

بسم الله الرحمن الرحیم

زن باید در مقابل نامحرم پای خود را به گونه‌ای که دیده نشود، بپوشاند و در این جهت تفاوتی بین افراد مختلف نیست؛ و مجرد عسر و حرج نسبت به حضور در مقابل نامحرم به نحوی که پا دیده شود، علاوه بر اینکه رافع حرمت نیست تحقق آن نیز عید به نظر می‌رسد.

۱۴۰۱/۰۵/۰۵

۱۳۰۵۰۵

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

اگر پوشیدن جوراب برای آنها حرجی باشد واجب نیست جوراب بپوشند ولی باید خود را در معرض نامحرم قرار ندهند ولی اصل حرجی بودن آن محل شبهه است و به این بهانه‌ها و عناوین بسیاری از احکام متروک می‌شود.

بسم الله الرحمن الرحیم

ج. اگر پوشیدن جوراب برای آنها حرجی باشد واجب نیست جوراب بپوشند ولی باید خود را در معرض نامحرم قرار ندهند ولی اصل حرجی بودن آن محل شبهه است و به این بهانه‌ها و عناوین بسیاری از احکام متروک می‌شود. والله اعلم

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

خیر، در مقابل نامحرم باید پا را بپوشانند و این مقدار زحمت در حد تکالیف دیگر است و حرج نیست.

سبحانه و تعالی
خیر در حق نامحرم باید پا را بپوشاند نه در حد زحمت و نه در حد تکالیف دیگر و نه حرج.

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

اگر نپوشاندن پا مفسده ندارد بنابر احتیاط واجب بپوشاند و اگر مفسده دارد، باید بپوشاند.

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

به غیر از وجه و کفین پوشش سایر اعضاء بدن زن از نامحرم لازم است.

ج: به غیر از وجه و کفین پوشش سایر اعضاء بدن زن از نامحرم لازم است. حسین بن محمد

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

پوشش پا از نامحرم واجب است.

استفتائات موجود در واحد پاسخ به سؤالات

پوشش با رنگ‌های روشن

سؤال: پوشش با چادر، مانتو یا روسری رنگارنگ یا رنگ‌های شاد در مقابل نامحرم چه حکمی دارد؟

امام خمینی رحمته الله علیه

مانع ندارد مگر آن که به نحوی باشد که جلب نظر کند و موجب مفسده شود.

استفتائات، ج ۳، ص ۲۵۵، س ۲۷

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

اگر جلب نظر می‌کند جایز نیست و حجاب کامل، چادر است.

رسالة: اگر جلب نظر کند جایز نیست
و حجاب کامل، چادر است.
مجلس شورای اسلامی
دفتر تحریر و انتشارات

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

برزن واجب است لباس زینت خود را که توجه بعضی از مردان را به خود جلب می‌کند از نامحرم بپوشاند.

بسم الله الرحمن الرحیم
برزن واجب است لباس زینت خود را که توجه
بعضی از مردان را به خود جلب کند از نامحرم بپوشاند و در تمام
مکانهای عمومی

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

اگر موجب جلب نظر نامحرم یا ترتب مفسده دیگری باشد جایز نیست.

اگر موجب جلب نظر نامحرم یا ترتب مفسده دیگری
باشد جایز نیست.
دفتر
مجلس شورای اسلامی
دفتر استفتائات

اگر زینت باشد یا تحریک کننده باشد جایز نیست.

اگر حجاب شرعی رعایت نشود یا نوعاً موجب جلب توجه و تحریک شهوت نامحرم شود جایز نیست.

توجه و محرک شهوت نامحرم شود جایز نیست.

۶ شوال المکرم ۱۴۴۰

رنگ لباس و پوشش فی حدّ نفسه محدود به رنگ خاصی نیست ولی باید خانم‌ها از رنگ‌هایی برای پوشش استفاده کنند که موجب جلب توجّه نامحرم و انگشت‌نما شدن نگردد.

سید علی دایچ
 نگار نویس در پیش فخر قلم محمد رفیع
 ولی مدینه نما از محفل زبان خوش آینه که در
 حبس رخت به نام داشت نشان محمد رفیع
 ۸۶۲۸

پوشیدن لباسی که مخالف عفت عمومی نباشد و از نظر افراد متشّرع منکر محسوب نشود، اشکال ندارد.

پوشیدن لباسی مخالف عفت عمومی نباشد
و از نظر افراد مستشرق منکر محسوب نشود،
اشکال ندارد. حسن زهدی

پوشیدن مانتوهای تنگ

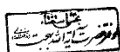
سؤال: حکم پوشیدن مانتوهای تنگ که حجم بدن در آن نمایان است، در مقابل نامحرم چیست؟

آیت الله بهجت رحمته الله

جایز نیست.

بسم: جایز نیست.

آیت الله تبریزی رحمته الله

لباس‌های مذکور از قبیل لباس زینت است به طوری که جلب نظر می‌کند و باید زن از نامحرم آنها را بپوشاند.

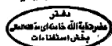
بسم: بهایی مذکور از قبیل لباس زینت است بطوری که جلب نظر می‌کند و باید زن از نامحرم آنها را بپوشاند.

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله

در فرض مذکور جایز نیست.

بسم: تعالی
در فرض مذکور جایز نیست

آیت الله سیستانی رحمته الله

باید از نامحرم پوشانده شود.

بسم: تعالی
ج: باید از نامحرم پوشانده شود.

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

اگر نوعاً محرک شهوت است یا مفسده دیگر دارد جایز نیست.

باسمه تعالی
اگر نوعاً محرک شهوت است یا مفسده دیگر دارد جایز نیست.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

اشکال دارد بلکه حرمتش خالی از قوت نیست.

بلکه حرمت آن از جهات متعدد ثابت است بدیهی است حرمت در صورتی است که با چادر محفوظ نباشد و بیننده بیگانه باشد.

بسم الله الرحمن الرحیم
کتاب در بیان حرمت پوشیدن لباس
سجده و سجده و سجده و سجده
جهان مستند است به این حدیث
در صورتی که با چادر محفوظ نباشد
و بیننده بیگانه باشد.

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

از پوشیدن آن اجتناب شود.

بسم الله الرحمن الرحیم
از پوشیدن آن اجتناب شود.

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

چنانچه تنگ و چسبان باشد اشکال دارد.

چنانچه تنگ و چسبان باشد اشکال دارد.

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

اگر مهیج یا موجب مفسده باشد، جایز نیست.

اگر مهیج یا موجب مفسده باشد، جایز نیست.

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

بر زن واجب است مفاتنِ بدن (مثل برجستگی های بدن) را از نامحرم بپوشاند.
استفتائات موجود در واحد پاسخ به سؤالات

استفاده از عینک، ساعت، حلقه و انگشتر در مقابل نامحرم

سؤال: استفاده از عینک زینتی، ساعت، حلقه و انگشتر توسط زن در برابر نامحرم چه حکمی دارد؟

امام خمینی رحمته الله علیه

در صورت زینت بودن اظهار آن جائز نیست.

با استفاده از استفتائات، ج ۳، ص ۲۵۶، س ۳۲ و
ص ۲۵۷، س ۳۶

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

هرچه زینت محسوب است لازم است پوشیده شود.

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

آنچه برای زن، زینت محسوب می شود اظهارش در برابر نامحرم جایز نیست و انگشتر متعارف مانعی ندارد.

بسم الله الرحمن الرحیم
اینچه برای زن، زینت محسوب میشود
آقای دانش در برابر نامحرم جایز نیست و انگشتر
متعارف مانعی ندارد. در اسلام السلام
روز ۱۳۸۸
مهرماه

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

اگر زینت محسوب می شود باید از نامحرم پوشانده شود.

گروه فتیحه محسوب می شود باید از زینت محرم پوشانده شود

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

اشکال ندارد.

بسم تعالی

اشکال ندارد.

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

تابع این است که نوعاً محرک است یا خیر.

باسم تعالی

تابع این است نوعاً محرک است یا خیر.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

جائز نیست آنها را در معرض دید مردان اجنبی قرار داد.

جائز نیست آنها را در معرض دید مردان اجنبی قرار داد

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

سؤال: دست کردن انگشتر نزد نامحرم چه حکمی دارد؟

جایز نیست.

جائز نیست

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

هر نوع زینتی که منشأ مفسده خاصی نگردد اشکالی ندارد.

استفتائات جدید، ج ۱، ص ۲۳۲، س ۸۰۲

همان، ج ۳، ص ۲۵۶، س ۶۸۱، قسمت ج

اگر زینتی باشد و جلب توجه کند، اشکال دارد.

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

در صورت زینت بودن باید بیوشاند.

استفتائات موجود در واحد پاسخ به سؤالات

ابروی اصلاح شده در مقابل نامحرم

سؤال: نمایان بودن اپروی اصلاح شده در برابر نامحرم چه حکمی دارد؟

امام خمینی رحمۃ اللہ علیہ

در صورت نداشتن مفسده مانع ندارد، ولی نباید با زینت باشد.

استفتاءات، ج ۳، ص ۲۵۶، س ۳۳ احکام حجاب

آیت اللہ یحییٰ رحمہ اللہ

جایز نیست.

آیت اللہ تبریزی رحمۃ اللہ علیہ

بر زن جایز نیست که آرایش خود را بر اجنبی نمایان کند، و لکن پوشاندن آنچه که بین زن‌ها و پیره زن‌ها متعارف است مانند ابرو گرفتن واجب نیست، اگرچه احتیاط در پوشاندن است.

بر وزن جابر نیست که آرایش خود را بر اجنبی نمایان کند، و لکن پوشاندن آنچه که بین زها و پیرها زانها
تعارف است مانند آبر و گرفتن واجب نیست، اگر چه احتیاط در پوشاندن است و الله اعلم

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

اگر زینت محسوب می شود باید از نامحرم پوشانده شود.

اگر زینت محسوب می شود باید از نامحرم پوشانده شود.

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

اشکال ندارد.

اشکال ندارد

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

تابع این است که نوعاً محرک باشد یا خیر.

باسم تعالی

تابع این است که نوعاً محرک باشد یا خیر.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

جایز نیست.

بسم الله الرحمن الرحیم

جایز نیست والله العالم. ۱۸ سوال الحکم ۱۴۴۰

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

باید از دید نامحرم پوشیده شود.

باید از دید نامحرم پوشیده شود.

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

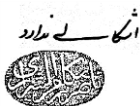
جایز نیست.

بسم الله الرحمن الرحیم

آیت الله مکارم شیرازی مد ظله العالی
اشکالی ندارد.

آیت الله نوری همدانی مد ظله العالی

اگر عرف زینت محسوب کند، باید بپوشاند.

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت الله وحید خراسانی مد ظله العالی

واجب است از نامحرم بپوشاند.

استفتائات موجود در واحد پاسخ به سؤالات

پوشش در مقابل ممیز نامحرم

سؤال: حکم پوشش زن در مقابل ممیز نامحرم چیست؟

امام خمینی رحمته الله

بر زن واجب نیست که خود را از ممیز نامحرم بپوشاند ولی اگر ممیز با نگاه کردن فوراً تحریک شود زن باید خود را بپوشاند و اگر ممیز بعداً تحریک شود بنابر احتیاط واجب باید خود را بپوشاند.

تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۲۴۴، با استفاده از م ۲۶

آیت الله اراکی رحمته الله

اگر بچه ممیز با نگاه کردن به زن تحریک می شود بنابر احتیاط واجب زن باید خود را از او بپوشاند.

المسائل الواضحه، ج ۲، ص ۹۱، م ۲۴۴۹

توضیح المسائل، ص ۴۵۰، م ۲۴۴۹

آیت الله بهجت رحمته الله

بنابر احتیاط واجب، زن باید بدن و موی خود را از پسر غیربالغ که خوب و بد را می فهمد بپوشاند.

توضیح المسائل، ص ۳۸۵، م ۱۹۳۷
استفتائات، ج ۴، ص ۱۷۴، س ۵۱۹۹

آیت الله خامنه ای مد ظله العالی

اگر بچه ممیز به مرحله ای رسیده که نگاه کردن به او یا نگاه او به زن موجب تهییج شهوت می شود نگاه به او جایز نیست و باید خود را نزد او بپوشاند.

بجای

مگر بچه غیر ممیز رسیده که نگاه کردن به او یا نگاه او به زن

موجب تهییج شهوت می گردد نگاه به او جایز نیست و باید

بهتر آن است که (زن) بدن و موی خود را از پسری که بالغ نشده نورانی او به خوب و بد را می فهمد بپوشاند.

در آیت الله خامنه ای به همین معنی است

توضیح المسائل، ص ۴۳۵، م ۲۴۴۴
المسائل المنتخبة، ص ۳۰۶، م ۱۰۲۱

آیت الله سیستانی مد ظله العالی

بنابر احتیاط لازم زن باید بدن و موی خود را از پسری که بالغ نشده ولی خوب و بد را می فهمد و احتمال می رود نگاهش به بدن زن موجب تحریک شهوتش شود، بپوشاند.

توضیح المسائل، ص ۳۹۳، م ۲۳۹۸
المسائل المنتخبة، ص ۳۷۸، م ۱۰۳۶

آیت الله شبیری مد ظله العالی

زن باید بدن خود را از نابالغی که قدرت بر مباشرت دارد بپوشاند و احتیاط مستحب آن است که زن بدن و موی خود را از پسری که بالغ نشده ولی خوب و بد را می فهمد بپوشاند.

توضیح المسائل، ص ۵۲۶، م ۲۴۴۴

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

بنابر احتیاط واجب زن باید از پسری که بالغ نشده ولی خوب و بد را می فهمد و از نگاه کردن تحریک و تهییج شهوت او عادتاً ممکن باشد، بدن و موی خود را بپوشاند.
توضیح المسائل، ص ۴۹۲، م ۲۴۴۴

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

بنابر احتیاط واجب زن باید بدن و موی خود را از پسری که بالغ نشده، ولی خوب و بد را می فهمد و به حدی رسیده که مورد نظر شهوانی است بپوشاند.
توضیح المسائل، ص ۴۲۵، م ۲۵۵۸

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

احتیاط واجب آن است که از پسری که بالغ نشده ولی خوب و بد را می فهمد و از نگاه کردن تحریک و تهییج شهوت او عادتاً ممکن باشد بدن و موی خود را بپوشاند.
توضیح المسائل، ص ۴۱۳، م ۲۴۴۴

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

احتیاط مستحب است که زن بدن و موی خود را از پسر نابالغ که خوب و بد را می فهمد و به حدی رسیده که مورد نظر شهوانی است مستور دارد.
توضیح المسائل، ص ۳۹۶، م ۲۰۸۲

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

احتیاط واجب آن است که (زن) بدن و موی خود را از پسری که بالغ نشده ولی خوب و بد را می فهمد و به حدی رسیده که مورد نظر شهوانی است، بپوشاند.
توضیح المسائل، ص ۳۶۳، م ۲۴۳۱

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

بنابر احتیاط واجب زن باید سر و موی خود را از نابالغ در صورتی که موجب ایجاد شهوت برای او باشد بپوشاند.

توضیح المسائل، ص ۶۶۶، م ۲۴۹۹

پوشیدن لباس های نیمه عریان در مجالس زنانه

سؤال: پوشیدن لباس های نیمه عریان در مجالس زنانه چه حکمی دارد؟

امام خمینی رحمته الله علیه

اگر مفسده ندارد جایز است.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۴۱۴، با استفاده از فصل فی

الستر و الساتر

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

در مورد زن در بین زن ها اگر فتنه و فسادى داشته باشد باید خود را بپوشاند.

رُجَبُ

در مورد زن که در میان زن ها آفرتنه و فسادها

حاشیه داشته باشد باید خود را بپوشاند

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

اگر موجب تحریک حرام باشد جایز نیست.

با استفاده از استفتائات موجود در اداره پاسخ به

سؤالات دینی

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

موارد مختلف است؛ چنانچه موجب ترتب مفسده باشد، جایز نیست.

بسم الله الرحمن الرحیم

موارد مختلف است؛ چنانچه موجب ترتب مفسده باشد،

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

فی حد ذاته مانعی ندارد.

ج: فی حد ذاته مانعی ندارد.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

چنانچه در معرض دید نامحرم نباشد مانعی ندارد.

بسم الله الرحمن الرحیم
چنانچه در معرض دید نامحرم نباشد مانعی ندارد
و در تمام موارد منع نظر نمی‌گردد

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

اگر نامحرم نباشد حرام نیست.

بسم الله الرحمن الرحیم
گذاشته نمی‌شود حرام نیست.

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

در صورتی که غیر هم جنس وجود نداشته باشد و منشأ فسادی نگردد اشکالی ندارد.

در صورتی که غیر هم جنس وجود نداشته باشد و منشأ فسادی نگردد اشکالی ندارد

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

در صورتی که موجب مفسده باشد جایز نیست.

با استفاده از استفتاء موجود در اداره پاسخ به
سؤالات

پوشیدن لباس های قالب اندام در مجالس زنانه و حکم نگاه به آن

سؤال: الف) پوشیدن لباس های بسیار تنگ (قالب اندام) در مجلس زنانه که ممکن است موجب تحریک اطرافیان شود چه حکمی دارد؟

ب) حکم نگاه کردن بانوان به این گونه افراد چیست؟

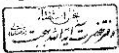

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

الف و ب) در مفروض سؤال جایز نیست.

ب) الف

در مفروض سؤال جایز نیست

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

الف و ب) بر زنان واجب است که لباس هایی را که دیگران را چه محارم و چه زنان و یا غیر آنها را تحریک بر حرام می کند، از نظر آنان بپوشانند.

بر زنان واجب است که لباس هایی را که دیگران را چه محارم و چه زنان و یا غیر آنها را تحریک بر حرام می کند، از نظر آنان بپوشانند.

آیت الله خامنه ای رحمته الله علیه

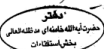
الف) اگر مستلزم مفسده و یا خوف ارتکاب حرام باشد جایز نیست.

اگر مستلزم مفسده و یا خوف ارتکاب حرام باشد جایز نیست.

ب) با قصد تلذذ و ریبه جایز نیست.

با قصد تلذذ و ریبه جایز نیست.

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

الف) در این فرض جایز نیست.

ب) نگاه با شهوت جایز نیست.

بار سه دهانی

الف - در این فرض جایز نیست. ب - نگاه با شهوت جایز نیست

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

الف) پوشیدن لباس های مذکور در سؤال بر زن ها در صورتی که در معرض فساد و

دید نامحرم باشد جائز نیست.

بسم الله الرحمن الرحیم
 در سید زینبها که در زن ها در صورتی که
 در معرض فساد و دید نامحرم باشد جائز نیست

ب) نگاه زن به افراد مذکور بقصد ریه حرام است.

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

الف) جایز نیست.

ب) اگر مفسده داشته باشد جایز نیست.

(ب) هرگاه بدون قصد لذت باشد و خوف وقوع در گناه نرود مانعی ندارد.

امسكوا اليدي

الف و ب) در صورتی که موجب مفسده باشد، جایز نیست.

حسن بن محمد

(الف)

(ب) اگر با لذت باشد حرام است.

منهاج الصالحين، ج ٣، ص ٢٩٣، م ١٢٣٢

یوشش زن و نگاه محرم با قصد لذت

سؤال: وظیفه زن در مقابل نگاه با لذت محارم (در مورد پوشش) چیست؟

اعانت بر اثم حرام است و آن مقدار باید بپوشاند که رفع حرمت باشد.

برین مذکر رفع حجت پس

نگاه التذاذی جنسی به محرم جایز نیست چه نگاه کننده مرد باشد یا زن، و اگر زن بداند که محرم به او نگاه التذاذی می‌کند و خود را نپوشاند اعانت بر اثم کرده است و چنانچه نداند چیزی بر او نیست.

بسمه تعالی نگاه التذازی جنسی به محرم جایز نیست چه
نگاه کشته مرد باشد یا زن ، و اگر زن بداند که محرم به او نگاه التذازی
می کند و خود را می شناسد اعانت بر اثم کرده است و چنانچه بداند چیزی
بر او نیست والله العالم

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

در فرض مرقوم، پوشش لازم است.

بقره

در فرض مرقوم، پوشش لازم است.

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

لازم نیست ولی نباید خود را به قصد واداشتن او به نگاه با لذت در معرض دید او قرار دهد.

لازم نیست ولی نباید خود را به قصد واداشتن او به نگاه با لذت در معرض دید او قرار دهد.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

در فرض سؤال چنانچه زن بداند که محرم با قصد التذاذ نگاه می‌کند باید خود را بنحوی که گفته شد مستور نماید و اگر نداند تکلیفی ندارد.

در فرض سؤال چنانچه زن بداند که محرم با قصد التذاذ نگاه می‌کند، باید خود را بنحوی که گفته شد مستور نماید و اگر نداند تکلیفی ندارد.

۱۳۸۳/۵/۲۲ مطهری

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

نگاه کردن به قصد لذت جنسی حرام است و بر زن هم لازم است خود را بپوشاند.

نگاه کردن به قصد لذت جنسی حرام است و بر زن هم لازم است خود را بپوشاند.

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

آری لازم است.

بقره

در فرض مرقوم، پوشش لازم است.

آری لازم است.

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

اگر جاهائی که معمولاً از محارم پنهان نمی کنند، باشد، اشکال ندارد.

بسم تعالی
اگر جاهائی که معمولاً از محارم پنهان نمی کنند، باشد،
اشکال ندارد در بعضی موارد

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

اگر زن قصد ارائه (خودنمائی) داشته باشد باید بپوشاند و اگر قصد ارائه نداشته باشد بنابر احتیاط واجب باید بپوشاند.

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۲۹۳، م ۱۲۳۳

لباس شهرت و پوشیدن آن

سؤال: لباس شهرت چیست و پوشیدن آن چه حکمی دارد؟

امام خمینی رحمته الله علیه

بنابر احتیاط واجب باید انسان از پوشیدن لباس شهرت که پارچه یا رنگ یا دوخت آن برای کسی که می خواهد آن را بپوشد معمول نیست، خودداری کند.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۲۶۴، م ۱۷

توضیح المسائل، ص ۱۲۶، م ۸۴۵

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۴۲۹، م ۴۲، (مقدمه الثالثة فی الستر و الساتر)

آیت الله اراکی رحمته الله علیه

پوشیدن لباس شهرت که پارچه یا رنگ یا دوخت آن برای کسی که می خواهد آن را بپوشد معمول نیست، حرام است.

توضیح المسائل، ص ۱۵۶، م ۸۳۹

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۴۲۹، م ۴۲

آیت الله بهجت رحمته الله

لباس شهرت عبارت از لباسی است که از جهت جنس یا رنگ یا نحوه‌ی برش و دوخت و مانند آن خلاف شأن و زیّ پوشنده‌ی لباس باشد. پوشیدن لباس شهرت حرام است.

توضیح المسائل، ص ۱۴۱، م ۷۱۱
وسيلة النجاة، ج ۱، ص ۱۸۳، م ۶۴۳

آیت الله تبریزی رحمته الله

پوشیدن لباسی که پارچه یا رنگ یا دوخت آن برای کسی که می‌خواهد آن را بپوشد معمول نیست مثل آنکه اهل علم لباس نظامی بپوشد در صورتی که موجب هتک حرمت باشد حرام است.

توضیح المسائل، ص ۱۳۳، م ۸۵۳
المسائل المنتخبة، ص ۹۵، م ۲۴۷

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله

لباس شهرت لباسی است که پوشیدن آن برای شخص، به خاطر رنگ یا کیفیت دوخت یا مندرس بودن آن و علل دیگر مناسب نیست، بطوریکه اگر آن را در برابر مردم بپوشد توجه آنان را به خود جلب نموده و انگشت‌نما می‌شود. پوشیدن چنین لباسی بنا بر احتیاط واجب جایز نیست.

اجوبة الاستفتاءات، ص ۳۰۳، س ۱۳۶۱
جزوه موجود در واحد پاسخ به سؤالات (جوابهای ثابت)

آیت الله خویی رحمته الله

پوشیدن لباسی که پارچه یا رنگ یا دوخت آن برای کسی که می‌خواهد آن را بپوشد معمول نیست مثل آنکه اهل علم لباس نظامی بپوشد در صورتی که موجب هتک حرمت باشد حرام است و در غیر هتک حرمت بنا بر احتیاط واجب حرام است.

توضیح المسائل، ص ۱۴۸، م ۸۵۳
المسائل المنتخبة، ص ۹۵، م ۲۴۷
العروة الوثقی، ج ۱، ص ۴۰۹، م ۴۲

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

پوشیدن لباسی که پارچه یا رنگ یا دوخت آن برای کسی که می‌خواهد آن را بپوشد معمول نیست در صورتی که موجب هتک حرمت و خواری او باشد حرام است.

المسائل المنتخبة، ص ۱۲۸، م ۲۵۰

العروة الوثقی، ج ۲، ص ۵۶، م ۴۲

توضیح المسائل جامع، ص ۳۰۸، م ۱۰۱۶

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

پوشیدن لباسی که پارچه یا رنگ یا دوخت آن برای کسی که می‌خواهد آن را بپوشد معمول نیست مثل آنکه اهل علم در شرایط عادی لباس نظامی بپوشند در صورتی که موجب هتک حرمت باشد حرام است و در صورتی که موجب هتک حرمت نباشد کراهت شدید دارد و احتیاط استحبابی در ترک آن است.

توضیح المسائل، ص ۱۸۶، م ۸۵۳

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

پوشیدن لباسی که پارچه یا رنگ یا دوخت آن برای کسی که می‌خواهد آن را بپوشد معمول نیست و موجب توهین یا شهرت او می‌شود حرام است.

توضیح المسائل، ص ۱۷۳، م ۸۵۳

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۱۵، م ۶۸۲

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

مقصود از لباس شهرت لباسی است که عرفاً زننده باشد و از این جهت انگشت‌نما باشد یا مناسب زنی و شأن شخص از حیث جنس یا رنگ یا نوع دوخت نباشد. و بنابر احتیاط واجب از پوشیدن چنین لباسی خودداری شود.

توضیح المسائل، ص ۱۴۴، م ۸۵۵ و ۸۵۶

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۴۰۵، م ۴۲

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

لباس شهرت لباسی است که جنبه ریاکاری دارد و یا پوشیدن آن مایه هتک و بی‌آبرویی یا منشاء فساد می‌شود و بنابر احتیاط واجب پوشیدن آن جایز نیست.

توضیح المسائل، ص ۱۵۰، م ۷۷۰ و ۷۷۱

استفتائات جدید، ج ۱، ص ۵۶، س ۱۲۳

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

بنابر احتیاط واجب باید انسان از پوشیدن لباس شهرت که پارچه یا رنگ یا دوخت آن برای کسی که می‌خواهد آن را بپوشد معمول نیست و موجب هتک و موهون بودن است خودداری کند.

توضیح المسائل، ص ۱۳۸، م ۸۴۶

التعلیقات علی کتاب العروة الوثقی، ص ۱۲۷، م ۴۲

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

پوشیدن لباسی که پارچه یا رنگ یا دوخت آن برای کسی که می‌خواهد آن را بپوشد معمول نیست، در صورتی که موجب هتک حرمت او، یا موجب شهرت و انگشت‌نما شدنش بشود حرام است.

توضیح المسائل، ص ۳۵۳، م ۸۵۱

تکرار نگاه به وجه و کفین نامحرم

سؤال: تکرار نگاه به وجه و کفین نامحرم بدون آرایش و زینت در صورتی که به قصد لذت نباشد چه حکمی دارد؟

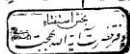

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

اگر زینت و اصلاح و آرایش داشته باشد، حرام و بدون آن هم خلاف احتیاط است.

بجای، اگر زینت و اصلاح و آرایش داشته باشد، حرام.

و بدون آن هم خلاف احتیاط است.

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

نگاه کردن به نامحرم حرام است مگر به وجه و کفین بدون لذت.

بجای

نگاه کردن به نامحرم حرام است مگر به وجه و کفین بدون لذت.

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

مانعی ندارد.

لریه

مانعی ندارد.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

جایز نیست.

بسمه تعالی - جایز نیست برآمدن اقامه

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

حرام نیست.

حرام نیست.

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

نگاه به موارد مجاز با دو شرط مذکور (بدون قصد لذت و ریه) مانعی ندارد.

نگاه به موارد مجاز با دو شرط مذکور مانعی ندارد.

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

در صورتی که در صورت و دستها تا مچ زینتی نباشد و یا با قصد لذت و یا ترس در وقوع حرام نباشد اشکال ندارد ولی احتیاط مستحب ترک نگاه است.

توضیح المسائل، ص ۶۶۶، با استفاده از م ۲۴۹۷

با استفاده از استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات دینی

نگاه به زنان بد حجاب

سؤال: نگاه به مو یا دست یا پا و ... زنان بد حجاب چه حکمی دارد؟

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

جایز نیست.

جایز نیست.

تماشای برنامه‌های ورزشی

سؤال: ۱) تماشای برنامه‌های ورزشی از قبیل فوتبال که از تلویزیون پخش می‌شود با توجه به لباسی که بازیکنان پوشیده‌اند، برای خانمی که به سنّ تکلیف رسیده است، چه حکمی دارد؟

۲) براساس گفته دست اندرکاران صدا و سیما، برنامه‌ها در پخش مستقیم، به اندازه حدود یک یا دو دقیقه از حین انجام بازی تا گرفتن تصویر به وسیله ماهواره و پخش تلویزیونی آن، طول می‌کشد. سؤال این است آیا این فاصله اندک زمانی سبب می‌شود که برنامه را غیرمستقیم بنامیم یا باید همان‌طور که عرف آن را پخش مستقیم می‌داند، حساب کرد؟ حکم تماشای این سری برنامه‌ها توسط خانم‌ها و با قصد یا بدون قصد نظر به قسمت‌های پوشیده نشده بدن بازیکنان چیست؟

امام خمینی رحمته الله علیه

نظر به عکس و فیلم اگر طرف را شناسد مانع ندارد، مگر آن که مفسده‌ای بر آن مترتب باشد.

تلفظ عکس و فیلم اگر طرف را نشناسد مانع ندارد مگر آنکه
مفسده‌ای بر آن مترتب باشد

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

۱) نظر به عکس و فیلم و عکس مانع ندارد مگر در صورت ربه و فساد.

باید

نظر به عکس و فیلم مانع ندارد مگر در صورت ربه و فساد

(۲) در هر صورت نظر به فیلم و عکس همان است که گفته شد.

بِسْمِ اللَّهِ
در هر صورت نظر به فیلم و عکس همان است که گفته شد

بِسْمِ اللَّهِ
در هر صورت نظر به فیلم و عکس همان است که گفته شد

سؤال: تماشای مسابقات ورزشی از تلویزیون و یا به صورت مستقیم آیا مصداق لهُو است؟

تماشای مسابقات ورزشی از تلویزیون کار لغو و بیهوده است و اگر مشتمل بر مفسده باشد - مثل ریه در دیدن نامحرم به صورت نیمه‌عریان - مصداق لهُو حرام است.

استفتائات، ج ۴، ص ۵۶۸ س ۶۵۰۳

آیت‌الله تبریزی رحمته‌الله

(۱) در پخش مستقیم برنامه‌های مزبور نگاه کردن التذازی جایز نیست و در پخش غیرمستقیم نیز چنانچه نگاه کردن موجب تهییج شهوت باشد جایز نیست.

بِسْمِ اللَّهِ

در پخش مستقیم برنامه‌های مزبور نگاه کردن التذازی جایز نیست
و در پخش غیرمستقیم نیز چنانچه نگاه کردن موجب تهییج شهوت باشد جایز نیست والله اعلم

(۲) پخش برنامه‌ها بنحوی که در سؤال آمده پخش مستقیم حساب می‌شود و حکم نگاه کردن به برنامه‌های ورزشی در پخش مستقیم و غیرمستقیم در جواب سؤال سابق بیان شد.

بِسْمِ اللَّهِ
پخش برنامه‌ها بنحوی که در سؤال آمده پخش مستقیم حساب می‌شود
و حکم نگاه کردن به برنامه‌های ورزشی در پخش مستقیم و غیرمستقیم در جواب سؤال سابق
بیان شد والله اعلم

بِسْمِ اللَّهِ

آیت‌الله خامنه‌ای رحمته‌الله

(۱) اگر بدون ریه و فساد باشد مانع ندارد.

بِسْمِ اللَّهِ

اگر بدون ریه و فساد باشد مانع ندارد

بِسْمِ اللَّهِ

(۲) فرق نمی‌کند و همان حکم مسأله قبل را دارد.

بِسْمِ اللَّهِ

فرق نمی‌کند و همان حکم مسأله قبل را دارد

بِسْمِ اللَّهِ

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

(۱) نگاه عادی مانعی ندارد.

ج. نگاه عادی مانعی ندارد.

(۲) فرقی بین پخش مستقیم و غیرمستقیم نیست.

ج. فرقی بین پخش مستقیم و غیرمستقیم نیست.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

(۲) چون اینگونه برنامه‌ها چه عرفاً پخش مستقیم محسوب شود یا نه معرض تهییج و مظنه ریه و التذاذ است تماشای آن برای خانمها محلّ اشکال است. خداوند متعال همه را از شرور و فتن و مصائد و مکاره شیطان حفظ فرماید.

بسم الله الرحمن الرحیم
ج ۲۰۱ - چون اینگونه برنامه‌ها چه عرفاً پخش مستقیم
محسوب شود یا نه معرض تهییج و مظنه ریه و التذاذ
است. تماشای آن برای خانمها محلّ اشکال است
خداوند متعال این شر و روفتن و مصائد و مکاره
شیطان حفظ فرماید. و تفراس ۱۳۳۳ رجب الحرام ۱۴۱۹ هـ
طهرانی

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

(۱) اشکال ندارد مگر اینکه برای او مفسده داشته باشد.

بسم الله الرحمن الرحیم

اشکال ندارد مگر آنکه به او مفسده داشته باشد.

(۲) به هر صورت فرقی بین پخش مستقیم و غیرمستقیم وجود ندارد هر چند هیچ فاصله زمانی نباشد.

بهر صورت فرقی بین پخش مستقیم و غیرمستقیم وجود ندارد هر چند هیچ فاصله زمانی نباشد.

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

اگر آنها را شناسد و با قصد ریه نگاه نکند مانعی ندارد.

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

۱) در صورتی که مفسده خاصی نداشته باشد و نگاه برای لذت نباشد اشکالی ندارد.

جواب

ج ۱: در صورتی که مفسده خاصی نداشته باشد و نگاه برای لذت نباشد اشکالی ندارد.

۲) برنامه مستقیم و غیرمستقیم در اینگونه مسائل تفاوتی نمی کند و بقیه سؤال از آنچه در بالا آمد معلوم شد.

ج ۲: برنامه مستقیم و غیرمستقیم در اینگونه مسائل تفاوتی نمی کند -

و بقیه سؤال از آنچه در بالا آمد معلوم شد =

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

۱) در صورتی که موجب فساد و فحشاء باشد جایز نیست.

هزار و یک مسأله فقهی، ج ۱، ص ۳۰۴، س ۱۰۱۷

۲) در صورتی که موجب مفسده باشد نگاه کردن به صحنه های مذکور، جایز نیست.

ج: در صورتی که موجب مفسده باشد نگاه کردن به

صحنه های مذکور جایز نیست.

۱۳۱۲/۲۲

نگاه به عورت بچه

سؤال: نگاه کردن به عورت بچه غیر ممیز چه حکمی دارد؟

آیت الله خامنه ای رحمته الله علیه

اشکال ندارد.

بشکلی

اشکال ندارد.

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

مانعی ندارد.

مانعی ندارد.

تاتوی ابرو و حکم آن برای آرایشگر و آرایش شونده

سؤال: حکم تاتو ابرو و لب و ... در موارد زیر چیست ؟

الف) آرایش شونده

ب) آرایشگر

آیت الله بهجت رحمته الله

الف) زینت است و باید از نامحرم پوشانده شود.

ب) اگر نمی پوشاند انجام ندهد.

زینت است و باید از نامحرم پوشانده شود.

ب) اگر نمی پوشاند انجام ندهد.

آرایشگر باید از نامحرم پوشانده شود.

آیت الله تبریزی رحمته الله

الف) در صورتیکه پوست روی آن را بپوشاند و نقش اسماء محترمت نباشد اشکال ندارد ولو زینت باشد. البته اگر بانوان این زینت را انجام دهند باید از نامحرم بپوشانند.

ب) در صورتیکه زن باشد یا مردی که انجام می دهد محرم باشد و شرایط فوق رعایت شود اشکال ندارد.

ب) در صورتیکه زن باشد یا مردی که انجام می دهد محرم باشد و شرایط فوق رعایت شود اشکال ندارد. والله اعلم

آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

الف و ب) خالکوبی فی نفسه اشکال ندارد و اگر زینت محسوب می شود باید از نامحرم پوشانده شود و تشخیص زینت موکول به نظر عرف است.

خالکوبی فی نفسه اشکال ندارد اگر زینت محسوب شود باید از نامحرم پوشانده شود و تشخیص زینت موکول به نظر عرف است.

۰۰۲۹۲۲

آیت الله سیستانی مد ظله العالی

الف) اگر عرفاً زینت حساب شود باید از نامحرم بپوشاند.

ب) اشکال ندارد.

پایه تصانیل
اگر عرفاً زینت حساب شود باید از نامحرم بپوشاند.

اشکال ندارد.

آیت الله صافی گلپایگانی مد ظله العالی

الف) فی نفسه مانعی ندارد لکن برزن لازم است خود را از نامحرم بپوشاند و زینت است.

فی نفسه مانعی ندارد لکن برزن لازم است خود را از نامحرم بپوشاند و زینت است.

ب) فی نفسه مانعی ندارد و اجرت در قبال آن نیز بی اشکال است.

فراوان در دسترس است و در دسترس است.

آیت الله فاضل لنکرانی مد ظله العالی

الف) بلی زینت محسوب می شود.

بلی

بلی زینت محسوب می شود.

ب) فی نفسه اشکالی ندارد. ولی چون زینت محسوب می شود باید از نامحرم پوشانده شود.

فتاویٰ اسلامی، ج ۱، ص ۶۸، م ۱۵۳

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

الف و ب) چنانچه آرایش غلیظی محسوب نشود و منشأ فساد نگردد اشکالی ندارد در غیر اینصورت برای انجام دهنده و شخصی که تاتو بر روی او انجام می گیرد اشکال دارد.

احکام ویژه، ص ۶۸، م ۱۵۳

این جواب، چنانچه در سطح عمومی مورد اشکال دارد، در صورتی که برای
پوشش و شخصی که تاتو بر روی او انجام می گیرد اشکال دارد =

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

اگر جلب توجه کند نگاه به آن حرام است و اگر جلب توجه نکند نگاه به آن بدون ریه و تلذذ، اشکال ندارد و انجام آن اگر برای ارائه به نامحرم نباشد مانعی ندارد.

اگر جلب توجه کند نگاه به آن حرام است و اگر جلب
توجه نکند نگاه به آن بدون ریه و تلذذ، اشکال
ندارد و انجام آن اگر برای ارائه به نامحرم نباشد مانعی
ندارد

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

الف و ب) چنانچه ضرر مهمی برای انسان نداشته باشد و مانع از رسیدن آب به پوست برای وضو و غسل نباشد مانعی ندارد ولی زینت است و باید از نامحرم پوشانیده شود و اگر ضرر مهمی دارد یا مانع از رسیدن آب به پوست است جایز نیست.

استفتائات موجود در واحد پاسخ به سؤالات

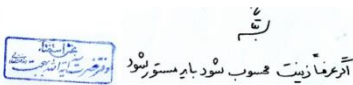
کرم ضد آفتاب

سؤال: کرم‌های ضد آفتابی که پوست را صاف و روشن می‌کند؛ آیا باید از نامحرم پوشانده شود؟

آیت‌الله بهجت رحمته الله

اگر عرفاً زینت محسوب شود باید مستور شود.

آیت‌الله تبریزی رحمته الله

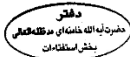
چنانچه احتمال زینت داده شود مادی که پیدا است صورتش را از نامحرم بپوشاند.

بسم تعالی :
چنانچه احتمال زینت داده شود مادی که
پیدا است صورتش را از نامحرم بپوشاند.
بسم تعالی

آیت‌الله خامنه‌ای رحمته الله

تشخیص آن موکول به نظر عرف است.

تفصیل آن موکول به نظر عرف است.

آیت‌الله سیستانی رحمته الله

عرفاً باید زینت شمرده نشود و با شک حکم زینت را ندارد.

بسم تعالی
عرفاً باید زینت شمرده نشود و با شک حکم زینت را ندارد.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

اگر آرایش و زینت محسوب نشود و بوی خوش آن موجب التذاذ و تحریک نامحرم نگردد اشکال ندارد ولی در هر صورت بنابر احتیاط واجب، صورت را از نامحرم بپوشاند.

پاسخ کوتاه به ۳۰۰ پرسش از احکام، ص ۷۵، س ۲۲۷

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

بلی زینت محسوب می شود و بنظر آقا باید از نامحرم پوشیده شود.

بجای زینت محسوب می شود و بنظر آقا باید از نامحرم پوشیده شود.

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

در فرض سؤال مانعی ندارد.

در زینت لایق نمی آید =

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

خیر، زینت به حساب نمی آید.

خیر، زینت به حساب نمی آید

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

زینت است و واجب است از نامحرم پوشانده شود.

استفتائات موجود در واحد پاسخ به سؤالات

استفاده از کرم سفید کننده

سؤال: استفاده از کرم سفید کننده صورت در برابر نامحرم چه اشکالی دارد؟

امام خمینی رحمته الله علیه

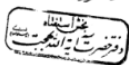
اگر آرایش محسوب شود باید پوشانده شود.

استفتائات، ج ۳، ص ۲۵۶، با استفاده از س ۳۲

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

بله، واجب است در مقابل نامحرم پوشانده شود.

تذکره: بله، واجب است در برابر نامحرم -
پوشیده شود.

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

اگر در نظر عرف زینت محسوب شود باید از نامحرم پوشانده شود و چنانچه بوی آن جلب توجه نامحرم می‌کند باید از کنار نامحرم عبور نکند.

اگر در نظر عرف زینت محسوب شود باید از نامحرم پوشانده شود و چنانچه
بوی آن جلب توجه نامحرم می‌کند باید از کنار نامحرم عبور نکند.

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

با بکار بردن پودر و وسایل آرایشی، پوشاندن صورت واجب است.

فقه برای غرب نشینان، ص ۳۰۷، ۵۱۹م، سطر آخر

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

چون عرفاً زینت محسوب می‌شود باید از نامحرم پوشانده شود.

چون عرفاً زینت محسوب می‌شود باید از نامحرم پوشانده شود.

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

اگر بسیار خفیف باشد و منشاء مفسده نگردد اشکالی ندارد.

با استفاده از استفتاء موجود در واحد پاسخ به سوالات

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

اگر موجب مفسده باشد جایز نیست.

اگر موجب مفسده باشد جایز نیست
۸۷/۲/۲۹

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

زینت است و واجب است از نامحرم پوشانده شود.

با استفاده از استفتائات موجود در واحد پاسخ به سوالات

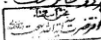
کاشتن ناخن و مژه مصنوعی

سؤال: مدتی است در آرایشگاه‌های زنانه روی مژه، ابرو، ناخن و... کار می‌کنند؛ مثلاً ناخن مصنوعی روی ناخن می‌چسبانند یا روی پلک مژه مصنوعی قرار می‌دهند که قابلیت برداشتن را دارد. لطفاً بفرمایید حکم انجام این کار برای زن آرایش شونده و آرایشگر چیست؟

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

اگر طوری باشد که در وضو و غسل مانع از رسیدن آب به اصل ناخن اولی یا اصل پلک باشد، برای فاعل و مفعول هر دو جایز نیست.

بسم الله الرحمن الرحیم
در خصوص غسل به دست زینت
بر اصل بدن اولی یا اصل پلک یا دست برای -
نام عمل و مفعول هر دو جایز نیست

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

زینت کردن برای زنان در صورتی که مورد دید مردان نامحرم نباشد مانعی ندارد و کسی که کارش تزیین است و برای زینت حلال اجرت کار می گیرد اجرت آن حلال است و اگر می داند آرایش برای زینت حرام مثل گول زدن خواستگار یا جلوه گری برای نامحرم است کارش و اجرتش مورد اشکال است. و آرایش که مانع از رسیدن آب وضوء و غسل به ظاهر بدن است باید وقت وضوء و غسل برطرف شود و الا نماز باطل است و ترک نماز گناه کبیره است بنابراین باید از ناخن مصنوعی استفاده نکنند.

برخی زینت کردن برای زنان در صورتیکه مردان
نامحرم نباشند مانعی ندارد و کسی که کارش تزیین است و برای زینت
حلال اجرت کار می گیرد اجرت آن حلال است و اگر می داند آرایش
برای زینت حرام مثل گول زدن خواستگار یا جلوه گری برای
نامحرم است کارش و اجرتش مورد اشکال است
و آرایش که مانع از رسیدن آب وضوء و غسل به ظاهر بدن است
باید وقت وضوء و غسل برطرف شود و الا نماز باطل است و ترک نماز
گناه کبیره است بنابراین باید از ناخن مصنوعی استفاده نکنند.

آیت الله خامنه ای مد ظله العالی

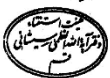
با تحقیق از افراد آرایشگر ظاهراً امکان برطرف شدن آن هست و حتی بسیاری از آنها بیان نموده اند که به راحتی برطرف می شود. فلذا اگر برطرف نکند وضوی جبریه باطل است.

با استفاده از استفتاء مجدد دریافتی از دفتر مقام معظم له

آیت الله سیستانی مد ظله العالی

جایز نیست.

حاجز نیست .

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

(الف) در مورد سؤال اگر ابرو و ناخن و غیره در موقع وضوء و غسل قابل برداشتن باشد مانعی ندارد و الا جائز نیست.

(ب) در موردی که قابل برداشتن نباشد برای آرایشگر هم جائز نیست.

(اعت) - در مورد سؤال اگر ابرو و ناخن و غیره در موقع وضوء و غسل قابل برداشتن باشد مانعی ندارد و الا جائز نیست. (الاحکام)

(ب) - در موردی که قابل برداشتن نباشد برای آرایشگر هم جائز نیست. (الاحکام) - مرغمه فیله ۱۴۰۶

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

(الف و ب) اگر مانع وضو و غسل باشد جایز نیست نه برای آرایشگر و نه برای آرایش شونده.

استفتاء از آیت الله العظمی فاضل لنکرانی در باب آرایشگری که در وضوء مانع است

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

هرگاه مزاحم وضو یا غسل باشد جایز نیست مگر در حال ضرورت.

ج - هرگاه مزاحم وضو یا غسل باشد جایز نیست مگر در حال ضرورت =

سؤال: لطفاً بفرمایید: (الف) انجام این کار برای آرایش شونده از نظر شرعی چه حکمی دارد؟

(ب) حکم انجام این کار برای آرایشگر چیست؟

هرگاه جلب توجه نکند اشکالی ندارد.

هرگاه جلب توجه نکند اشکالی ندارد =

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

این کار جایز نیست و اجرت آن نیز اشکال دارد.

بعد از سلام
این کار جایز نیست و اجرت آن نیز اشکال دارد.

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

قرار دادن چیزی که مانع از رسیدن آب است به جاهایی که واجب است در غسل و وضو شسته شود جایز نیست مگر اینکه قابلیت برداشتن داشته باشد.

استفتائات موجود در واحد پاسخ به سؤالات

حکم گذاشتن نگین بر روی بینی و دندان زن

سؤال: قراردادادن نگین بر روی بینی و دندان زن در صورتی که متعارف جامعه باشد یا نباشد، آیا زینت محسوب می شود؟

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

بله، در متعارف بعضی از جوامع، زینت است.

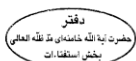
برنگار: بله، در متعارف بعضی از جوامع زینت است.

آیت الله خامنه ای رحمته الله علیه

به طور کلی تشخیص این امور به عهده ی خود مکلف و لو از طریق مراجعه به عرف است.

برنگار: به طور کلی تشخیص این امور به عهده ی خود مکلف و لو از طریق مراجعه به عرف است.

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

اگر در عرف زینت محسوب شود باید از نامحرم پوشانده شود.

اگر در عرف زینت محسوب شود باید از نامحرم پوشانده شود.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

بنابر احتیاط پوشاندن وجه و کفین واجب است. حتی اگر عمل مذکور زینت هم محسوب نشود.

بسم الله الرحمن الرحیم. بنابر احتیاط باید پوشاندن وجه و کفین واجب است. حتی اگر عمل مذکور زینت هم محسوب نشود. و الله اعلم بالصواب. ۱۴۲۹/۴/۱۱

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

به نظر مرحوم آقا زینت محسوب می شود و باید از نامحرم پوشانده شود. و فرقی بین متعارف بودن و عدم آن نیست.

بسم الله الرحمن الرحیم. زینت محسوب می شود و باید از نامحرم پوشانده شود. و فرقی بین متعارف بودن و عدم آن نیست. و الله اعلم بالصواب. ۱۴۲۹/۴/۱۱

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

آری جزء زینت محسوب می شود و احتیاط آنست در برابر نامحرم از آن بپرهیزید.

آری جزء زینت محسوب می شود و احتیاط آنست در برابر نامحرم از آن بپرهیزید. و الله اعلم بالصواب. ۱۴۲۹/۴/۱۱

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

بلی زینت است ولی پوشاندن آن از نامحرم اگر متعارف باشد واجب نیست.

بلی زینت است ولی پوشاندن آن از نامحرم اگر متعارف باشد

واجب نیست. حسین نجف آبادی
۱۳۷۵

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

زینت است.

استفتائات موجود در واحد پاسخ به سؤالات

جراحی اعضاء صورت به قصد زیبایی و حکم پوشش آن

سؤال: الف) اگر جراحی صورت زن برای تغییر شکل بینی، چشم، لب، پوست،

ابرو و... به قصد زیبایی انجام گیرد، آیا زینت محسوب می شود؟

ب) اگر زینت محسوب می شود، آیا پوشاندن آن از نامحرم لازم است؟

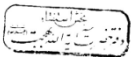
ج) در صورت احتمال ضرر حکم جراحی های مذکور چیست؟

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

الف) بله، زینت محسوب می شود.

ب) بله، زینت محسوب می شود.

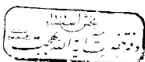
ب) بله، لازم است.

ب) بله، لازم است.

ج) جایز نیست.

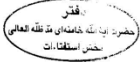
ج) جایز نیست.

آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

الف) تشخیص آن با خود مکلف ولو از طریق رجوع به عرف است.

برهان: تمیز آن با خود مکلف و از طریق رجوع به عرف است.

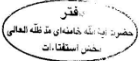
ب) در فرض مذکور اگر عرفاً زینت به حساب آید، پوشاندن آن از نامحرم لازم است.

برهان: در فرض مذکور اگر عرفاً زینت به حساب آید، پوشاندن آن از نامحرم لازم است.

ج) اگر ضرر قابل توجهی داشته باشد، جایز نیست.

برهان: اگر ضرر قابل توجهی داشته باشد، جایز نیست.

آیت الله سیستانی مد ظله العالی

الف و ب) زینت محسوب نمی شود.

زینت محسوب نمی شود.

ج) اگر خوف ضرر مهم باشد جایز نیست.

گروه ضرر مهم: بد جا زینت.

آیت الله صافی گلپایگانی مد ظله العالی

جراحی صورت چنانچه ضرر معتدبه نداشته باشد بلا مانع است و در عین حال پوشاندن وجه و کفین بنابر احتیاط لازم است.

بسم الله الرحمن الرحيم - جراحی صورت چنانچه ضرر معتدبه نداشته باشد بلا مانع است و در عین حال پوشاندن وجه و کفین بنابر احتیاط لازم است. و الله اعلم بالصواب

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

(الف) بستگی به نظر عرف دارد که گاهی زینت محسوب می شود و در برخی موارد اصلاح محسوب می شود که حکم زینت را ندارد.

سبیل و دانه

بیشتر نظریه در گمان نیست عربی اند و در بعضی موارد محسوب می شود که زینت باشد.

(ب) در صورتی که عرفاً زینت محسوب شود باید از نامحرم بپوشاند.

در صورتی که عرفاً زینت محسوب نشود باید کلاه محرم بپوشاند.

(ج) اگر احتمال ضرر معتد به عقلانی باشد یا مستلزم کار حرامی باشد جایز نیست.

اگر احتمال ضرر معتد به عقلانی باشد چنانچه کار حرامی باشد جایز نیست.

۸۶/۱۸

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

در صورتی که آمیخته با حرام یا ضرر مهم دیگری نباشد ذاتاً اشکالی ندارد ولی چنانچه مستلزم حرامی باشد (مانند لمس و نظر حرام) تنها در صورت ضرورت جایز است.

در صورتی که آمیخته با حرام یا ضرر مهم دیگری نباشد ذاتاً اشکالی ندارد ولی چنانچه مستلزم حرامی باشد (مانند لمس و نظر حرام) تنها در صورت ضرورت جایز است.

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

(الف و ب) خیر زینت به حساب نمی آید و پوشاندن آن واجب نیست.

(ج) اگر احتمال قابل توجه باشد، جایز نیست.

جواب این است:

خیر زینت به حساب نمی آید و پوشاندن آن واجب نیست.

جواب ج:

اگر احتمال قابل توجه باشد جایز نیست.

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله

(الف) معیار در زینت بودن عرف است مگر اینکه شرع مقدس مورد خاصی را به عنوان زینت معرفی کرده باشد.

(ب) پوشاندن زینت از نامحرم واجب است.

(ج) اگر ترس ضرر مهمی باشد جایز نیست.

استفتائات موجود در واحد پاسخ به سؤالات

طلای سفید و پلاتین برای مردان

سؤال: استفاده از طلای سفید و پلاتین برای مردان چه حکمی دارد؟

امام خمینی رحمته الله

برای مردان (پلاتین) اشکال ندارد و اگر طلای سفید همان طلای زرد باشد و با مخلوط کردن تغییر رنگ داده باشد جایز نیست.

استفتائات، ج ۱، ص ۱۴۱، با استفاده از س ۵۰ و ۵۱

آیت الله بهجت رحمته الله

پلاتین اشکال ندارد.

بسم الله، پلاتین اشکال ندارد.

طلای سفید اگر همان طلا زرد باشد پوشش آن بر مرد حرام است.

استفتائات، ج ۲، ص ۴۶، س ۱۶۱۲ و ۱۶۱۳

آیت الله تبریزی رحمته الله

پوشیدن طلا برای مردان حرام است چه طلای سفید باشد یا طلای زرد. بلی پوشیدن پلاتین که جنس دیگری است مانعی ندارد.

استفتائات جدید، ج ۲ ص ۳۶۹، س ۱۵۳۵

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

اگر چیزی که طلای سفید نامیده می‌شود همان طلای زرد است که بر اثر مخلوط کردن ماده‌ای رنگ آن سفید شده، حرام است ولی اگر عنصر طلا در آن به قدری کم است که عرفاً به آن طلا نمی‌گویند مانع ندارد و پلاتین نیز اشکال ندارد.
اجوبة الاستفتائات، ص ۹۰ س ۴۴۳

آیت الله خونی رحمته الله علیه

پلاتین دو قسم است: (۱) پلاتین خالص و آن پوشیدنش جایز است.
(۲) طلای ملبوس به پلاتین و آن لبسش حرام است.
استفتائات، ص ۶۲، س ۱۹۵

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

اگر طلا باشد مجاز نیست

اگر طلا باشد جائز نیست.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

استعمال طلای سفید با فرض طلا بودن حرام است.
اگر پلاتین طلا نباشد و فلز دیگر باشد برای مرد اشکال ندارد.
جامع الاحکام، ج ۲، ص ۱۸۲ س ۱۷۳۹ و ۱۷۳۷

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

پلاتین آلیاژی غیر از طلا است و استفاده از آن برای مردان مانعی ندارد. بلی استفاده از طلای سفید هم مانند طلای زرد برای مردان حرام است.

پس چون آلیاژی غیر از طلای زرد است و استفاده از آن برای مردان مانعی ندارد

چون استفاده از طلای سفید هم مانند طلای زرد برای مردان حرام است

آیت الله گلایگانی رحمته الله علیه

استعمال طلا چه سفید باشد و چه زرد یا سرخ، به عنوان زینت برای مردان حرام است ولی پلاتین، فلز دیگری است اشکال ندارد.

مجمع المسائل، ج ۴، ص ۹۳، س ۲۴۸

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

آنچه طلا نامیده می شود زینت کردن با آن بر مردان حرام است خواه طلای زرد باشد یا سرخ یا سفید ولی باید توجه داشته باشید که پلاتین طلا نیست و فلز دیگری است.

استفتائات جدید، ص ۵۵، س ۱۱۷

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

اشکال ندارد.

اشکال ندارد. ترجمه

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

استفاده از طلا برای مردان حرام است چه سفید چه زرد اما استفاده از پلاتین مانعی ندارد.

استفتائات موجود در واحد پاسخ به سؤالات

استفاده از کراوات

سؤال: حکم استفاده از کراوات چیست؟

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

اشکال دارد.

استفتائات، ج ۳، ص ۱۸۳، س ۳۹۶۸

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

سزاوار نیست مومن با زدن کراوات خود را از زیّ مومنین خارج کند.
استفتائات، ج ۲، ص ۴۷۶، س ۱۹۳۷

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

به طور کلی پوشیدن کراوات و دیگر لباس‌هایی که پوشش و لباس غیر مسلمان محسوب می‌شوند به طوری که پوشیدن آنها، منجر به ترویج فرهنگ منحط غربی شود جایز نیست.

جواب‌های ثابت، ص ۲۲، م ۹۹

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

بستن کراوات حتی اگر ابریشم و حریر خالص هم باشد حرام نیست زیرا لباس صدق نمی‌کند.

فقه برای غرب نشینان، ص ۱۶۳، م ۲۱۱

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

سزاوار نیست مسلمین از کراوات استفاده کنند بلکه احتیاط ترک استفاده از آن است.
مسائل جدید از دیدگاه مراجع تقلید، ج ۱، ص ۷۴

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

ظاهراً کراوات اصلاً زی و شعار نصارا بوده و بهتر است مسلمانان از آن پرهیزند.
جامع المسائل، ج ۱، ص ۶۳۸، س ۲۲۳۷

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

کراوات از شعار مسیحی‌ها است و بر مسلمین لازم است از آن اجتناب نماید.
مجمع المسائل، ج ۱، ص ۱۵۸، س ۱۲۳

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

با توجه به این که در حال حاضر و در کشور ما، این امر به عنوان شعار بیگانگان و همبستگی با آنها محسوب می‌شود، از آن اجتناب کنید ولی پوشیدن آن در کشورهایی

که جزیی از لباس مردم محسوب می گردد اشکالی ندارد. خرید و فروش آن نیز همین حکم را دارد.

با توجه باین که در حال حاضر در کشور ما، این امر به عنوان شعار
بیگانه تلقین و تبلیغ می شود، از آن اجتناب کنید و بی پرستی
آن در کمر زدن و جزیی از لباس مردم محسوب می گردد اشکالی ندارد.
فزع و درش کن نیز می تواند مایه دار باشد

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

تقلید از غرب کار صحیحی نیست.

هزار و یک مسأله فقهی، ج ۱، ص ۱۳۶، م ۴۸۹

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

اگر کراوات شعار غیر مسلمین حساب شود جایز نیست و اگر شعار نباشد اشکال ندارد.

جزوه استفتائات، ص ۶۶، س ۲۴۹

برخورد با تهاجم فرهنگی

سؤال: با توجه به تهاجمات بی‌امان فرهنگ مبتذل غرب و رواج بعضی از عادات و رفتارهای ناپسند، دیده می‌شود که بعضی از آقایان صلیب طلا به گردن آویزان می‌کنند و بعضی از خانم‌ها از مانتوهایی با رنگ زننده استفاده کرده و در پاره‌ای از اوقات دیده شده آقایان یا خانم‌ها از مچ‌بند و یا عینک دودی و ساعت‌های غواصی شکل که جلب توجه کننده و ناپسند است، استفاده می‌کنند و بعضاً بعد از امر به معروف و نهی از منکر بر انجام کار خود اصرار می‌نمایند، حضرت عالی بفرمایید چه برخوردی با این افراد باید داشت؟

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

پوشیدن طلا و آویزان کردن طلا به گردن بر مردان مطلقاً حرام است و پوشیدن لباسی که از حیث دوخت و شکل و یا از نظر رنگ، ترویج و تقلید از فرهنگ مهاجم مسلمین محسوب باشد و همچنین استفاده از مچ بند و عینک و ساعت به شکلی که تقلید از فرهنگ مهاجم دشمنان اسلام و مسلمین شمرده می‌شود جایز نیست و تکلیف دیگران در برخورد با این گونه موارد نهی از منکر لسانی است و چنانچه موثر واقع نگردد به مسئولین انتظامی و قضایی جهت پیگیری بعدی گزارش نمایند.

بسم الله الرحمن الرحیم
 در مورد پوشیدن طلا و آویزان کردن آن به گردن مردان، ما بنا بر عام ۱۰۰ و پوشیدن آن به گردن
 مردان و زنانه، از نظر شرعی، از حیث دوخت و شکل و یا از نظر رنگ، ترویج و تقلید از فرهنگ مهاجم
 مسلمین محسوب می‌گردد و همچنین استفاده از مچ بند و عینک و ساعت به شکلی که تقلید از فرهنگ
 مهاجم دشمنان اسلام و مسلمین شمرده می‌شود جایز نیست و تکلیف دیگران در برخورد با این
 گونه موارد نهی از منکر لسانی است و چنانچه موثر واقع نگردد به مسئولین انتظامی و قضایی
 جهت پیگیری بعدی گزارش نمایند.

گفتگو با مردان نامحرم

سؤال: گفتگو با مردان نامحرم چه حکمی دارد؟

امام خمینی رحمته الله علیه

با رعایت ضوابط و آداب شرعی اشکالی ندارد مگر این که مفسده‌ای در بین باشد.

استفتائات، ج ۳، ص ۲۷۴، س ۶۷ و ۶۸

آیت الله اراکی رحمته الله علیه

با عدم تلذذ و ریبه اشکال ندارد.

العروة الوثقی، ج ۲، ص ۶۳۷، با استفاده از م ۳۹

استفتائات، ص ۲۵۵، س ۶

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

اگر مفسده داشته باشد، اشکال دارد.

استفتائات، ج ۴، ص ۱۹۵، س ۵۲۹۴

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

اگر صحبت زن با مرد نامحرم در معرض التذاذ جنسی باشد، جایز نیست.
صراط النجاة، ج ۹، ص ۱۱۰، س ۳۲۲

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

اگر همراه با مراعات حجاب و بدون قصد ربه و همراه با اطمینان به عدم وقوع در
مفاسد باشد اشکال ندارد و الا جایز نیست.
اجوبة الاستفتائات، ص ۲۹۲، س ۱۳۳۰

آیت الله خویی رحمته الله علیه

در صورتی که مهیج و محرک نامحرم باشد، حرام است.
العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۵۸۴، با استفاده از م ۳۹
صراط النجاه، ج ۲، ص ۲۴۱، با استفاده از س ۷۱۷

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

اگر خوف وقوع در حرام نباشد، و زن صدایش را نازک و زیبا نسازد، به طوری که
تحریک کننده نباشد، اشکال ندارد.

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۱۵، م ۲۹
فقه برای غرب نشینان، ص ۳۰۳، با استفاده از م ۵۰۵

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

صحبت کردن اگر به قصد ربه و تلذذ نباشد، اشکال ندارد.
جامع الاحکام، ج ۲، ص ۱۷۰، س ۱۷۰۵

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

اگر توأم با قصد لذت و شهوت نباشد، مانعی ندارد.
جامع المسائل، ج ۱، ص ۴۵۳، س ۱۷۱۹

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

بدون قصد التذاذ و با وجود حاجت عرفی، مانعی ندارد.

مجمع المسائل، ج ۲، ص ۲۲۹، س ۶۴۵

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

اگر موازین شرعی رعایت شود و به طور عادی باشد و مفسده خاصی نداشته باشد، مانعی ندارد.

استفتائات، ج ۱، ص ۲۳۲ س ۸۰۴ و ۸۰۵

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

در صورتی که موجب فساد نباشد، اشکال ندارد.

هزار و یک مسأله، ج ۲، ص ۱۹۷، س ۶۵۶

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

بدون قصد ریهه جایز است و احتیاط در ترک است در غیر مورد ضرورت

جزوه دریافتی از دفتر معظم له، ص ۸۶، س ۳۳۸

دست دادن به نامحرم با دستکش یا چادر

سؤال: دست دادن با نامحرم با دستکش یا چادر چه حکمی دارد؟

امام خمینی رحمته الله علیه

اشکال ندارد. ولی بنابر احتیاط واجب کف دست را فشار ندهند.

تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۲۴۳، م ۲۰ (نکاح)

آیت الله اراکی رحمته الله علیه

اشکال ندارد.

العروة الوثقی، ج ۲، ص ۶۳۷، م ۴۰

آیت الله بهجت رحمته الله

خلاف احتیاط است.

بسیار خلاف احتیاط است.آیت الله خامنه‌ای رحمته الله

لمس اگر با دستکش و مثل آن باشد و موجب مفسده نباشد حرام نیست و گرنه حرام است.

بسیار
لمس اگر با دستکش و مثل آن باشد و موجب مفسده نباشد حرام نیست و گرنه حرام استآیت الله خویی رحمته الله

اشکال ندارد.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۵۸۴، م ۴۰ (۳۶۷۲)

آیت الله سیستانی رحمته الله

بدون فشار دادن و التذاذ مانعی ندارد.

بدون فشار دادن و التذاذ مانعی ندارد.آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله

اگر معرض ریبه و فساد باشد جایز نیست.

بسیار از ریبه و فساد باشد جایز نیست.آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله

حرام نیست.

حرام نیست.خیر دفع ندارد.آیت الله گلپایگانی رحمته الله

بدون ریبه و تلذذ اشکال ندارد.

العروة الوثقی، ج ۲، ص ۶۳۷، م ۴۰

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

چنانچه مفسده‌ای نداشته باشد جایز است ولی بهتر ترک آن در غیر موارد ضرورت است.

چنانچه مفسده‌ای نداشته باشد جایز است ولی بهتر ترک آن در غیر موارد ضرورت است.

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

بدون ریه و تلذذ اشکال ندارد و نباید فشار دهد و در صورتی که تداوم و تکرار موجب مفسده باشد جایز نیست.

التعلیقات علی کتاب العروة الوثقی، ص ۴۴۰، م ۴۰
استفتائات موجود در اداره پاسخ به سؤالات دینی

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

در فرض تلذذ و ترس وقوع در معصیت حرام است.

استفتائات موجود در واحد پاسخ به سؤالات

موتور، دوچرخه و اسب سواری بانوان مقابل نامحرم

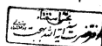
سؤال: موتور سواری، دوچرخه سواری و اسب سواری بانوان در مقابل نامحرم چه حکمی دارد؟

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

اینگونه اعمال در مقابل نامحرم حرام است و شبهه‌ای برای جواز ندارد.

تبیان: استیفاء احوال در مقابل نامحرم حرام است.

در شبهه‌ای برای جواز ندارد.

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

دوچرخه و موتور سواری بانوان معرض جلب نظر دیگران و ترغیب مردان به فساد می‌باشد و این منافی با عفت است که از زنان مطلوب نمی‌باشد و لازم است ترک شود.

استفتائات، ج ۱، ص ۴۹۷، س ۲۱۷۹

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

چنانچه موجب جلب توجه نامحرم گشته و یا مفسده دیگری بر آن مترتب شود جایز نیست.

چنانچه موجب جلب توجه نامحرم گشته و یا مفسده

دیگری بر آن مترتب شود جایز نیست.

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

کارهایی که موجب مفسده اجتماعی باشد یا خلاف رعایت عفاف باشد جائز نیست و غیر آن اشکال ندارد.

بسم تعالی

کارهایی که موجب مفسده اجتماعی باشد یا خلاف رعایت عفاف باشد
جائز نیست و غیر آن اشکال ندارد.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

نظر به معرضیت فساد این امور جایز نیست.

نظر به معرضیت فساد این امور جایز نیست.

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

فی نفسه حرام نیست، اما اگر موجب تهییج نامحرم شود یا مفسده دیگری بر آن مترتب شود، جایز نیست.

بسم تعالی

فی نفسه حرام نیست، اما اگر موجب تهییج نامحرم شود، جایز نیست.

مفسده دیگری بر آن مترتب شود، جایز نیست.

۹ ر ۸۴

آیت الله مکارم شیرازی مد ظله العالی

در جاهایی که مختص به خودشان است مانعی ندارد.

در جاهایی که مختص به خودشان است مانعی ندارد.

آیت الله نوری همدانی مد ظله العالی

با حفظ تمام موازین شرعی، چنانچه مستلزم مفسده و سوءاستفاده و مہیج نباشد، مانعی ندارد.

بر تعالی

با حفظ تمام موازین شرعی، چنانچه مستلزم مفسده و سوءاستفاده و

مہیج نباشد، مانعی ندارد.

دوست داشتن نامحرم بدون ابراز کردن

سؤال: دوست داشتن نامحرم بدون ابراز کردن چه حکمی دارد؟

آیت الله بهجت رحمته اللہ علیہ

خلاف احتیاط است.

استفتائات، ج ۴، ص ۱۹۲، س ۵۲۸۲

آیت الله خامنه ای مد ظله العالی

در فرض سوال در صورتی که مفسده ای بر آن مترتب شود و یا خوف ارتکاب حرام در آن باشد جایز نیست.

در فرض سوال، در صورتی که مفسده ای بر آن مترتب شود یا خوف ارتکاب حرام در آن باشد، جایز نیست.

۲۰۵۰۲

آیت الله مکارم شیرازی مد ظله العالی

تا زمانی که منتهی به گناه نشود، حرام نیست.

تا زمانی که منتهی به گناه نشود، حرام نیست.

رقص، موسیقی و کف زدن

رقص، موسیقی، کف زدن

رقص برای همسر

سؤال: رقص برای همسر چه حکمی دارد؟

الف) زن برای شوهر ب) شوهر برای زن

امام خمینی رحمته الله

الف و ب) مانع ندارد.

بسمه تعالی . مانع ندارد

استفتائات، ج ۲، ص ۱۵، س ۳۵

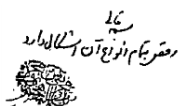
آیت الله اراکی رحمته الله

الف و ب) احوط ترک این امور است.

استفتائات، ص ۲۵۶، س ۱۲

آیت الله بهجت رحمته الله

الف و ب) رقص بتمام انواع آن اشکال دارد.

دفتر کتاب انوار آن مقام عالی دارد

آیت الله تبریزی رحمته الله

الف) رقص زن برای شوهرش چنانچه مشتمل بر حرام دیگری مثل موسیقی لهوی و غیر آن نباشد، مانعی ندارد.

استفتائات جدید، ج ۲، ص ۲۱۹، س ۹۹۴ و ۹۹۵

ب) _____

آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

الف و ب) اگر رقص زن برای شوهرش و بالعکس، همراه ارتکاب حرامی نباشد، اشکال ندارد.

اجوبه الاستفتائات، ص ۲۵۲، س ۱۱۷۲

آیت الله خوئی رحمته الله

الف) اشکال ندارد.

صراط النجاة، ج ۲، ص ۵۹، س ۱۵۸ و با استفاده از س ۱۶۰

ب) _____

آیت الله سیستانی مد ظله العالی

الف و ب) جایز است.

بیت
طریقت

فقه برای غرب نشینان، ص ۳۱۸، م ۵۴۸

آیت الله صافی گلپایگانی مد ظله العالی

الف) جایز است.

جامع الاحکام، ج ۱، ص ۲۹۷، س ۱۰۲۱ و ۱۰۲۳

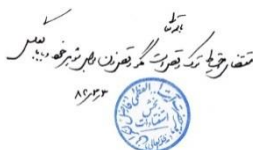
ب) جایز نیست.

جائز نیست
طریقت

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله

الف و ب) مقتضای احتیاط ترک رقص است مگر رقص زن برای شوهر خود و یا بالعکس

آیت الله گلپایگانی رحمته الله

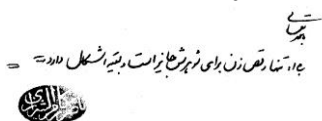
الف) رقص زن برای شوهرش تنها جایز است.
ب) حرام است.

لفظ رقص زن برای شوهرش جایز است، و در غیر این مورد حرام است.

آیت الله مکارم شیرازی مد ظله العالی

الف) تنها رقص زن برای شوهرش جایز است و بقیه اشکال دارد.

ب) بنابر احتیاط واجب جایز نیست.

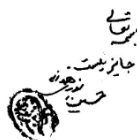
با استفاده از استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات

آیت الله نوری همدانی مد ظله العالی

الف) جایز است.

هزار و یک مسأله فقهی، ج ۲، ص ۱۷۲، س ۵۷۴

ب) جایز نیست.

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

الف) اگر در خلوتشان باشد اشکال ندارد.

ب) بنابر احتیاط واجب جایز نیست.

جزوه دریافتی از دفتر، ص ۶۹، با استفاده از

س ۲۷۰

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

رقص در مقابل همجنس یا محارم

سؤال: رقص در مقابل همجنس یا محارم در موارد زیر چه حکمی دارد؟

الف) رقص زن در مقابل زنان یا محارم

ب) رقص مرد در مقابل مردان یا محارم

امام خمینی رحمته الله علیه

الف و ب) رقص مظنه تحریک غریزه جنسی و حرام است علی الاحوط مطلقا مگر

رقص همسر برای همسر.

سید تقی رقص مظنه تحریک غریزه جنسی و حرام است علی الاحوط مطلقا

مگر رقص همسر برای همسر

احکام ازدواج، ص ۱۸۶

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

الف و ب) رقص بتمام انواع آن اشکال دارد.

رقص بتمام انواع آن اشکال دارد

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

(الف) رقص زن برای زنی دیگر به شرطی که در معرض نگاه مرد حتی پسر ممیز نباشد و مشتمل بر حرام دیگری مثل موسیقی و غیره هم نباشد مانعی ندارد.

استفتائات جدید، ج ۱، ص ۲۱۹، س ۱۰۴۲

(ب) رقص مرد برای مرد لهو است و سزاوار است مؤمن از آن بپرهیزد.

پس به تائید رقص مرد برای مرد لهو است و سزاوار است مؤمن از آن بپرهیزد.

آیت الله خامنه‌ای (دام ظلّه)

(الف) رقص زن برای زنان اگر عنوان لهو بر آن صدق کند مثل این که جلسه زنانه تبدیل به مجلس رقص شود محل اشکال است و احتیاط واجب در ترک آن است و در حکم فوق تفاوتی بین مجلس عروسی و غیر آن نیست.

(ب) رقص مرد بنابر احتیاط واجب حرام است.

رقص مرد بنابر احتیاط واجب حرام است
و رقص زن برای زنان اگر عنوان لهو بر
آن صدق کند محل اشکال است و احتیاط
واجب در ترک آن است و در حکم فوق
تفاوتی بین مجلس عروسی و غیر آن
نیست.

آیت الله خویی رحمته الله علیه

(الف) در صورتی که در حضور مردان (محارم و غیر محارم) نباشند جایز است.

(ب) در صورتی که همراه حرامی مثل اختلاط زن و مرد نباشد جایز است.

صراط النجاة، ج ۲، ص ۶۰، س ۱۵۹ و ۱۶۰

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

(الف و ب) بنابر احتیاط واجب جایز نیست.

فقه برای غرب نشینان، ص ۳۱۸، م ۵۴۸

استفتائات، ص ۱۲۸، س ۲۱۰

با استفاده از استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات

جامع الاحكام، ج ۱، ص ۲۹۷، س ۱۰۲۳

الف و ب) به طور کلی رقص نوعاً منشأ فساد و از بین رفتن شرم و حیا است لذا احتیاط در ترک رقص و عدم حضور در مجلس رقص است مطلقاً.

الف و ب) جایز نیست.

استفتاءات، ج ۳، ص ۱۵۷، س ۴۶۵

(الف) اشكال دارد.

هزار و یک مسأله فقہی، ج ۲، ص ۱۷۲، س ۵۷۴ و ۵۷۵

(ب) جایز نیست.

جایز نیست
حسن

سؤال: با توجه به اینکه عدم حضور در مجالس جشن و عروسی همراه با رقص گاهی موجب اختلاف و ناراحتی خویشان و دوستان می‌شود حکم حضور در این مجالس چیست؟

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

اگر حضور، معرضیت وقوع در حرام باشد جائز نیست و ملازمه مذکور مقبول نیست.
(با توجه به دو نکته سؤال جایز نیست)

با استفاده از استفتائات موجود در واحد پاسخ به سؤالات

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

امر مذکور مجوز شرکت در مجلس حرام نمی شود و باید در صورت وجود شرائط
نهی از منکر شود.

بسمه تعالی امر مذکور مجوز شرکت در مجلس حرام نمی شود
دلیل در صورت وجود شرائط نهی از منکر می شود والله اعلم

آیت الله خامنه ای رحمته الله علیه

اگر حضور در آن مجلس موجب ارتکاب گناه یا تأیید آن باشد یا نهی از منکر متوقف
بر خروج از آن مجلس یا شرکت نکردن در آن باشد باید آن مجلس را ترک کرده و یا
شرکت ننماید.

بسمه تعالی
اگر قصد در آن مجلس موجب ارتکاب گناه یا تأیید آن باشد
یا نهی از منکر متوقف بر خروج از آن مجلس یا شرکت نکردن
در آن باشد باید آن مجلس را ترک کرده و یا شرکت ننماید.

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

این امر مذکور مجوز حرام نیست ولی اگر شرکت کننده گوش به موسیقی ندهد حرام
نیست مگر اینکه حضور او مشوق حرام باشد و در فرض حضور، نهی از منکر لازم
است و اگر احتمال تأثیر ندهد احتیاط واجب باید اظهار تنفر کند.

این امر مجوز حرام نیست ولی اگر شرکت کند گوش به موسیقی ندهد
حرام نیست مگر این که حضور او مشوق حرام باشد و در فرض حضور نهی از منکر
لازم است و اگر احتمال تأثیر ندهد احتیاط واجب باید اظهار تنفر کند.

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

اگر شرکت کردن، عرفاً تأیید منکر محسوب شود یا موجب تهییج شهوت و مفسده گردد جایز نیست و در صورت وجود شرائط باید نهی از منکر شود. شرکت در بخشهایی از مراسم که همراه با معصیت نبوده و نیز موجب تأیید گناه نباشد، اشکال ندارد.

بسم تعالی
اگر شرکت کردن، عرفاً تأیید منکر محسوب شود یا موجب تهییج شهوت و مفسده گردد جایز نیست و در صورت وجود شرائط باید نهی از منکر شود. شرکت در بخشهایی از مراسم که همراه با معصیت نبوده و نیز موجب تأیید گناه نباشد، اشکال ندارد.

۱۳۸۵ هـ. ق / ۱۳۴۱ شمسی

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

در فرض مذکور شرکت حرام است و قطع رابطه اشکال ندارد و دستور خداوند متعال این است که این اعمال که تحریم فرموده بر همه چیز مقدم است.

در فرض مذکور شرکت حرام است و قطع رابطه اشکال ندارد و دستور خداوند متعال این است که این اعمال که تحریم فرموده بر همه چیز مقدم است.

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

نباید در مجلس حرام شرکت کنید و به آنها بفهمانید که علت حضور شما رعایت احکام شرعی می باشد.

نباید در مجلس حرام شرکت کنید و به آنها بفهمانید که علت حضور شما رعایت احکام شرعی می باشد.

آیت الله مکارم شیرازی مد ظله العالی

در صورتی که واقعاً ضرورت مهمی داشته باشد شرکت کند ولی حتی الامکان در قسمتهایی بنشیند که کار حرام صورت نمی گیرد و همین که گوش نکند کافی است هر چند بدون اختیار به گوشش برسد.

در صورتی که واقعاً ضرورت مهمی داشته باشد شرکت کند ولی حتی الامکان
در قسمتهایی بنشیند که کار حرام صورت نمی گیرد و همین که گوش نکند کافی است
اختیار به گوشش برسد

آیت الله نوری همدانی مد ظله العالی

شرکت در اینگونه مجالس جائز نیست.

برای

شرکت در اینگونه مجالس جایز نیست.
حسین

آیت الله وحید خراسانی مد ظله العالی

حضور در مجلس رقص بنا بر احتیاط واجب حرام است.

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

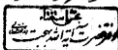
شاباش به عنوان هدیه

سؤال: حکم شاباش در حین رقصیدن به نیت هدیه چیست؟

آیت الله بهجت رحمته الله

اشکال دارد، اگر با امر حرامی همراه باشد.

اشکال دارد، اگر با امر حرامی همراه باشد

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

چنانچه حرامی در ضمن آن انجام نشود شاباش که معمولاً به صورت احراض^۱ است مانعی ندارد و گرفتن آن نیز به صورت قبول هبه جایز است.

بسم الله الرحمن الرحیم
 هر چه است مانعی ندارد و گرفتن آن نیز به صورت قبول هبه جایز است

آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

رقص اگر همراه با استعمال آلات لهو و یا رقص زن در حضور نامحرم و یا رقص به گونه تهییج شهوت باشد حرام است و دادن اجرت و یا هدیه بدین مناسبت نیز جایز نیست و گر نه اشکال ندارد.

بسم الله الرحمن الرحیم
 رقص اگر همراه با استعمال آلات لهو و یا رقص زن در حضور نامحرم و یا رقص به گونه تهییج شهوت باشد حرام است و دادن اجرت و یا هدیه بدین مناسبت نیز جایز نیست و گر نه اشکال ندارد
 دفتر
 محضر آیت الله العظمی، قدس سره
 قم - ۱۴۰۶۵۶

آیت الله سیستانی مد ظله العالی

حلال است.

حلال است

آیت الله شبیری مد ظله العالی

دریافت و پرداخت چنین پولی حرام است و کسی که می‌رقصد مالک پول نمی‌شود (هر چند هدیه باشد نه اجرت رقص بدن) و باید آن را به مالکش برگرداند.

سایت معظم له

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

حرام است.

بسم الله الرحمن الرحیم - حریمت مردانه از ۱۳۸۶
مطهر صمدی

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

حرام نیست.

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

هرگاه مشروط به شرط حرامی مانند رقصیدن نباشد مانعی ندارد.

هرگاه مشروط به شرط حرامی مانند رقصیدن نباشد مانعی ندارد.

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

در فرض سؤال جایز نیست.

در فرض سؤال جایز نیست.
موسس

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

اشکال ندارد زیرا هبه دهنده به تصرف رضایت دارد.

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

کتاب احکام مکاسب، ص ۱۷۲، س ۱۷۱

معیار در حرمت موسیقی

سؤال: ملاک در تشخیص موسیقی حرام چیست؟

امام خمینی رحمته الله علیه

اگر مطرب و مناسب با مجالس لهو باشد حرام است.

استفتائات، ج ۳، ص ۶۰۳، با استفاده از س ۱۰۷

استفتائات، ج ۲، ص ۱۴، با استفاده از س ۳۱

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

موسیقی مطرب و لهوی که مناسب مجالس لهو و لعب باشد و منظور، لهو و طرب شأنی و نوعی است که معمولاً با استفاده از آلات موسیقی، این طرب شأنی محقق می‌شود.

برتنه: منظور از طرب شأنی و نوعی که معمولاً با استفاده از -
آلات موسیقی، این طرب شأنی محقق می‌شود.

توضیح المسائل، مسائل متفرقه، ص ۳، م ۲۰

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

موسیقی است که مناسب مجالس خوشگذرانی و اهل فسوق باشد به طوری که غالباً انسان را از یاد خدا و آخرت غافل می‌سازد و ملاک در تشخیص موسیقی لهوی، نظر عرف است.

استفتائات جدید، ص ۲۱۹، ۲۲۰ و ۲۲۵

با استفاده از س ۱۰۴۴، ۱۰۴۷، ۱۰۵۰ و ۱۰۸۰

آیت الله خامنه‌ای (دام ظلّه)

موسیقی لهوی و مضلّ عن سبیل الله حرام است و آن موسیقی است که به سبب ویژگی هایی که دارد انسان را از خداوند متعال و فضائل اخلاقی دور نموده و به سمت بی بندوباری و گناه سوق دهد.

اجوبه الاستفتائات، ص ۲۴۳ و ۲۴۴، س ۱۱۳۰

آیت الله خوئی رحمته الله

موسیقی است که مناسب با مجالس لهو و باطل باشد.

استفتائات، ص ۲۵۴، س ۸۴۸ و ص ۲۵۵، س ۸۵۲

آیت الله سیستانی رحمته الله

موسیقی است که مناسب مجالس لهو باشد هرچند باعث تحریک جنسی نشود.

استفتائات، ج ۱، ص ۱۳۷، س ۱۸۲

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله

الف) موسیقی ای است که انسان را از خدا غافل کرده و به شهوات و امیال نفسانی که معرضیت برای ارتکاب معاصی دارد نزدیک میکنند و موجب پیدایش روحیه لایبالی گری می شوند.

با استفاده از استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله

موسیقی مطرب موسیقی ای است که حالت وجد و نشاط غیر طبیعی و غیر متعارف در انسان ایجاد کند. که این نوع موسیقی حرام است.

در این مورد، نظر آیت الله العظمی بروجردی است که در حالت عدم تردید،
موسیقی مطرب، غیر متعارف و در این امر،
که این نوع موسیقی حرام است.

ملاک دیگر لهوی بودن موسیقی است که مناسب مجالس خوشگذرانی است.

جامع المسائل، ج ۱، ص ۲۴۴، با استفاده از س ۹۹۳

و ص ۲۴۵، با استفاده از س ۹۹۶

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

مجالسی است که برای عیاشی و هوسرانی و بی بند و باری تشکیل شده است و به تعبیر دیگر به مجالسی گفته میشود که در نزد عرف متشرعه و متدین مجلس گناه محسوب میشود و موسیقی های مناسب آن حرام است.

استفتائات، ج ۲، ص ۲۳۱ س ۷۰۴

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

آهنگهایی که مناسب مجالس لهو و لعب و رقص است، موسیقی مطرب می باشد.

آهنگها که مناسب مجالس لهو و لعب و رقص
است، موسیقی مطرب می باشد.

سین خوار

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

موسیقی که در مجالس لهو معمول است.

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

جزوه دریافتی از دفتر، ص ۶۶، س ۲۵۰

تک خوانی خانم ها در مقابل آقایان

سؤال: تک خوانی بانوان اعم از خواندن قرآن و سرود در صورتی که نامحرم صدای آنها را بشنود حکم آن چیست؟

امام خمینی رحمته الله علیه

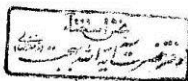
حکم، دائر مدار وجود مفسده و عدم آن است.

استفتائات، ج ۳، ص ۲۷۳، س ۵۹

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

اگر موجب تهییج شهوت باشد جایز نیست و چون نوعاً در معرضیت آن است اجتناب شود.

بسم الله الرحمن الرحیم
و چون نوعاً در معرضیت آن است اجتناب شود

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

قرآن خواندن زن و نیز خواندن سرود - در صورتی که غنا نبوده و مشتمل بر موسیقی لهنوی هم نباشد - فی نفسه مانعی ندارد لکن اگر موجب جلب نظر نامحرم و موجب تحریک شهوت باشد جایز نیست.

پسره عالی

قرآن خواندن زن و نیز خواندن سرود - در صورتیکه غنا نبوده و مشتمل بر موسیقی لهنوی هم نباشد - فی نفسه مانعی ندارد لکن اگر موجب جلب نظر نامحرم و موجب تحریک شهوت باشد جایز نیست و احتیاطاً جایز نیست.

آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

اگر موجب ریه و فساد است و جلب توجه نامحرم می‌کند جایز نیست.

بسم الله الرحمن الرحیم
و جلب نظر نامحرم مانع است

آیت الله سیستانی مد ظله العالی

اگر خوف ابتلا به حرام نباشد جایز است ولی جایز نیست صدای خود را به نحوی زیبا و نازک کند که معمولاً موجب تحریک شهوت باشد.

بسمه تعالی

اگر خوف ابتلا به حرام نباشد جایز است ولی جایز نیست صدای خود را به نحوی زیبا و نازک کند که معمولاً موجب تحریک شهوت باشد.

آیت الله شیرازی مد ظله العالی

اگر نوعاً موجب تحریک شهوت شود، - به جهت محتوای خاص آن یا به لحاظ نوع خواندن - جایز نیست.

بسمه تعالی

اگر نوعاً موجب تحریک شهوت شود - به جهت محتوای

خاص آن یا به لحاظ نوع خواندن - جایز نیست.

۲ خرداد ۱۳۳۸

آیت الله صافی گلپایگانی مد ظله العالی

مستلزم فساد است و جائز نیست.

بسمه تعالی

مستلزم فساد است و جائز نیست و...

آیت الله فاضل لنکرانی مد ظله العالی

در شرایط فعلی که معمولاً مفسده دارد جایز نیست و اگر بصورت غنا باشد حرام است.

بسمه تعالی

در شرایط فعلی که معمولاً مفسده دارد جایز نیست و اگر بصورت غنا باشد حرام است.

۲۶-۶-۵۰

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

بانوان و دختران نزد نامحرم قرآن و سرود را با صدا نخوانند.

مجمع المسائل، ج ۲، ص ۲۳۰، س ۶۵۲

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

جایز نیست.

بهره
جایز نیست

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

اگر موجب فساد باشد اشکال دارد.

هزار و یک مسأله فقهی، ج ۲، ص ۱۶۴، س ۵۴۵

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

چون همراه با خضوع در قول و صدای ظریف است جایز نیست.

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

جمع خوانی خانم ها در مقابل آقایان

سؤال: سرودهایی که به وسیله خانم ها در حضور آقایان اجرا می شود، چه حکمی دارد؟

امام خمینی رحمته الله علیه

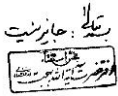
با مراعات حجاب مانع ندارد مگر آن که مفسده داشته باشد.

استفتائات، ج ۳، ص ۲۷۲، س ۵۸

آیت الله بهجت رحمته الله

جایز نیست.

آیت الله تبریزی رحمته الله

غنا و گوش دادن به آن حرام است و در فرضی هم که به حد غنا نرسد چنانچه موجب جلب نظر نامحرم و مورد التذاذ جنسی باشد جایز نیست.

بسمه تعالی غنا و گوش دادن به آن حرام است
و در فرضی هم که به حد غنا نرسد چنانچه موجب جلب نظر نامحرم
و مورد التذاذ جنسی باشد جایز نیست والله اعلم

آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

اگر صدای زنان به صورت غنا باشد و یا مفسده‌ای بر آن مترتب گردد، جایز نیست.
«بسم تعالی»

اگر صدای زنان به صورت غنا باشد و یا مفسده‌ای
بر آن مترتب گردد، جایز نیست.

آیت الله سیستانی مد ظله العالی

اگر غنا و مهیج نباشد مانعی ندارد.

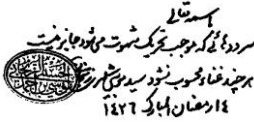
بسم تعالی
اگر غنا و مهیج نباشد مانعی ندارد.

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

سرودهایی که موجب تحریک شهوت می شود جایز نیست هرچند غناء محسوب نشود.

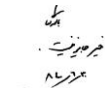
آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

معرض ربه و فساد و خلاف سنت اسلامی است و جائز نیست.

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

خیر جایز نیست.

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

جایز نیست.

استفتائات، ج ۳، ص ۱۵۶، با استفاده از س ۴۶۴

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

اگر موجب فساد باشد اشکال دارد.

هزار و یک مسأله فقهی، ج ۲، ص ۱۶۴، س ۵۴۵

کف زدن در مجالس جشن و عروسی

سؤال: کف زدن در مجالس جشن، عروسی و مولودی... چه حکمی دارد؟

امام خمینی رحمته الله علیه

اشکال ندارد.

احکام روابط زن و مرد و مسائل اجتماعی آنان ،
ص ۲۲۵، ص ۳۳۵

آیت الله اراکی رحمته الله علیه

اشکال ندارد.

استفتائات، ص ۲۵۵ و ۲۵۶، س ۱۱ و با استفاده از س ۱۴

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

اگر بحدّ لهُو نرسد مانع ندارد.

سید. اگر سبّه بزنند مانع ندارد

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

دست زدن به نحو متعارف اگر مفسده‌ای بر آن مترتب نشود اشکال ندارد.

اجوبه الاستفتائات، ص ۲۵۵، س ۱۱۸۱

آیت الله خویی رحمته الله علیه

کف زدن تنها بدون تکلم به باطل مانعی ندارد.

استفتائات، ص ۲۵۸، س ۸۶۸

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

مانعی ندارد.

سید

مانعی ندارد.

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

کف زدن ذاتاً اشکال ندارد، مگر موجب هتک مکان یا زمان یا بی احترامی به مؤمنین گردد.

بسم تعالی
کف زدن ذاتاً اشکال ندارد، مگر موجب هتک مکان یا
زمان یا بی احترامی به مؤمنین گردد. پیش از هر کاری
۲۷ محرم ۱۴۱۳

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

لهوی است و حرام است.

بسم الله الرحمن الرحيم - لهوی است و حرام است و الله اعلم

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

کف زدن در غیر از اماکن مذهبی و مراسم مربوط به اهل بیت علیهم السلام در صورتی که همراه کار دیگری نباشد مانعی ندارد البته در مراسم مربوط به اهل بیت چنانچه هتک نباشد اشکالی ندارد.

کف زدن در غیر از اماکن مذهبی و مراسم مربوط به اهل بیت علیهم السلام در صورتی که همراه کار دیگری نباشد مانعی ندارد. البته در مراسم مربوط به اهل بیت چنانچه هتک نباشد اشکالی ندارد.

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

مانعی ندارد.

با استفاده از استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

کف زدن در مجالس، اگر در مساجد و حسینیه‌ها نباشد، و به حدی نرسد که سبک و جلف به حساب آید، اشکال ندارد، ولی در حسینیه‌ها و مساجد به همان شعارهای اسلامی باید اکتفا شود.

بسیاری
کف زدن در مجالس، اگر در مساجد و حسینیه‌ها نباشد،
و به حدی نرسد که سبک و جلف به حساب آید،
اشکال ندارد ولی در حسینیه‌ها و مساجد به همان
شعارهای اسلامی باید اکتفا شود. حسن محمدی

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

کف زدن در مجالس طرب و شادی حتی در مجالس موالید ائمه (علیهم السلام) بنا بر احتیاط واجب جایز نیست.

مسائل جدید از دیدگاه علماء و مراجع تقلید، ج ۱، ص ۱۷۰

کف زدن در جشن میلاد ائمه علیهم السلام (حوزه های علمیه)

سؤال: کف زدن در جشن میلاد ائمه علیهم السلام (در خوابگاه و سالن اجتماعات حوزه خواهران) چه حکمی دارد؟

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

اگر کف زدن به حدّ لهُو نرسد، اشکال ندارد.

بسیاری
اگر کف زدن به حدّ لهُو نرسد، اشکال ندارد.

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

کف زدن در مجالس میلاد ائمه علیهم السلام لهُو است و موجب وهن می‌باشد و جائز نیست.

بسیاری
کف زدن در مجالس میلاد ائمه علیهم السلام لهُو است و موجب وهن می‌باشد
و جائز نیست و ادوات

آیت الله خامنه ای علیه السلام

به طور کلی کف زدن فی نفسه به نحو متعارف در جشنهای اعیاد، در جمع بانوان برای خودشان که موجب فساد نباشد، اشکال ندارد، ولی بهتر است فضای چنین مجالسی را به ذکر صلوات و تکبیر معطر نمایند تا انسان به ثواب آنها برسد.

۱۴۰۲/۲۲

به طور کلی کف زدن فی نفسه به نحو متعارف در جشنهای اعیاد، در جمع بانوان برای خودشان که موجب فساد نباشد، اشکال ندارد، ولی بهتر است فضای چنین مجالسی را به ذکر صلوات و تکبیر معطر نمایند تا انسان به ثواب آنها برسد.

آیت الله سیستانی علیه السلام

مانعی ندارد ولی مناسب نیست جای صلوات و ذکر خدا را بگیرد.

باسمه تعالی

ج: مانعی ندارد ولی مناسب نیست جای صلوات و ذکر خدا را بگیرد.

آیت الله شبیری زنجانی علیه السلام

کف زدن ذاتاً حرام نیست ولی ممکن است به پاره‌ای از ملاحظات جائز نباشد.

با استئذان

کف زدن ذاتاً حرام نیست ولی ممکن است به پاره‌ای از ملاحظات جائز نباشد.

آیت الله صافی گلپایگانی علیه السلام

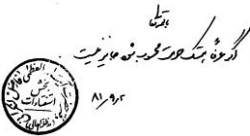
بنظر اینجانب کف زدن لهو است و جائز نیست.

بنظر اینجانب کف زدن لهو است و جائز نیست.

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله

اگر هتک حرمت آن بزرگواران یا وهن مذهب محسوب شود جایز نیست.

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله

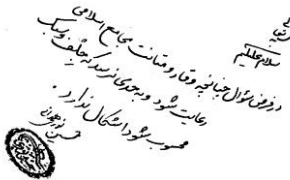
در صورتی که منشأ مفاسدی نباشد اشکالی ندارد.

ج: در صورتی که منشأ مفاسدی نباشد اشکالی ندارد.

آیت الله نوری همدانی رحمته الله

در فرض سؤال چنانچه وقار و متانت مجامع اسلامی رعایت شود و به حدی نرسد که جلف و سبک محسوب شود اشکال ندارد.

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله

بنابر احتیاط واجب جایز نیست.

مسائل جدید از دیدگاه علما و مراجع تقلید، ج ۱،

ص ۱۷۰

استفتاء شفاهی از دفتر